

KAPUCÍNSKA OBNOVA (1971 – 1999)

ZÁVERY VŠETKÝCH PLENÁRNYCH RÁD RÁDU
A ZHROMAŽDENIA RÁDU V LUBLINE

Quito – Ekvádor – 1971
Taizé – Francúzsko – 1973
Mattli – Švajčiarsko – 1978
Rím – Taliansko – 1981
Garibaldi – Brazília – 1986
Lublin – Poľsko – 1992
Assisi – Taliansko – 1999

Slovenské vydanie
© *Slovenská provincia kapucínov*

Len pre vnútornú potrebu.
Nepredajné!

I. PLENÁRNA RADA RÁDU
QUITO – EKVÁDOR (4. – 24. OKTÓBER 1971)

BRATSKÝ ŽIVOT,
CHUDOBA A MINORITA

* *Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum* 86 (1970) 206; 87 (1971) 22 s.;
210–218; 257–423.

BRAT MINISTER GENERÁL
A BRATIA GENERÁLNI DEFINITÓRI VŠETKÝM BRATOM RÁDU

Pokoj a dobro v Pánovi

Týmto listom vám oznamujeme závery I. zasadania Plenárnej rady Rádu, ktorá sa uskutočnila v Quito v Ekvádore v dňoch 4.–24. októbra 1971.

Plenárna rada Rádu, od ktorej sa očakáva konštruktívna pomoc ministrovi generálovi a jeho definitóriu, aby vhodne informovala Rád (*Konštitúcie* 110, 5; platné v tom čase t.j. z r. 1968, pozn. slov. prekl.), zjednotená v modlitbe spoločne reflektovala a uskutočnila bratský dialóg nad našim bratským životom a chudobou vo svetle nášho evanjeliového povolania, ako je vymedzené v našich Konštitúciách, ako je vyjadrené v listoch, ktoré generálna kapitula a definitórium poslalo bratom, a ako nedávno Pavol VI. navrhoval v apoštolskej exhortácii o obnove reholného života.

Pred konkrétnou sociálnou realitou v Latinskej Amerike, ktorú v prvý týždeň popísali experti pre latinsko–americké problémy a ktorú sme si mohli sami overiť vlastnou skúsenosťou, zjavila sa nám jasnejšie dôležitosť nášho života a nášho povolania, keď sme si uvedomili veľké protiklady skutočného a účinného vnikania nášho Rádu do ľudskej spoločnosti v každej časti sveta, ako kvasu spravodlivosti a sociálneho pokroku (*Konštitúcie* 12, 4, 47, 85–86).

Keď počujeme vo svojich ušiach „hlas chudobných, ktorý nebol nikdy predtým taký naliehavý“, keď vidíme pred svojimi očami vyvíjať sa tak mnohé ľudské existencie, „ktoré sú núdzne a utláčané spoločnou biedou“ (Pavol VI., *Evanjelica Testificatio* 17), a keďže sme boli opätovne varovaní naliehavým volaním Svätého Ducha, ktorý nás nabáda k stále autentickejšej viere v naše povolanie, týmto novým spôsobom a stále silnejšie vnímame naliehavosť našich Konštitúcií, ktoré nás vedú znovu hľadať nové formy prítomnosti a aktivity, aby sme boli schopní skutočnej pomoci skutkami evanjelia a pozdvihnutím ľudskej spoločnosti.

Ďalej sa bratom na PRR zjavnejšie ukázalo, že františkánsky život nášho Rádu má byť plnohodnotný a plnovýznamový a že sa máme usilovať žiť jednoducho náš ideál malosti a chudoby v bratstve, v harmónii mysle a srdca, ktorá nás uschopňuje prijať pôsobivú prítomnosť Krista medzi nami. Nech sa každé bratstvo, či už miestne alebo provinciálne, premení na výraz prítomnosti Krista chudobného a pokorného v službe Bohu a ľuďom v láske.

Z tejto intímnej jasnosti, s ktorou PRR objavila v realite Latinskej Ameriky znaky časov pre celý Rád, pochádzajú praktické ukazovatele, ktoré ho usmerňujú a ktoré po šťastlivom ukončení prác na konečnom dokumente, predkladá generálne definitórium ako bratskú radu.

Zároveň generálne definitórium, kým sa dokument prenesie do celého Rádu, keďže je očakávaný a nakoľko tieto túžby a očakávania berie za svoje, vyhlasuje, že je pripravené ich aktualizovať a navrhuje držať sa ich pri orientácii Rádu i provincií a v programe vedenia Rádu.

Povzbudzujeme teda všetkých našich bratov, aby s ochotným duchom prijali tento dokument Plenárnej rady Rádu, aby využili tieto orientačné body,

ktoré hoci sú nové (v ich konkrétnej forme), predsa nie sú ničím iným, len legitímnou konsekvenciou ducha našich Konštitúcií a aplikáciou, či už v partikulárnych podmienkach nášho Rádu v Latinskej Amerike alebo všade inde, ako žiť čoraz lepšie a jednoduchšie bratstvo a chudobu, ktoré tvoria hlavné prvky nášho evanjeliového povolania.

Dúfame a veľmi túžime, aby tento dokument slúžil ako silné vyburcovanie svedomia všetkých bratov v aktuálnom momente pre obnovu nášho Rádu, nakoľko základ tejto skutočnej obnovy môže stať len na intímnej konverzii mysle, ktorá nemôže byť učinená bez vážneho spojenia s Bohom v hľadani jeho vôle. Z tejto snahy o osobnú i komunitnú obnovu pochádza hľadanie nových foriem života v bratstve, nových spôsobov našej prítomnosti medzi ľuďmi tejto epochy a pravé svedectvo nášho života v chudobe a poníženosti.

Keď dakujeme jednotlivým bratom Plenárnej rady Rádu za hodnotnú a dôkladnú pomoc poskytnutú nám kvôli splneniu nášho úradu, chceme vyjadriť našu účasť a povzbudiť našich bratov, ktorí v Latinskej Amerike pracujú pre chudobných a slabých. Všetky ostatné provincie a bratov z ostatných oblastí Rádu pozývame, aby prispeli svojou hodnotnou pomocou.

A teraz so všetkou starostlivosťou pozývame všetkých bratov Rádu a zvlášť konferencie vyšších predstavených, ako i provinciálnych a miestnych predstavených, aby v zjednotení aplikovali tú jednoduchú revíziu a zmenu života podľa orientačných bodov zhrnutých v dokumente Plenárnej rady Rádu, aby v jednote s duchom a mnohostou foriem (*Konštitúcie* 4, 4), bola naša účasť na obnove sveta vždy lepšia a aktívnejšia podľa evanjeliových zásad spravodlivosti a pokoja.

Vaši najoddanejší v Pánovi

Br. Pasquale Ryvalski, *minister generál*
Br. Gulielmo Sghedoni, *generálny vikár*
Br. Benedetto Frei, *generálny definítor*
Br. Bonaventura Merinelli, *generálny definítor*
Br. Aloysius Ward, *generálny definítor*
Br. Clovis Friener, *generálny definítor*
Br. Optato van Asseldonk, *generálny definítor*
Br. Giovanni Dovetta, *generálny definítor*
Br. Lázaro Iriarte, *generálny definítor*

Quito, 23. októbra 1971

I. ŽIVOT FRANTIŠKÁNSKO-KAPUCÍNSKY V LATINSKEJ AMERIKE

A – Náš život v Latinskej Amerike

nové formy bratského života

1. Ako všade na svete v rôznych oblastiach kultúry, tak aj v Latinskej Amerike treba nájsť nové formy františkánskeho života prispôsobené situácii tamojšej reality, podľa ducha nových Konštitúcií, aby sa lepšie prejavila naša identita a aby sme lepšie odpovedali Božiemu hlasu v znakoch Latinskej Ameriky, následkom čoho – dúfame – sa prebudia nové povolania.

nové bratstvá

2. Vzhľadom k podmienkam v Latinskej Amerike sa prítomnosť nášho minoritského bratského života môže vyjadriť rôzne: Okrem tradičných bratských spoločenstiev, ktoré sú primerane obnovené, zvlášť v nových bratských spoločenstvách motlitby, svedectvá, evanjelizácie a práce. Všetky tieto bratské spoločenstvá majú byť sami v sebe opravdivo cirkevné a najmä františkánske, čo platí aj pre tie, ktoré nazývame „základnými“ („de base“).

charakteristiky nových bratstiev

3. Myslíme, že tieto nové bratské spoločenstvá majú spĺňať tieto podmienky:

- a) byť živé, aby boli formami nášho františkánskeho života plynúceho z osoby Krista;
- b) majú umožniť osobný rozvoj, aby každá osobná charizma sa mohla rozvíjať v prospech celého Rádu a Cirkvi;
- c) stále sa majú duchovne obnovovať s cieľom nájsť čoraz lepšiu formu;
- d) pluriformné, ako k tomu núti zmenená situácia.

4. Aby tieto formy spoločenského bratského života v Latinskej Amerike boli skutočne monoritské, majú:

- a) prejavovať sa vždy v službe a pripravenosti medzi ľuďmi ako prorocký znak solidarity;
- b) ako skutočne chudobní majú obzvlášť svedectvom a životom byť prítomní medzi chudobnými. Nech sú akékoľvek formy bratských spoločenstiev, majú navzájom v sebe, medzi sebou a s provinciálnym bratstvom, ako aj s celým Rádom zachovať jednotu ducha a skutočné spojenie.

vzájomné vzťahy v Ráde

5. Vzhľadom na osobitný charakter Latinskej Ameriky sa majú vysoko ceniť a podporovať vzájomné vzťahy a kontakty medzi rôznymi rádovými územiaми v tom istom kraji, aby sa udržiaval bratský život, vymieňali informácie spoločne hľadali riešenia rôznych problémov. Dá sa to dosiahnuť pomocou skupín bratov vytvorených na špeciálnych kurzoch CEFEPAL a iných, prostredníctvom stretnutí predstavených alebo inými spôsobmi podľa uváženia predstavených.

Je veľmi žiadúce dosiahnutie jednoty, tiež právnej, medzi rôznymi územiaми Rádu v Latinskej Amerike, obzvlášť v rámci vlastného národa.

bratská prítomnosť medzi chudobnými

6. Máme byť obzvlášť bratsky prítomní uprostred tých, ktorí trpia núdzu, opustenosť, menovite tých, ktorí bývajú v najbiednejších perifériách miest, ako aj tých, čo v úplnom zabudnutí pracujú na poliach a plantážach. Tým skôr, že život našich misionárov uprostred domorodcov a iných, pre ich úplnú evanjelizáciu a rozvoj, je potrebné brať ako skutočnú františkánsku prítomnosť medzi chudobnými.

nové formy počiatkovej formácie

7. Aby sme túto formu života mohli skutočne dosiahnuť, treba nájsť nové formy výchovy a zasvätenia rádovej mládeže za aktívnej spolupráce z jej strany podľa podmienok vlastných pre každé prostredie a podľa nových predpisov vydaných v Cirkvi a Ráde. Pri hľadaní tejto lepšej formácie rádovej mládeže je veľmi žiaduca vzájomná výmena myšlienok medzi rôznymi oblasťami Rádu.

miestni bratia a nádej Rádu

8. Rada Rádu vyjadruje radostnú dôveru vo vzťahu k bratom Latinskej Ameriky a má hlbokú nádej, že sa u nich zrodí nový a silnejší prúd pre vec skutočného a neprestajného uskutočňovania františkánskeho ducha v tomto kraji. Pri realizácii tejto formy života tamojší domorodí bratia majú zohrať veľkú úlohu a ich samých treba hlavne považovať za zodpovedných za budúcnosť Rádu. Rád je však pripravený doplniť významnú personálnu pomoc v oblasti formácie a vytvárania bratských spoločenstiev ako aj v iných druhoch činnosti.

B – Naša práca v Latinskej Amerike

naša misia v Latinskej Amerike

9. Naše poslanie v Latinskej Amerike sa prejavuje zvlášť:

a) *cez evanjelizáciu* ako výraz nášho apoštolského povolania a ako prostriedok hlbšieho vytvárania kresťanského života.

b) *cez prítomnosť uprostred chudobných* ako výraz jednoduchosti, aby boli podporovaní na ceste ľudského pokroku.

To všetko v spojení s životom týchto ľudí má pomáhať pri hľadaní zdravých riešení rôznych vážnych problémov tak, aby sa uskutočňoval celkový pokrok človeka a spoločnosti tohto kraja. (MEDELLIN: *Manifest národom Latinskej Ameriky*). Našou úlohou ako zvestovateľov spravodlivosti a pokoja, bude tiež prispievať k vytváraniu verejnej mienky tohto ľudu a angažovať sa v spolupráci pri spravodlivých akciách vo veci úsilia o spoločensko – politické reformy podľa ducha Konštitúcií (*Konštitúcie* 86n, 166).

obnova pastorácie

10. Naša pastierska činnosť sa má stále obnovovať v našom františkánskom duchu. Aby sa lepšie určila naša identita, ako aj vstup na novú a lepšiu cestu, bude treba zanechať niektoré pastoračné akcie. Povzbudzujeme všetkých vyšších predstavených Latinskej Ameriky, aby vykonali základnú revíziu, zvlášť, čo sa týka platených kolégií v niektorých farnostiach, ležiacich na mestskom území už veľmi rozvinutom a iných podobných diel.

svedectvo chudoby

11. Aby chudoba bola znakom pravdivým a zjavným, a aby sa úplne dokončilo začlenenie do latinsko-amerického prostredia, ukladáme bratom, aby naše budovy, veci a iné objekty, ktoré už neslúžia úžitku bratského spoločenstva, alebo neodpovedajú nášmu duchu, boli ochotní odpredať cirkevným alebo spoločenským organizáciám, alebo dokonca z vlastnej iniciatívy darovať pre dobro spoločnosti.

nová pastorácia povolani

12. Aby sme našli nové povolania, treba vykročiť na nové cesty pastoračnej činnosti pre povolania. Preto navrhujeme:

- zaviesť súbežne rôzne metódy v závislosti od situácie v prostredí;
- starať sa skôr o takú pastoráciu mládeže, aby táto mohla zrelším spôsobom o sebe rozhodovať;
- pripraviť špecializovaných bratov;
- tvoriť spoločenstvá prítomnosti a svedectvá, ktoré by prebúdžali a chránili mystiku, ktorá zodpovedá zasväteniu sa Bohu vo františkánskom živote.

nová farská pastorácia

13. Vzhľadom na potreby Cirkvi pôsobiacej v Latinskej Amerike, považujeme farskú pastoráciu za vhodnú pre našich bratov, zvlášť v misijných krajinách, treba ju ale rozvíjať v nových formách, aby vznikli pravé kresťanské spoločenstvá. Na prvom mieste záujmu všetkých bratov má byť zameranie na chudobnejších a vytlačených na okraj spoločnosti.

miestni bratia a inkulturácia prichádzajúcich bratov

14. Pastoračná práca v Latinskej Amerike náleží predovšetkým bratom, pochádzajúcim z tohto kraja, majú totiž zvláštny záväzok ohlasovania evanjelia a práce pre pokrok ich vlastných rodákov. Nevyhnutná je však ešte personálna pomoc pre misie a nové formy apoštolátu.

Nech vyšší predstavení Latinskej Ameriky pripravujú veľmi podrobný výkaz iniciatív, pre ktoré potrebujú materiálnu pomoc, ako aj výkaz osôb o pomoc ktorých prosia. Bratia, prichádzajúci do Latinskej Ameriky, majú byť dobre pripravení a nadaní na dosiahnutie lepšej prípravy v Latinskej Amerike, schopní úplnej integrácie v latinsko-americkom prostredí.

laickí a rehoľní spolupracovníci

15. Vysoko sa majú ceniť svetskí spolupracovníci alebo rehoľníci z iných spoločenstiev, obzvlášť na poli misijnom, ak majú potrebnú kvalifikáciu.

zodpovednosť Rádu

16. Rada Rádu vyzýva všetkých bratov celého Rádu, aby vedomí si potrieb Latinskej Ameriky, konkrétne sa k niečomu zaviazali a aj fakticky vykonali niečo pre tieto potreby i za cenu osobných i spoločenských obetí. Predstavení zas nech premyslia akým spôsobom, pomocou úsilia jednotlivcov a spoločenstiev, by mohli vo svojich oblastiach dosiahnuť zamýšľaný cieľ. Zodpovednosť za personálnu a ekonomickú pomoc pre viceprovincie a misie leží v prvom rade na provinciách, pod ktoré viceprovincie a misie spadajú, tieto sa však majú v rámci svojich síl starať o to, aby vystačili ekonomicky i personálne.

odstránenie nespravodlivosti

17. Povzbudzujeme všetkých bratov, aby ako nástroje spravodlivosti a pokoja, vyvíjali skutočný vplyv v smere odstránenia nespravodlivosti, či už ju vykonáva ich vláda alebo medzinárodné obchodné organizácie vo vzťahu k národom Tretieho sveta.

úrady v Latinskej Amerike

18. V každom štáte, pokiaľ možno, alebo ak sa to ukáže užitočné, v každej konferencii Latinskej Ameriky nech pracuje úrad plánovania a prípravy projektov, ako aj udržiavania zväzkov s orgánmi, či už rehoľnými alebo cirkevnými, ako aj civilnými.

... a pre Latinskú Ameriku

19. V našej Generálnej kúrii má vzniknúť nejaký úrad, ktorý má študovať situáciu, projekty a žiadosti krajov Latinskej Ameriky, hodnotenie ich naliehavosti, ako aj dohovárať sa s rôznymi provinciálmi Rádu, ktorí môžu a chcú pomáhať.

II. REHOLNÝ ŽIVOT

A – Bratia

rovnosť bratov a rovnosť možností

20. [1] Všetci bratia sú si rovní, (*Konštitúcie 73, 101*) a preto nech všetkým je daná rovnaká možnosť, aby mohol každý rozvíjať svoje dary i charizmy v podmienkach svojho života pre službu iným, vnútri i vonku bratského spoločenstva.

prostriedky rozvoja rovnosti medzi bratmi

21. [2] Aby sa rozvíjal pocit bratskej rovnosti, navrhujeme medzi inými tieto prostriedky:

- a) mať noviciát spoločný bez rozdielov medzi klerikmi a ne-klerikmi;
- b) cez celý čas uvádzania do rehoľného života na prvé miesto stavať formáciu rehoľnú a františkánsku, podľa rovnakého kritéria pre klerikov i ne-klerikov;
- c) konať liturgiu hodín a eucharistie v národnom jazyku za aktívnej účasti všetkých, a to liturgiu nielen podľa predpisu, ale skôr podľa ducha II. Vatikánskeho koncilu;
- d) podľa Konštitúcií uviesť do života zrušenie titulov, privilégíí a výnimiek;
- e) zaviesť do praxe zvyk zúčastňovania sa všetkých bratov na domácich službách, ale bez újmy na dôležitejších prácach;
- f) uskutočňovať výmenu materiálnych hodnôt pri zachovaní zdravej administratívy, ako v oblasti miestnej a provinciálnej, tak v oblasti medziprovinciálnej a celorádovej.

obrátenie sa na Svätú stolicu ohľadom bratov ne-klerikov

22. [3] Rada Rádu žiada ešte raz o obrátenie sa k Apoštolskej Stolicy s prosbou, aby bratia ne-klerici mohli v Ráde plniť každú funkciu, ak sa rozumne uváži, že sa na ňu hodia.

23. [4] Rada Rádu má za to, že negatívna odpoveď Posvätnej Kongregácie pre rehoľníkov na č. 101 Konštitúcií neprekáža, aby sa vyšší predstavení, pro-stredníctvom Generálneho Definitória obrátili na Svätú Stolicu s prosbou, aby v niektorom špeciálnom prípade niektorý brat ne-klerik, ale mimo-riadne zodpovedný, mohol, ak ho dobro bratského spoločenstva k tomu núti, byť povolaný na úrad predstaveného.

mladí a obnova

24. [5] Pretože Pánov Duch môže hovoriť vo všetkých, nech vyšší predstavení umožnia mladším bratom zúčastňovať sa na obnove Rádu. Preto nech predstavení povzbudzujú k činnnej účasti na miestnej kapitule, nech podporujú kontakty s rôznymi bratmi a bratskými spoločenstvami v provincii, nech povolujú v tomto zmysle stretnutia mladých rehoľníkov provinciálne i medzi-provinciálne.

25. [6] Pretože mladí majú byť spolu s ostatnými bratmi zodpovední za obnovu Rádu, nech predstavení použijú zodpovedajúce prostriedky, aby zistili ich názory a túžby, a nech prajú ich počínaniu smerujúcu ich k dialógu s inými bratmi.

bratia a bratstvo

26. [7] Aby sa Konštitúcie lepšie uviedli do života, nech sa predstavení starajú o to, aby bratia dokonca i z apoštolského dôvodu nežili vzdialení od bratského spoločenstva, aby neboli zbavení dohier bratského života.

27. [8] Kde však z dôvodu špeciálnych podmienok napr. na misiách, bratia sú nútení dlhší čas viesť život osamote, nech sa vyšší predstavení starajú, aby im často umožnili zúčastňovať sa na bratskom živote.

bratia v kríze

28. [9] U všetkých bratov sa má rozvíjať osobnosť tak, aby dokázali bratsky porozumieť problémy a utrpenie bratov prežívajúcich krízu, a aby sa usilovali byť pre nich nie sudcami, ale starostlivými a pravými bratmi.

predstavení a bratia odchádzajúci z Rádu

29. [10] a) Predstaveným provincií a kláštorov ukladáme: aby preukazovali čím väčšiu pozornosť a starostlivosť bratom vracajúcim sa do sveta pamätajúc, že aj nás sa týka to, čo čítame v inštrukcii Posvätnej Kongregácie pre vieroučné otázky zo dňa 13.1.1971 v paragrafe V. číslo VI.: „*Prislušní ordinári, ku ktorým patria aj vyšší predstavení v rádoch, nech s otcovskou starostlivosťou a pastierskou láskou zahrňajú kňazov (bratov), ktorí sa vrátili do svetského stavu a v rámci možnosti nech im prichádzajú s pomocou vo veciach nevyhnutných k čestnému životu.*“

b) Konferencie vyšších predstaveným nech sa spoločne venujú tomuto problému, a ak treba, nech sa usilujú nájsť zodpovedajúce prostriedky, aby bratsky a skutočne pomohli bratom opúšťajúcim rád tak, aby sa mohli riadne a čestne zapojiť do civilného života.

B – Bratské spoločenstvá

kultivovanie bratstva

30. [11] Rada Rádu ukladá všetkým predstaveným, aby chránili duch bratstva, ako hlavný a podstatný prvok nášho františkánskeho života, pomocou zodpovedajúcich prostriedkov (*Konštitúcie* 77).

obnovujúce sa bratstvo

31. [12] V každej oblasti Rádu nech je štruktúra bratských spoločenstiev zorganizovaná tak, aby sa uskutočňovala obnova Rádu čo do prítomnosti, obzvlášť uprostred chudobných, ako aj čo do apoštolátu.

svedectvo bratstva

32. [13] Každé bratské spoločenstvo, nech má akúkoľvek formu života, má vydávať evanjeliové svedectvo minority, chudoby, duchom modlitby, života a práce.

animátori obnovy

33. [14] Bez ujmy na hlavnej pastoračnej zodpovednosti samotných predstavených Rada Rádu im navyše ukladá, aby spôsobom, ktorý uznajú za najlepší, čerpali pomoc od bratov pripravených na oživenie bratských spoločenstiev za účelom prebudenia, udržania a završenia obnovy nášho života.

otvorenosť bratstva

34. [15] Naše bratské spoločenstvá nech sú otvorené, aby svetskí ľudia nielenže mohli spĺňať špeciálne záväzky, ale tiež sa hlbšie zúčastňovať na bratskom živote, na modlitbe v bratskom spoločenstve a na apoštoláte. Ak ide o dočasnú účasť, stačí súhlas miestnej kapituly, ak ide o účasť dlhšiu alebo stálu, je potrebný súhlas vyšších predstavených.

využívanie služieb odborníkov

35. [16] Treba využívať služby svetských odborníkov, napríklad v oblasti spoločenskej angažovanosti, aby sme mohli prehĺbiť naše chápanie chudoby, pokory, apoštolátu, ako aj bezpečnejšie prijímať praktické a perspektívnejšie postupy.

bratstvo svedectva

36. [17] Každý oblasti Rádu ukladáme, po hlbokom zvážení všetkého v Pánovi, založenie aspoň jedného bratského spoločenstva charakterizovaného svedectvom podľa Konštitúcií č. 11 a 46, takéto spoločenstvo v dnešných podmienkach zdá sa byť prispôbené súčasnému duchu a požiadavkám sveta, ktorému máme ohlasovať evanjelium.

podmienky práce

37. [18] Aby sa umožnil vznik nových bratských spoločenstiev, okrem prehodnotenia a predchádzajúceho zváženia bratov provincie v každej oblasti Rádu, treba, ak je to nevyhnutné, zanechať nejaký dom alebo apoštolské dielo, obzvlášť kolégium či iné inštitúcie tohto druhu slúžiace pre bohatých.

Brat túžiaci vstúpiť do takéhoto spoločenstva nech má zaručenú slobodu vykonať svoj zámer i keby musel dokonca opustiť spravovaný úrad v provincii, samozrejme bez ujmy na spoločnom dobre a pod podmienkou, že má potrebnú kvalifikáciu.

38. [19] Do týchto bratských spoločenstiev nech sa prijímajú len bratia schopní bratského života, rehoľníci oddaní modlitbe, duchovne zrelí, kompetentní vo svojej práci a zvlášť v hlásaní Božieho slova. Ten, čo zodpovedá za toto spoločenstvo, má horliť za tento ideál.

kontemplatívne bratstvo

39. [20] Vzhľadom k tomu, že v zhode s č. 12, 40 a 155 Konštitúcií bratia majú vždy spájať modlitbu a prácu, môžu chodiť do domu duchovnej obnovy zriadeného podľa č. 42 Konštitúcií. Rada Rádu nadto ukladá, aby existovali bratské kontemplatívne spoločenstvá, kde by bratia mohli viesť výlučne vnútorné spojenie s Bohom v čase, kým sa im to zdá podľa Ducha Pánovho nevyhnutné.

obnovené tradičné bratstvo

40. [21] Bratské spoločenstvá, ktoré celkom správne a pravdivo konajú skôr život i prácu v tradičnom duchu, pretože náš život sa môže prejavovať v rôznych formách, nech spoja s duchom nových Konštitúcií svoj vnútorný život i vonkajší apoštolát.

mentalita obnovy

41. [22] V tomto zmysle predstavení a tiež konferencie vyšších predstavených nech dbajú o to, aby boli zabezpečené prostriedky pre vytvorenie duchovnosti bratov podľa nových Konštitúcií, ako aj iných dokumentov Cirkvi a Rádu.

miestni predstavení animátormi

42. [23] Pretože vo veľkej miere závisí obnova bratského spoločenstva od predstaveného, vyšší predstavení nech menujú takého, ktorý by bol správnym propagátorom obnovy tradičného bratského spoločenstva, pričom sami vyšší predstavení nech sa usilujú slúžiť svojou pomocou.

miestna kapitula a bratstvo

43. [24] Úlohou miestnej kapituly je upevňovať bratského ducha, rozvíjať pocit spoluzodpovednosti všetkých bratov za spoločné dobro, organizovať bratský dialóg vo vzťahu ku všetkému, čo sa týka života bratov, aby spoločne spoznali a plnili Božiu vôľu.

44 [25] Vzhľadom na mimoriadny význam miestnej kapituly pre život bratského spoločenstva, nech vyšší predstavení skutočne túto kapitolu podporujú a tiež nech sa ju občas snažia svojou prítomnosťou oživiť.

45. [26] Na miestnej kapitule sa najlepšie vyjadruje „poslušnosť z lásky“ ako charakteristická črta nášho Rádu, v zmysle ktorej si bratia navzájom slúžia, rozvíja sa ňou tvorivý dôvtip a spoluzodpovednosť všetkých, osobné príspevky sa prejavujú v službe všetkým. Bratské spoločenstvo pri zachovávaní a hľadaní Božej vôle potrebuje tvorivú invenciu a osobitné dary každého z členov.

III. SVEDECTVO CHUDOBY V UŽÍVANÍ HODNÔT

pravdivá chudoba

46. [1] Veríme, že chudoba ako evanjeliová a františkánska čnosť je účasťou na hlásaní Krista a predovšetkým sa týka osôb, a nie vecí. Zachovávanie všetkých noriem v používaní hodnôt ako osobných, tak i spoločných, ešte nemusí robiť bratov skutočne chudobnými. Naša chudoba, ako ju predstavuje sv. František v VI. kapitole Reguly, nás robí skutočne bohatými na všetky dobrá Božej Cirkvi do tej miery, nakoľko nás v duchu i skutočnosti oslobodzuje od pozemských hodnôt a vedie nás k odovzdaniu a zasväteniu všetkých našich hodnôt Cirkvi a spoločenstvu.

chudoba a obnova

47. [2] Pretože chudoba je našou špeciálnou charizmou, sme presvedčení, že obnova nebude autentická, ak chudoba či už individuálna alebo spoločná, nebude bezprostredne viditeľná ako prejav vnútornej skutočnosti tak zjavne, aby nebolo potrebné vysvetľovať, ani neostávalo miesto na žiadne výhovorky, či ospravedlňovania.

kritéria pre revíziu dobieh

48. [3] Kritéria uskutočnenia revízie vzhľadom k užívaniu hodnôt sú nasledovné:

a) Zásady ľudskej morálky a spoločenskej spravodlivosti, ktoré zaväzujú všetkých ľudí, prikazujú odovzdať do spoločného užívania všetky dobrá, ktoré nepatria do úžitku len jednej osoby alebo nejakej skupine, ale sú pre dobro všetkých ľudí.

b) Evanjeliová chudoba, ktorá je pre nás zvláštnou cestou spásy (*Konštitúcie* 2), privádza nás nielen k rozdávaniu nadbytočných hodnôt, ale aj k deľaniu s nevyhnutnými hodnotami.

c) Prestavba našej prítomnosti i práce podľa potrieb apoštolátu a služby má byť skordinovaná s pastoračným plánom miestnej cirkvi.

A - Osobné svedectvo chudoby

nový zmysel osobnej chudoby

49. [4] Nové a aktuálne výsledky spoločensko-ekonomických výskumov ako aj ich vplyv na mentalitu rehoľníkov v novom svete ukazujú perspektívy chudoby a vynucujú čoraz väčšiu a vedomejšiu zodpovednosť darovania seba samého:

a) Dlhotrvajúca práca, únavná a pochtivá je výrazným znakom chudoby, ktorá nás stotožňuje s chudobnými.

b) Využívanie vlastného talentu je opravdivým darom seba samého a znakom skutočnej chudoby. Lenivosť a nedbalosť vo využívaní vlastných schopností je zas proti chudobe.

c) Tiež vykonávanie práce pre spoločné dobro, ku ktorej nás nikto nenúti, je výrazom chudoby. Talenty totiž nám neboli dané pre osobný úžitok, ale pre dobro ľudského spoločenstva a celej Cirkvi.

d) Služba pre vec vlastného bratského spoločenstva v našich domoch je praktizovaním skutočnej chudoby.

50. [5] Brat, ktorý nedbá o zachovávanie osobnej chudoby, zvlášť čo sa týka príjmov a odmien za prácu, ktoré ma dávať spoločenstvu, má byť prostredníctvom predstavených nabádaný vo veci autenticity svojho františkánskeho povolania.

B – Spoločné svedectvo chudoby

svedomie chudoby

51. [6] K pastoračným povinnostiam kapitúl i predstavených patrí utváranie svedomia bratov i bratských spoločenstiev v oblasti zachovania chudoby. Tiež sami reholníci v pocite zodpovednosti nech prebúdajú svoju čoraz väčšiu citlivosť na chudobu osobným štúdiom, dialógom, stretnutiami, či už miestnymi alebo provinciálnymi.

dobrá Rádu – vec Cirkvi

52. [7] Pretože nehnuteľné hodnoty Rádu majú byť považované za hodnoty cirkevného spoločenstva, revízia našich hodnôt nie je čisto vnútornou záležitosťou Rádu, ale sa má brať ako vec Cirkvi. Pri revízii našich hodnôt treba viesť rozumnou formou dialóg so spoločenstvom miestnej cirkvi, aby sa našlo spoločné riešenie pre dobro Cirkvi i miestneho svetského spoločenstva.

dobrá potrebné a nepotrebné

53. [8] Všetky majetky Rádu, obzvlášť polia, záhrady a budovy, ktoré už nie sú potrebné, ako aj iné objekty, ktoré nám nezodpovedajú, majú byť predané alebo prevedené na spoločné užívanie. Tie však, ktoré ešte sú potrebné, majú sa zhodovať s požiadavkami františkánskej chudoby, samozrejme s prihliadnutím na spoločenské podmienky tej krajiny a národa, ktorému máme vydávať naše svedectvo chudoby.

chudoba ako neistota

54. [9] Pretože materiálna neistota je znakom chudoby a dnes aj osobitne znakom solidarity s chudobnými, bratia a tí, čo organizujú nové spoločenstvá, nech sa usilujú – v rámci možností – nevlastniť domy, či pozemky.

neprijímať nepotrebné

55. [10] Hodnoty, ktoré nepotrebujeme a nemôžu byť bezprostredne prevedené na chudobných alebo Tretiemu svetu, netreba prijímať, hoci by boli obetované dobrovoľne.

bratská spolupráca

56. [11] Naše bratské spoločenstvo sa má prejavovať, prípadne potvrdzovať tiež cez ekonomickú spoluprácu medzi spoločenstvami v tej istej provincii i medzi rôznymi provinciami (cez dary, bezúročné pôžičky alebo pôžičky s malým úrokom). Hodnoty provincie a jednotlivých bratských spoločenstiev nech sú prevedené rovnomerne na potreby ako provincie tak i viceprovincie či misie.

laici ako správcovia

57. [12] Pri správe hodnôt Rádu treba využívať, kde je to možné, pomoc svetských odborníkov pre lepšie používanie našich hodnôt a aby sa sami bratia takto naučili lepšej a racionálnejšej správe hodnôt Rádu.

svätyne a milodary

58. [13] Pokiaľ ide o nám zverené svätyne, nech sa v nich ukáže naša skutočná, nevyhnutná prítomnosť. Ak táto potreba nie je, treba ich zanechať. Do budúcnosti nemáme stavať kostoly ani ich prijímať od darcov, keď pohlcujú príliš veľa rehoľníkov, ktorí majú predovšetkým slúžiť misiám a chudobným. Treba sa chrániť pýtať peniaze v rozpore s duchom chudoby a náš apoštolát nech je zapojený do pastoračného plánu miestnej cirkvi.

spravodlivosť ako výchova

59. [14] Treba sa v Ráde chrániť neodôvodnených výdavkov peňazí na vystavanie pomníkov, budovanie monumentálnych diel, či na opravu kláštorov len preto, že sú historické. Usilujme sa tiež vychovávať ľudí k chápaniu požiadaviek spoločenskej spravodlivosti a chudoby.

domová kapitula, chudoba ...

60. [15] Miestnemu bratskému spoločenstvu z moci Konštitúcií a podľa uznesení provinciálnej kapituly čo do užívania hodnôt prislúcha právo – prostredníctvom príslušnej kapituly – odvážne odbúravať nadbytky protirečiace spoločnej či osobnej chudobe napr. čo do zábavy, hromadenia odevov, osobných darov, ciest, užívania vozidiel a pod.

... užívanie peňazí

61. [16] Vyšší predstavení nech sa usilujú priviesť miestne kapituly k tomu, aby vzali na seba zodpovednosť za:

a) Rozhodovanie o výdavkoch z vlastných príjmov na bežné výdaje bratského spoločenstva (*Konštitúcie* 62).

b) Určenie peňažnej hranice, ktorú má poslať na potreby provincie, misií, chorých, štúdií, kvalifikácie bratov (*Konštitúcie* 52).

c) Prevedenie časti dôchodkov (percentuálna hodnota má byť určená vzhľadom k príjmom bratského spoločenstva) na chudobných (*Konštitúcie* 54) alebo na podujatie nejakej práce pre chudobných (*Konštitúcie* 60).

II. PLENÁRNA RADA RÁDU
TAIZÉ – FRANCÚZSKO (18. FEBRUÁR – 9. MAREC 1973)

MODLITBA

* *Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum* 88 (1972) s.; 59; 108; 171–175; 275–279; 89 (1973) 4–87; 101–127; 199–219; 313–348.

LIST GENERÁLNEHO DEFINITÓRIA VŠETKÝM BRATOM RÁDU

Drahí bratia!

Týmto listom prichádzame predstaviť všetkým našim bratom rady a túžby vyjadrené generálnemu definitóriu II. Plenárnou radou Rádu. II. PRR zhromaždená blízko Taizé vo Francúzsku, začala reflexiu nad duchom, nad životom a nad rôznymi formami modlitby v našom Ráde a vzbudzovala v srdciach všetkých, každodenne horlivejšie volanie: „Pane, nauč nás modliť sa!“ (*Lk 11, 1*)

Povzbudzovaní tým istým intímnyim povolaním máme silu priblížiť sa denne vždy viac k Pánovi, aby bol On sám so svojím Duchom, učiteľom našej modlitby, prítomný medzi nami.

Takto, skrze osobné skúsenosti, vzájomné načúvanie a informácie, bratia zhromaždení v kontakte s tými, ktorí žijú v Taizé alebo sú s nimi spojení v modlitbe, dúfame, že nás bude vyučovať ten istý božský Učiteľ, keď vám teraz prinášame tento syntetický dokument. Prijmite ho s otvoreným srdcom, aby ste sa mohli deliť s tým, s čím sa tak veľmi pokúšala podeliť Plenárna rada Rádu ako s darom Ducha Svätého.

Po prvé: minister generál a jeho definitóri s dôverou a s obnoveným poznaním schválili dokument a navrhujú ho prijať s veľkou úctou kvôli čerpaniu inšpirácie a orientácie, nielen pre náš osobný život, ale aj pre pastoračnú službu provincií a bratov.

Keď dávame tento dokument Rádu, vrúcne sa modlime za každého brata a každú komunitu, aby ho prijali s ochotným duchom, aby ho individuálne i v komunite meditovali, aby ho zvlášť študovali miestne a provinciálne kapituly a aby ho preniesli do konkrétneho života. Povzbudzujeme predstavených, aby sa príliš neobávali obnovy spôsobom protikladným k tradičným formám modlitby a v hľadani nových viac prispôsobivých.

Nech nikto neuniká životnej dôležitosti modlitby. Ide o život a smrť nášho bratstva. Bude zbytočné každé úsilie o obnovu života Rádu podľa zásad II. Vatikánskeho koncilu, podľa ducha sv. Františka a podľa znakov čias, ak sa hlboko neobnovíme v našom živote modlitby: „*Ak Pán nestavia dom, márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú*“ (*Ž 126, 1*).

Téma modlitby, ako aj argumenty Plenárnej rady Rádu v Quito, má takú veľkú dôležitosť, že by iste mala byť traktovaná najbližšou generálnou kapitulou, kvôli skompletizovaniu a zdokonaleniu posledného textu Konštitúciei.

Prajeme si, aby náš Rád rástol vždy viac v Kristovi, ktorý „*je náš život, naša modlitba a naše skutky až k plnosti jeho vzrastu*“ (*Ef 4, 13*).

„*Žiadna vec teda nech nám neprekáža alebo nech nás nerozdeľuje, ale nech v nás a v našom bratstve pôsobí a prejavuje sa vždy Duch Svätý*“ (*Konštitúcie 173, 2*).

Vaši najoddanejší

Br. Pasquale Ryvalski, *minister generál*

Br. Gulielmo Sghedoni, *generálny vikár*

Br. Benedetto Frei, *generálny definítor*
Br. Bonaventura Merinelli, *generálny definítor*
Br. Aloysius Ward, *generálny definítor*
Br. Clovis Friener, *generálny definítor*
Br. Optato van Asseldonk, *generálny definítor*
Br. Giovanni Dovetta, *generálny definítor*
Br. Lázaro Iriarte, *generálny definítor*

Taizé, 8. marca 1973.

1. Bratský rozhovor s bratmi Rádu na tému modlitby sa ukázal ako potreba srdca počas diskusií Plenárnej rady Rádu, a to v dôsledku skúseností získaných počas zasadania, výpovedí delegátov, a tiež reflexie nad dôležitou veci.

2. Plenárna rada Rádu na zasadaní v Quito hľadala našu identitu v bratskom živote a chudobe. Na terajšom zasadaní v Taizé uznala za vhodné zastaviť sa nad duchom, životom a praxou modlitby, bez ktorej nemôžeme byť ani skutočnými bratmi, ani skutočne chudobnými. Premyslela problém nie teoreticky, ale v kontexte s Cirkvou a prítomnosťou našich, tak zmenených čias.

I. VŠEOBECNÁ SITUÁCIA

pozitívne momenty

3. Na základe takmer všetkých výpovedí delegátov potvrdzujeme u dost veľkého počtu bratov:

- a) skutočnú túžbu po modlitbe;
- b) dynamické nastavenie nájsť jednotu medzi činnosťou a modlitbou;
- c) vôľu konštruktívneho vyriešenia pochybností a nepokojov;
- d) rôzne priebežné skúsenosti, a to pozitívne;
- e) túžbu, zameranú na očistenie Božieho obrazu a obnovenie niektorých foriem modlitby;
- f) živé vedomie, zvlášť u misionárov, že vyriešenie problému modlitby je pre nás otázkou života.

... okruhy problémov v živote modlitby

4. Z druhej strany potvrdzujeme ťažkosti:
- a) zachvenie vo viere a hľadání kontaktu s transcendentným Bohom;
  - b) nedostatočná príprava u veľa bratov na prijatie premien v Cirkvi a vo svete;
  - c) rozpor medzi láskou Boha a blížneho a egoizmom, medzi modlitbou a činnosťou;
  - d) prílišná aktivita a zanedbanie modlitby v ľudskej skutočnosti;
  - e) nedostatok bratského života;

- g) zanedbanie starších foriem modlitby a nedostatok obnovy ducha modlitby;
- h) zanedbanie formácie kandidátov a prípravy animátorov života modlitby.

5. Sme si vedomí spoluzodpovednosti a navrhujeme vám tieto reflexie, ktoré sa týkajú modlitby a smerujú k postupnému prehĺbovaniu nášho povolania.

II. DUCH A ŽIVOT MODLITBY

A – Kresťanská modlitba vo všeobecnosti

životná potreba modlitby

6. Modlitba sa má rodiť pôsobením Ducha Svätého, ako dych milosti a výsledok životnej potreby ľudského srdca. Človek môže dosiahnuť svoju plnosť len vtedy, ak sa oslobodí od lásky k sebe a nájde oporu v láske Boha a ľudí v Kristu Bohu – človekovi. V tomto vykročení zo seba jedni nachádzajú Boha v ňom samotnom, iní v bratoch: „*Bol som hladný...*“ (Mt 25, 35n.).

modlitba v Kristovi, v Cirkvi

7. Sám Kristus je naším životom, modlitbou a príznačnou cestou, ak po nej túžime. Vtedy sa skutočne v Ježišovi i Jeho Duchu modlíme, keď milujeme Otca a bratov. V Ježišovi a Jeho Duchu sa modlíme a zo synovského srdca voláme: „*Abba, Otče*“ (Rim 8, 15.; Gal 4, 6).

Ten má Kristovho Ducha, kto zostáva v Jeho mystickom tele a v čase modlitby neoddeľuje nikdy Hlavu od Tela, ale sa modlí v lone Cirkvi a v nej hľadá a miluje Krista.

... a v Duchu Svätom

8. Otec nás prvý miloval (1Jn 4, 10) a hovorí k nám v Duchu svojho Syna. Máme ho počúvať v atmosfére ticha, odpovedajúc „*vierou, ktorá účinkuje v láske*“ (Gal 5, 6), nadväzujeme synovský rozhovor s Otcom cez Syna v Duchu Svätom (Konštitúcie 32).

modlitba a život

9. Skutočnú modlitbu poznáme po ovocí života. „*V takej miere sa dobre modlíme, v akej robíme pokro.*“ (Anonym z Perugie, *Legenda antiqua*, 74). Ak modlitba a pokrok pochádzajú z dychu Ducha Svätého, tak sa vzájomne dopĺňajú a neprotirečia si navzájom (Reg 5, 10; Konštitúcie 145).

10. Skutočne živý duch modlitby musí oživovať celý život, konkrétne bratov, a cez nich obnovovať zdravé tradičné formy, ako aj tvoriť zodpovedajúco nové.

čas modlitby

11. Kto má ducha modlitby, nájde si tiež čas na modlitbu, ale kto nenachádza na ňu čas, ten nemá ducha modlitby.

litera a duch

12. Litera, čiže forma bez ducha, sú mŕtve. Duch však bez litery, čiže formy, nemôže oživovať život človeka. Sme ľudské bytosti, preto len „vtelený“ duch môže v nás existovať.

rozličné formy modlitby

13. Podľa príkladu sv. Františka modlitba sa môže prejavíť nielen v slovách, formulách a obradoch, ale tiež v mlčaní, v rôznych polohách tela, symbolických činnostiach a znakoch.

B – Františkánska modlitba

modlitba Menších bratov

14. Modlime sa ako bratia menší. Vtedy sme skutočne bratmi, keď sa stretávame v mene Krista, vo vzájomnej láske tak, že Pán je skutočne uprostred nás (*Perfectae caritatis* 15; *Konštitúcie* 71, 72). Menšími bratmi sme vtedy, keď žijeme v chudobe a poslušnosti, ktorá je plná lásky s Kristom chudobným a ukrižovaným a žijeme v spojení s chudobnými ľuďmi (*Lk* 4,18; *Flp* 2, 5–11; *Gal* 2, 19; *Konštitúcie* 11, 46). Naša modlitba nech je pred Bohom volaním chudobných, chudobe ktorých prispôbujeme praktizovanie nášho života (*Evangélica Testificatio* [Ev. Text.] 17; *Konštitúcie* 45; *Quito* – na rôznych miestach).

rôzne formy modlitby

15. Uctievať a nasledovať najsvätejšiu Pannu Máriu, účastníčku chudoby a umučenia Kristovho (*Konštitúcie* 39). Neoddeľujeme nikdy Matku od Syna. (*Konštitúcie* 1, 160, 174). Ona je cestou k dosiahnutiu Kristovho Ducha – chudobného a ukrižovaného.

modlitba ako obrátenie

16. Z hriešneho stavu sa očisťujeme cez skrušenosť srdca, aby veľkonočné tajomstvo Krista nás každým dňom čoraz viac obnovovalo vo sviatostiach Eucharistie a pokánia. (Sv. Bonaventúra, *Legenda maior* V, 8). V trápení sa od dávame usilovnejšej modlitbe a oslobodzujúc sa z lásky k sebe – túžme nado všetko splniť vôľu Otca (*Mt* 26, 39, 42; *Lk* 22, 44). Kto sa modlí len vtedy, keď sa cíti v zodpovedajúcom stave, pre toho je modlitba len výrazom lásky k sebe. Stále pamätajte, že modlitba má byť autentickým prejavom lásky. Žíme Krista ukrižovaného, zapájame do modlitby každodenné ťažkosti, suchotu, pochybnosti, ťažkosti a cez ich láskyplné prijatie sa pripodobníme obrazu Syna (*Rim* 8, 29). Ak budeme takto konať, budeme Ho ohlasovať iným ľuďom (*Konštitúcie* 87, 88, 89).

afektívna modlitba

17. Naša modlitba nech je skôr modlitbou citov a modlitbou srdca, vtedy nás dovedie až k vnútornej skúsenosti Boha.

v duchu viery

18. Nech sa naše srdcia zapália citmi zvelebovania, vdakyvzdania, údivu a úcty cez kontempláciu Boha, najvyššie Dobro, od ktorého všetko dobré pochádza. Kráčajme celým svetom s veľkonočnou radosťou, pozorujme Krista vo všetkých stvoreniach, chváľme Otca a povzbudzujme k tomu iných ako svedkovia Jeho lásky v našom bratskom živote, v modlitbe i apoštoláte (*Speculum Perfectionis* 100; *Konštitúcie* 32). Vždy sa máme modliť v duchu a pravde, čistým srdcom a úmyslom, lebo len taká modlitba sa páči Bohu (*Jn* 4, 24; *Reg* 10, 9; *Nap* 16; 2 *Luk* 19–20).

pramene modlitby

19. Naša modlitba nech má oporu predovšetkým v Písme Svätom a v pozornom počúvaní Ducha Svätého, hovoriaceho v Cirkvi, v znakoch času, v živote ľudí, v našom srdci (*Konštitúcie* 32). Zvláštnym prameňom našej modlitby nech sú Listy sv. Františka spolu s Konštitúciami, ktoré má mať každý brat v osobnom užívaní.

šírenie modlitby

20. Duch modlitby a šírenie rýdzej (úprimnej, priamej, srdečnej – pozn. slov. prekl.) modlitby, hlavne vnútornej, uprostred Božieho ľudu, boli zvláštnou charizmou nášho bratského kapucínskeho spoločenstva od času jeho vzniku. Práve toto – ako svedčia dejiny – bolo vždy prameňom našej autentickej obnovy.

III. PRAX MODLITBY

A – Osobná modlitba

21. Keď zhromažďujeme skúsenosti bratov, z relácií delegátov predkladáme spoločnej úvahe čo nasleduje.

sloboda modlitby

22. Nech každý brat, ktorý sa modlí v duchu a pravde, s nádejou sa poddá Božiemu nadchnutiu a nech pritom zotrvá v evanjeliovej slobode. Preto, nerušiac jednotu ducha a života modlitby v každodennom bratskom spoločenstve, uznávame v zhode s charakterom nášho Rádu podporu obnovy rôznorodých tradičných foriem (napr. krížová cesta, pobožnosť k najsv. Srdcu Ježišovmu, ruženec) i tvorbu zodpovedajúcich nových foriem.

predsavení animátormi modlitby

23. Modliace sa bratské spoločenstvo robí dobrý pokrok, ak sa bratia cítia vzájomne spoluzodpovední za oživovanie ducha modlitby. Predovšetkým predstavení nech sú animátormi (inšpirátormi) života modlitby, pretože ich úlohou je – cez príklad a poučenie – obohacovať bratov duchom i životom (*Konštitúcie* 147).

24. Bratia všade pociťujú potrebu vzdelávania animátorov, čiže učiteľov duchovného života a modlitby, ktorí by boli pomocou veriacim a zvlášť našim bratským spoločenstvám v celej františkánskej rodine.

bratstvo kontemplácie

25. Každé bratské spoločenstvo má byť skutočným spoločenstvom modlitby. Aby sa čoraz lepšie uskutočnil tento zámer, veľmi pomáha – pri zachovaní rozumných kritérií – tvorenie bratských spoločenstiev uzobranosti a modlitby. V niektorých provinciách sa už začali utvárať a dá sa pozorovať ich ovoce (*De religiosa habitatione in eremo; Konštitúcie* 42; *Quito* II B 20).

potreba a podmienky osobnej modlitby

26. Máme uplatňovať presvedčenie o nevyhnutnosti osobnej modlitby. Každý brat, kdekoľvek prebýva, má denne venovať dostatočné množstvo času

(napr. celú hodinu) osobnej modlitbe. Túto životnú potrebu pociťuje veľa bratov, hlavne na misiách.

27. Aby sme mali živú a organickú túžbu modlitby, musíme najprv sformovať v sebe ľudskú a kresťanskú osobnosť. K tomu môže pomôcť používanie nových metód rozjímania.

28. Všetci bratia majú tvoriť príslušnú atmosféru modlitby zachovávaním mlčania, vzájomným porozumením a spoločne dohodnutým obmedzením využívania prostriedkov hromadného oznamovania (*Konštitúcie* 43, 77).

29. Ak niektorý z bratov z dôvodu návalu práce nemôže nájsť príslušné množstvo času na modlitbu, môže a dokonca sa má obrátiť v tejto veci na vyšších predstavených (*2Reg* 10, 4; *Konštitúcie* 157).

30. V dnešnom živote, podliehajúcom množstvu napätí, sa každodenný rytmus modlitby neraz stáva ťažko dosiahnuteľným. Aby však nepodľahol oslabeniu, jednotliví bratia, a tiež spoločenstvá, majú v určených časových odstupoch praktizovať dni uzobrania (*Evangelica Test.* 35).

B – Spoločná modlitba

zjednotenie osobnej a spoločnej modlitby

31. Ľudský život sa má vždy nazeráť v dvoch dimenziách: individuálnej a spoločenskej. Preto aj modlitba, osobná i spoločná, sa majú vzájomne dopĺňať. Čím viac bratia prežívajú svoju individuálnu modlitbu, tým ochotnejšie sa zapájajú do modlitby spoločnej. Oba tieto spôsoby modlitby sú nevyhnutné. Ak sa niekedy dá prednosť jednému z nich, nemôže sa druhý zanedbávať.

potreba spoločnej modlitby a jej znaky

32. Niet reči o kresťanskom, a tým menej o františkánskom bratskom spoločenstve, ak sa stále zanedbáva spoločná modlitba. Ak niekto z bratov uniká zo spoločnej modlitby, bratské spoločenstvo to musí bolestne prežívať (*Konštitúcie* 94, 95; *Quito* II A 10).

33. Naša modlitba je vtedy ozaj spoločná, ak sa na nej zúčastňujú všetci a cez vzájomnú dôveru, porozumenie a lásku sa cítia kompaktným spoločenstvom (*Konštitúcie* 73). Naša rádová tradícia svedčí, že na dosiahnutie tohto cieľa sú veľmi nápomocné duchovné rozhovory, výmena skúseností, spoločné rozjímanie Evanjelia, spoločné kajúce alebo biblické stretnutia, tzv. revízia života ap. (*Nap* 21, *Konštitúcie* 153, 6, 3 a iné 149).

34. Bratské spoločenstvo nech smelo diskutuje na domácej kapitule veci spoločnej a individuálnej modlitby.

35. Pretože bratský život je zásadnou a základnou podmienkou nášho františkánskeho povolania, nech sa bratia, ktorí musia žiť samostatne, aspoň na určitý čas schádzajú na spoločnú modlitbu (*Quito* II A 8; *Konštitúcie* 80). Bratia, zvlášť na misiách, ak nemôžu praktizovať spoločný život, nech sa usilujú o spoločné modlitby so svojimi pomocníkmi a inými veriacimi.

C – Liturgická modlitba

dôležitosť a spôsoby liturgickej modlitby

36. Breviár, ako modlitba Cirkvi, nech okrem sv. omše zaujíma prvé miesto v živote každého bratského spoločenstva i jednotlivých bratov (*2Reg* 3, 1–2, *Testament* 18, 29, 30). Účasť na nej nech je činná a živá, s použitím spevu, výberu žalmov, piesní, čítaní i modlitieb (*Instructio Generalis Litoriae Horarum* 244–252).

Na mnohých miestach bratia vykonávajú modlitby spolu s veriacimi s veľkým obojstranným úžitkom.

omša strediskom bratstva

37. Eucharistická obeta, v ktorej sám Kristus s Cirkvou ako svojím mystickým telom koná veľkonočné tajomstvo, nech je pre nás skutočnou pamiatkou lásky a putom jednoty, nech sa čoraz viac stáva stredom celého bratského života.

Veľmi sa doporučuje sv. omša slúžená spoločne, zvlášť koncelebrovaná, ako prameň a vrchol nášho bratského života (*Konštitúcie* 35). Kde tento spôsob slúženia sv. omše nie je denne možný, treba ho používať aspoň občas, a to nevyhnutne s prítomnosťou všetkých bratov (*Analecta* 1972, 262–264).

liturgická komisia

38. Ako učí skúsenosť, je veľmi užitočnou vecou, aby bol v každom bratskom spoločenstve určený brat (či skupina bratov), ktorého úlohou by bolo pripravovať liturgické pobožnosti, aby sa tieto stali plnými života.

Treba tiež dbať o verné zachovávanie liturgického práva, o tvorivú spontánnosť, zhodnú s jeho duchom (*Instructio Generalis Litoriae Horarum* 46, 47 a iné).

Miestna kapitula nech určí čas dňa a okolnosti konania sv. Liturgie (*Konštitúcie* 37).

eucharistický kult

39. Nutne obnovme dialóg s Pánom Ježišom eucharistickým, ktorý je najvyšším kňazom a našim prvorodeným bratom, prítomným uprostred nás a jednotiacim nás navzájom (*Rím* 8, 29; *Konštitúcie* 36, 40). On spôsobuje, že liturgia stále skutočnejšie vplýva na náš život.

Znakom autentického kultu Eucharistie je úsilie žiť Krista, jemu slúžiť v bratoch, v biednych a chorých.

ZHRNUTIE

dôležitosť ľudí modlitby a chorých

40. Významnú úlohu spĺňajú uprostred nás bratia ustavične oddaní modlitbe „v duchu a pravde“ a zvlášť chorí, ktorí sa v utrpení pripodobňujú Kristovi a posilňujú náš život. Za nich i za všetko dobro vďaka Bohu. Za naše duchovné pochybenia, ktorých sme si vedomí, odprosujme Boha a prosme Ho o „ducha svätej modlitby a zbožnosti...“, ktorému všetky dočasné veci majú byť podriadené (*2Reg* 5, 26).

život modlitby a činy

41. Nakoniec, bratia, uvedomme si, že nie slovami sa obnovuje život modlitby, ale činmi. V tomto zámere začnime už teraz všetci spolu i individuálne – v konkrétnej veci – *„túžiac nechať sa preniknúť Duchom Pánovým a poddať sa činnosti Jeho milosti, modliac sa vždy čistým srdcom...“* (2Reg 10, 8–9b).

III. PLENÁRNA RADA RÁDU
MATTLI – ŠVAJČIARSKO (29. AUGUSTA – 22. SEPTEMBRA 1978)

MISIJNÝ ŽIVOT A PÔSOBENIE

* *Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum* 93 (1977) 135–137; 94 (1978) 11–17; 211–291.

LIST GENERÁLNEHO DEFINITÓRIA VŠETkým BRATOM NÁŠHO RÁDU.

Najdrahší bratia,

týmto listom Vám prichádzame predstaviť záverečný dokument III. Plenárnej rady Rádu konanej v Mattli v dňoch od 29. 8 až do 22. 9. 1978.

Keď takpovediac prenikavo hľadáme, skrze dôkladné skúmanie, na metódu práce vedenú delegátmi všetkých oblastí Rádu, môžeme povedať, že tento dokument obsahuje a vypracováva organicky najkonštruktívnejšie príspevky z nášho bratstva potrebné na vykonanie primeraného naplnenia nášho misiónárskeho života a aktivity (*Konštitúcie* 110, 5).

Prijatím tejto konečnej syntézy pohľadov III. Plenárnej rady Rádu sme si istý, že všetkým poskytujeme cenný nástroj na obnovu jedného dôležitého rozmeru našej služby evanjelizácie podľa ducha Konštitúcie a požiadaviek čias i nášho františkánskeho života.

Téma III. PRR bola výslovne navrhnutá na posledných generálnych kapitulách. Všetci ju cítili a chceli o nej naliehavo a do hĺbky rokovať. Preto stretnutie v Mattli, okrem hodnoty bratského spolužitia, výmeny informácií, chcelo byť aj odpoveďou na určité očakávanie Rádu, ktoré vyvstalo pred istou sériou otázok a novou realitou, ktorá sa v týchto dňoch vynorila v neuralgickom sektore evanjelizácie našich čias. III. PRR na to odpovedá vo svetle súčasnej ekleziológie, našej identity Menších bratov kapucínov a zmenenej situácie vo svete a otvára v Ráde široký horizont perspektív a riešení.

Je odpoveďou, ktorá nepredpokladá, že bude úplnou ani definitívnou, ale bude odpoveďou, ktorá chce poskytnúť stimul a usmerniť reflexiu, aby sme nachádzali s plným pochopením a priebežne správne prístupy v našom dnešnom misionárskom pôsobení.

Publikovaním tohoto dokumentu preto začína operatívna fáza III. PRR, ktorá má zodpovedne zaviazat všetkých a každého z nás k jej štúdiu a praktizovaniu, keď nám navrhuje obnoviť a naplniť náš misijný rozmer.

Obraciame sa na všetkých našich bratov, na prvom mieste na predstavených a vrelo doporučujeme, aby sa uskutočnilo hlboké štúdium tohoto dokumentu na všetkých úrovniach, aby sme prijímuc výzvu, ktorá prichádza z „pro-rockých znakov čias“, mohli adekvátne odpovedať na našu úlohu ľudí evanjelia a evanjelizátorov.

Vaši najoddanejší v Kristu

Br. Pasquale Rywalski, *minister generál*

Br. Benedetto Frei, *generálny vikár*

Br. Giacomo Acharuparambil, *generálny definítor*

Br. Francesco Saverio Toppi, *generálny definítor*

Br. Fedele Lenaerts, *generálny definítor*

Br. Francesco Iglesias, *generálny definítor*

Br. Aloysius Ward, *generálny definítor*

Br. Teodosio Mannucci, *generálny definítor*

Rím, 4. októbra 1978

ÚVOD

1. *Spojení na zasadaní Plenárnej rady Rádu v Mattli túžime, vedení potrebou srdca, poslať bratské pozdravy každému z vás, bratia misionári, ktorí na všetkých kontinentoch, často v ťažkých okolnostiach a vo veľkodušnom zasväcovaní sa nesiete ťarchu, no súčasne máte radosť z evanjeliovej služby.*

Poznáme veľmi dobre vašu prácu a túžime vám vyjadriť srdečnú vdaku a hlboké uznanie v mene celého Rádu. Cez vaše obety a pohotovosť k práci, sa stávajú uprostred ľudí výrečným znakom našej kapucínskej prítomnosti a skutočnými zvestovateľmi nádeje.

Vaša činnosť, na ktorú s údivom a uznaním hľadíme, nás nabáda k pokornému premýšľaniu o našej skutočnosti, prebúdza k odvážnej reflexii a súčasne k nádejnému pohľadu do budúcnosti.

Celému Rádu, zapojenému do poslania Cirkvi a cez osobitnú charizmu zvlášť vám, bratia misionári, ktorí na každom mieste konkrétnym a vznešeným spôsobom uskutočňujete naše misie, smerujeme dnes, ako prostriedok, tento súhrn našich pohľadov.

Hlásame niektoré myšlienky dôležité pre duchovnosť budúcnosti a misijnú činnosť nášho Rádu a súčasne by sme sa chceli pričiniť o prebudenie apoštolského vedomia nás všetkých, a tým vzbudiť novú nádej u ľudí, ktorým sa hlása dobrá zvesť.

2. *Pri prehľbovaní nášho života a misijnej činnosti na zasadaní Plenárnej rady Rádu sme mali na myslí niektoré podstatné prvky:*

a) aktuálne teologické perspektívy misijnej skutočnosti Cirkvi a misijné požiadavky našej františkánskej identity (č. 14 – 15);

b) spoločensko–sociálno–ekonomické, politické, kultúrne a náboženské súvislosti dnešného sveta, najmä tie, ktoré majú vplyv na našu misijnú službu (č. 16 – 31);

c) niektoré konkrétne problémy týkajúce sa štruktúry (pastoračné a právne) a týkajúce sa našej misijnej služby ako aj špeciálne, ktoré si vyžadujú prispôbenie (č. 32 – 50).

Prvá časť dokumentu, skôr vieroučná, obsahuje zásady, ktorými sa má riadiť naša duchovná a naša misijná služba.

3. *Po reforme kapucínskych misií, vykonanej otcom generálom Bernardom Christenom z Andermatt a po misijnom prebudení, ktoré nastalo za Pia XI., misijná činnosť Rádu a Cirkvi zaznamenala v nasledujúcich desaťročiach systematický pokrok. Pred niekoľkými rokmi sa však situácia zmenila. Je prechodná, ťažká a zložitá. Považujeme ju za prozreteľnosťnú, plnú nádeje do budúcnosti.*

Politická situácia, pastoračné metódy, spôsob myslenia veriacich, nové ekleziologické poňatia vplývajú zásadným spôsobom na postavenie a činnosť misií.

Náš Rád, citlivý na tieto znaky, zaznamenal na predchádzajúcich dvoch generálnych kapitulách potrebu prehľadného štúdia a premyslenia týchto problémov.

Preto tiež terajšia Rada Rádu chce pomôcť vyjasniť našu zodpovednosť ako zvestovateľov Evanjelia, ktorá vyplýva z aktuálnej situácie a bezprostrednej budúcnosti Cirkvi a sveta.

„CHOĎTE DO CELÉHO SVETA
A OHLASUJTE EVANJELIUM“ (Mk 16, 15)

I. PREDPOKLADY

A – Cirkev a misie

poslanie Cirkvi

4. Ježiš Kristus, tvorca a prvý ohlasovateľ dobrej zvesti, zanechal všetkým svojim učeníkom a zvláštnym spôsobom Cirkvi, milosť a povolanie hlásať Evanjelium. Najhlbšia identita Cirkvi sa vyjadruje plnením tohto podstatného poslania evanjelizácie. (*EvNunc* 7, 13–16). Táto evanjelizácia ohlasuje ľudstvu radostnú zvesť. Uskutočňuje sa skrze svedectvo a ohlasovanie tajomstva Krista v súčinnosti s Duchom Svätým, aby mohlo prísť Pánovo kráľovstvo cez premenu človeka a stvorenie nového sveta spravodlivosti a pokoja. Týmto spôsobom Cirkev – ľud boží, skrze svoje evanjeliové poslanie „ukazuje a súčasne realizuje tajomstvo lásky Boha k človeku“ (*GS*).

misia

5. Toto poslanie Cirkvi je vo svojej podstate jedno jediné, ale rozmnožuje sa; stáva sa rôznorodým vo svojej praktickej realizácii vzhľadom ku konkrétnej situácii a k tomu, komu slovo Evanjelia patrí.

V tomto význame misijná práca uprostred tých, čo „sú ďaleko od Krista“ (tzn. tých, čo Ho nepoznajú alebo sa nachádzajú v prostrediach odkresťančených, kdekoľvek sú) stanovuje špecifickú formu a privilegovanú evanjelizáciu, ktorá je prvoradou úlohou misijnej Cirkvi (*EvNunc* 51–52; *AD* 6). Preto aj z teologickejho a existenciálneho pohľadu prekračuje táto vznešená misijná činnosť Cirkvi hranice „misií“ v tradičnom zmysle, menovite v územnej a administratívnej súvislosti.

Misijná činnosť sa v celom tomto zmysle slova vykonáva všade tam, kde sú bratia, ktorí potrebujú zvláštnym a výrazným spôsobom vieru v Krista a úvodné ohlasovanie dobrej zvesti.

misionári

6. Nasledovne, hoci uznávame právnu existenciu znakov niektorých prostredí tzv. „misií“, predsa považujeme za misionárov aj tých všetkých, ktorí na ktoromkoľvek kontinente, či v akomkoľvek kraji „prekračujú“ – ako sa hovorí – hranice kresťanskej spoločnosti, aby priniesli Krista tým ľuďom, či ľudským spoločenstvám, ktoré sa podstatne nachádzajú za Božím Kráľovstvom. V časoch tzv. christianitas, čiže kresťanskeho stredoveku, sa usudzovalo, že za hranicami spoločenstva Božieho kráľovstva sú „saraceni a iní neveriaci“, ku ktorým zameraná misijná činnosť sv. František.

obsah misijnej činnosti

7. Obsahom misijnej činnosti je hlásanie celého Evanjelia životom a slovom človeku vo všetkých jeho rozmeroch.

Vedúcou a podstatnou myšlienkou obsahu evanjeliovej blahozvesti je ukávanie Ježiša ako skutočnosti, ktorá má rozhodujúci význam pre jednotlivca i spoločenstvo. A to treba urobiť spôsobom verným a kritickým.

Preto tiež evanjelizačná činnosť nesie so sebou – a to spôsobom nevyhnutným – určité zásadné skutky pre celý život človeka, lebo jej cieľom je vykúpenie celého konkrétneho človeka, ako aj prinášanie radostnej zvesti – Krista osloboditeľa, ktorý je schopný pretvoriť zvnútra všetky vrstvy ľudskosti a z každého človeka urobiť – kresťanským spôsobom – nového a slobodného brata. Slobodného predovšetkým od hriechu a od jeho koreňa, ktorým je egoizmus a tiež od všetkých následkov, ktorými môžu byť neludské a neosobné situácie a štruktúry, individuálne či kolektívne, akéhokolvek spoločensko-ekonomického, politického alebo náboženského typu a pod.

„Kristovo dielo vykúpenia, ktoré má v zásade za cieľ spásu ľudí, zahŕňa tiež obnovu celého dočasného poriadku. Preto poslanie Cirkvi nespočíva len v odovzdávaní evanjeliovej blahozvesti Krista a Jeho milosti, ale aj v prepájaní a zdokonaľovaní poriadku dočasných vecí duchom evanjelia“ (AA 5).

evanjelizácia a podpora ľudského rozvoja

8. Preto nemôže byť nejakého protirečenia medzi duchovnou spásou a rozvojom človeka, ale naopak: obe tieto hodnoty tvoria jeden celok.

Zaiste sa naša misijná činnosť nevyčerpáva podporovaním rozvoja, ale ho tvorí pomocou svojho evanjelizačného kvasu; domáha sa rozvoja, lebo človek je obrazom Boha.

Mali by sme sa viac usilovať udržať a tvoriť skutočnú syntézu evanjelizácie a humanizácie, čiže ľudského rozvoja. Treba sa snažiť udržať skutočné proporcie a strániť sa krajností vnášania evanjelia len do samotnej viery, do kultu vykúpenia duší a z druhej strany – výlučného oddania sa veciam ľudským a spoločenským až k používaniu násillia a revolúcií.

Musíme ohlasovať celkové, integrálne spasenie, ktoré sa uskutočňuje cez Ježiša Krista.

Naša činnosť vo veci rozvoja má prameniť výlučne z chápania ľudskej osoby vo svetle viery, ako aj z poznatku, že evanjelizácii nie je cudzie úsilie, smerujúce k víťazstvu nad tým všetkým, čo odsudzuje ľudí zostať na okraji života ako: hlad, nedostatok, neprestajné choroby, analfabetizmus, bieda, nespravodlivosť a útlak v jeho všetkých prejavoch. Hlavným cieľom svietiacim hlásateľovi Evanjelia v jeho činnosti má byť všetko to, čo sa týka hodnoty a integrálnosti ľudskej osoby (*EvNunc* 30).

9. Zvláštnym spôsobom má naša služba smerovať k tým bratom, ktorí majú väčšie potreby a čakajú podporu, ako v materiálnej, tak i duchovnej oblasti. Preto tiež naše misijné zaangažovanie v určitom evanjelizačnom diele má brať do úvahy ako naliehavý a prvoradý cieľ oddanie sa službe tým, ktorí mimo toho, že sú ďaleko od Krista, trpia ešte mnohorakými neduhmi a sú zatlačení na okraj spoločenského života.

Máme v duchu Evanjelia rozumne a odvážne poukazovať na krivdy a vzhľadom k rôznym situáciám rozumne a odvážne ohlasovať Evanjelium vlastným životom a tiež pravdu a spravodlivosť po kritickej analýze konkrétnych faktov vo svetle viery.

Každopádne treba obzvlášť dávať pozor, aby sme neupadli do dvojznačnosti, neprístupovať na kompromisy, lebo by to mohlo zlomiť čistotu našej blahozvesti a špecifického prínosu našej činnosti ako rehoľníkov.

V tomto zmysle máme predovšetkým unikáť dvom nebezpečenstvám:

- strate zdravej evanjeliovej slobody prijatím kultúrnych, či spoločensko-politických schém, ktoré sú relatívne a prípadkové a niekedy dokonca chybné;
- pomiešaniu stanovísk tým, že nezoberieme do úvahy rôznorodosť úloh vo vzťahu k vnútorným veciam Cirkvi. Naša činnosť má vždy v sebe niest znak vernosti nášmu povolaniu a našim rehoľným záväzkom. Máme byť kvalifikovanými ľuďmi, ktorým bola zverená zodpovednosť za presne vymedzenú misiu uprostred Božieho ľudu (*EvNunc* 66nn.).

B – Účasť nášho Rádu v misii Cirkvi

františkánske povolanie – povolanie misijné

10. Každé františkánske povolanie je z prirodzenosti misijné. Evanjeliový charakter františkánskeho života má apoštolský zámer radikálnym a spontánnym spôsobom a bez hraníc. Také je totiž Kristovo Evanjelium: „*Chodte do celého sveta a ohlasujte evanjelium všetkému stvoreniu*“ (*Mk* 16, 15).

Sv. František tak rozumel svoje povolanie i povolanie bratov: „*Boh vybral a poslal bratov pre dobro a spásu duší všetkých ľudí na svete – nielen v krajinách kresťanských, ale aj v tých, ktoré sú obývané neveriacimi. Budú prijatí a získajú mnoho duší*“ (*Zd* 65; *1Cel* 35; *Lv* IV. 2).

Preto sa náš Rád správne nazýva apoštolským spoločenstvom, ktoré poslušne Duchu Svätému s jeho účinkovaniu plní v Cirkvi náležitú službu voči všetkým ľuďom (*Konštitúcie* 140).

11. Medzi množstvom rozličných možností uskutočňovania apoštolskej charizmy Rádu je i tá, že niektorí z bratov ako muži Evanjelia „*vedú evanjeliový život v pravde, jednoduchosť a radosť*“ (*Konštitúcie* 2, 141) a zvestujú Evanjelium zvlášť uprostred tých, čo to najviac potrebujú, lebo sú ďaleko od Krista (*Konštitúcie* 160, 3).

Táto misijná úloha zo svojej prirodzenosti samozrejme nevyžaduje akési zvláštne povolanie, odlišné od toho, čo majú všetci bratia, ani tiež akýsi záväzok na celý život.

– V stredoveku apoštolská misia k „saracénom a iným neveriacim“ niesla so sebou znamenie príležitostného aktu, morálne heroického. Z tohoto dôvodu mal sv. František v úcte osobu každého brata, milosť a Božie nadchnutie a chcel mať ešte aj istotu a záruky. Úlohy natoľko nebezpečné si vyžadovali – a vyžadujú aj teraz – jasné, nadprirodzené motivácie a overenie kvalifikácie od zodpovedných za spoločenstvo (*2Cel* 152; *Nreg* 16, *Reg* 12).

– Misionársky záväzok nevyžaduje od františkána celoživotné zaangažovanie, hoci môže byť považovaný za zvláštnu charizmu, danú niektorým bratom. Ani sv. František, ani naše zákonodarstvo až do súčasných Konštitúcií nekladú problém, či misijná služba má byť dočasná, či trvať doživotne. Ostatne zmenené okolnosti misijnej činnosti vyžadujú všeobecne službu pomáhať a dávajú príležitostnú možnosť konkrétneho prežitia činnosti charakteristickej pre našu františkánsku cestu.

12. Účasť kapucínov v misijnej činnosti sa uskutočňuje cez osobné a spoločné primknutie sa k našej charizme menších bratov. To spočíva vo vtelení Evanjelia podstatným spôsobom do života, ako aj v ukázaní – s radosťou jed-

noduchosťou – lásky Otca k ľuďom. Vyžaduje si to autentickosť františkánskeho života kvôli dosiahnutiu vierohodnosti.

Pretože misionár musí slúžiť tým, čo sú veľmi ďaleko od viery, jeho proroctvo má obsahovať určité osobné črty, ktoré lepšie zaistia účinnosť blahozvesti.

Prítomnosť – kvas františkánskeho misionára sa má vyznačovať:

- *bratstvom* – keď žijeme navzájom ako skutoční bratia, máme vnášať formy bratského života ľuďom, pre ktorých pracujeme;
- *minoritou* – keď žijeme ako skutoční sluhovia všetkých, pokorní, chudobní, jednoduchí v spôsobe života a vo vzťahoch k iným; máme mať úctu k iným;
- *skúsenosťou Ducha* – vlastným životom máme vo všetkom preukazovať, že sme skutočnými „mužmi Božími“ pozornými a ochotnými uskutočniť každé Božie vnuknutie, ktoré dostávame skrze život a skrze iných ľudí;
- *citlivosť na problémy integrálneho rozvoja*, aby sa tak naša misijná prítomnosť stala podnetom a povzbudením pre rozvoj a spravodlivosť, dialóg a solidaritu;
- *evanjeliový radikalizmus*, ktorý privádza vždy k stále väčšej pohotovosti slúžiť a k ochote prijať kríž, ako aj nabáda k zdravému pionierstvu ako odvážnej odpovedi na stále páľčivejšie potreby ľudí a Cirkvi.

praktické orientačné usmernenia

13. V súlade so základnými zásadami našej františkánskej identity by sme chceli podať ešte určité metodologické odkazy pre život a činnosť bratov misionárov:

- predovšetkým platí zásada sv. Františka: samotným spôsobom pokorného, spokojného bratského života ako skutoční kresťania kázať a byť živou kázňou (*Nreg 16; EvNunc 21, 41–42*);
- vzhľadom k faktu, že sme mocou povolania bratmi a – odhliadnúc od klerikálnych črt – máme sa snažiť rozmnožiť skryté misijné možnosti všetkých bratov a brať do úvahy našu františkánsku charizmu;
- v súlade s vymedzením, že sme „apoštolské bratské spoločenstvo“ (*Konštitúcie 140, 3*), usilujeme sa plánovať a plniť misijné úlohy pri zachovaní vzájomnej vnútornej spojitosti. Misijná činnosť je dielom skôr bratského spoločenstva ako takého, než čiastočných jednotiek a to skrze unikanie prejavom individualizmu a nedostatku solidarity. Takto sú bratia zjednotení, „aby svet uveril“ (*Jn 17, 21–22*);
- verní požiadavkám nášho pokorného životného postoja, hľadáme ľudské srdcia cez dialóg, úctu, vypočutie sa, porozumenie, akceptovanie. Ak sme nositeľmi blahozvesti a určitých hodnôt, máme tiež byť ochotní prijímať zvesti i hodnoty, ktoré súv iných. Máme pokorne ohlasovať a vedieť počúvať Pána cez všetko a cez všetkých bratov.

Náš postoj bratov menších uľahčuje kontakt a prácu s ľuďmi podľa vzoru Ježiša, ktorý sa stal človekom a žil uprostred ľudí, aby im slúžil a ich spasil;

- keď nasledujeme pastoračný spôsob činnosti sv. Františka, zvlášť vo vzťahu k iným, čo sú veľmi ďaleko od viery, usilujeme sa zachytiť úplnosť kresťanskej katechézy v podstatnom zmysle Evanjelia ako radostnej zvesti Ježiša Vykupiteľa a bratskej lásky;
- keď si volíme predovšetkým evanjelizáciu „chudobných“, nezabúdajme na príklad sv. Františka, ohlasujúc obrátenie, pravdu, pokoj a dobro Evanjelia aj tým, ktorí sú považovaní za veľkých a nesú zodpovednosť za ľudí a národy;

– sv. František svojím osobným postojom a svojimi slova mi chcel podčiarať knuť v živote a činnosti bratov misionárov určitý znamenitý prvok našej identity menších bratov: ochotu prijať križ, ba mučeníctvo. To je cesta kresťanskej evanjelizácie, ktorou išiel Ježiš (*Nreg* 16; *1Cel* 55–57; *2Cel* 30, 152).

angažovanosť v misijných úlohách

14. Závazok odpovede na misijnú výzvu celej Cirkvi i jednotlivých učeníkov Ježiša má aj dnes svoj dôležitý význam.

Okrem toho, že si Pán vyhradil súd a milosrdenstvo vzhľadom k tým, čo ho viditeľne nespoznali, ale chcú a usilujú sa žiť v súlade so svojím, dobre sformovaným svedomím, sv. Pavol pocítoval nevyhnutnosť evanjelizovania pohanov. „*Beda mi, keby som nehlásal evanjelium!*“ (*1Kor* 9, 16; *Rim* 2, 14nn., *LG* 16). Stále aktuálny zostáva príkaz Ježiša: „*Ohlasujte Evanjelium všetkému stvoreniu!*“ (*Mk* 16, 15).

Misijné poslanie určuje podstatnú funkciu Cirkvi, pretože jej povinnosťou je vydávanie svedectva o tajomstve Krista: „*ukazovať Božiu lásku a vštepovať ju všetkým ľuďom a národom*“ (*AD* 10).

Každý učeník Ježiša nesie špecifickú misijnú zodpovednosť za samotnú logiku viery a za vnútornú dynamiku svojho náboženského svedectva.

Vedomá viera v Krista Pána sa rodí len cez jej bezprostredné odovzdávanie tým, ktorí ju nepoznajú. „*Ako môžu uveriť tomu, o ktorom nepočuli? Ako mohli počuť, keď im nikto nehlásal?*“ (*Rim* 10, 14).

Kresťania majú odovzdávať iným hodnoty a bohatstvo náboženského života. Viera, prežívaná ako životná hodnota, je z nevyhnutnosti misijná. „*Hlásame vám, čo sme videli a počuli, aby ste aj vy mali spoločnosť s nami. A mať s nami spoločnosť znamená mať ho s Otcom a s Jeho Synom Ježišom Kristom*“ (*1Jn* 1, 3).

15. Čím viac sa niekto oddá Kristovi a Cirkvi, tým viac pocíti potrebu zapojenia sa do vecí Krista. To je príčinou, prečo rehoľníci „*nachádzajú v živote zasvätenom Bohu znamenitý prostriedok ozajstnej evanjelizácie*“ (*EvNunc* 65).

„*Čím horlivejšie sa spájajú s Kristom takým darovaním seba samých, ktoré zahrňuje celý život, tým sa stáva život Cirkvi rozvinutejším a jeho apoštolát tým plnšie vydáva plody*“ (*EvNunc* 69).

Naša charizma františkánskeho života dáva väčšiu a zvláštnu moc misijného svetla spoločného rehoľného povolania. Naša misijnosť je nasýtená výrečným a veľmi životným príkladom sv. Františka. Je ovocím intenzívneho svedectva „*Pánovho Ducha a jeho svätého pôsobenia*“, pramení z evanjeliovkej a spoštolskej podstaty františkánstva. Je to zároveň spontánny zážitok, v súlade s našou duchovnosťou bratov menších. V súlade s objavením Ježiša podstatný zmysel evanjelizácie určuje svedectvo o láske Otca a o bratstve všetkých ľudí (*EvNunc* 26).

Naša totožnosť vedie k misijnej službe. Je bratským skutkom voči tým, čo si viac potrebujú uvedomiť seba, že sú synmi Otca a bratmi všetkých ľudí. Správne teda hovoria naše Konštitúcie (174, 4), že „*náš Rád prijíma úlohu evanjelizovania, prislúchajúcu celej Cirkvi, ako svoju vlastnú úlohu a misijné dielo pokladá a preberá za svoje hlavné apoštolské záväzky*“. Správne tiež môže každý z nás spolu s apoštolom povedať: „*som si vedomý záväzku hlásať evanjelium, ktorý na mne leží*“ (*1Kor* 9, 16).

II. NOVÉ KONTEXTY

rovnaké poslanie v inom, novom svete

16. Sv. František po svojom „obrátení“ sa rozhodol „ísť svetom“. Tak isto sa rozhodol vyslať bratov do sveta, aby podľa príkladu apoštolov, v chudobe, s plnou dôverou k Bohu Otcovi, hlásali všade pokoj, a to nie formou obvyklého pozdravu, ale ako prejav svojho života. (Nreg 14; Lk 9, 10)

Bratia, ktorí dnes žijú uprostred sveta ešte radikálnejšieho a postkresťanského, sú si vedomí, že misijná činnosť sa značne zmenila. V minulosti totiž klasickým strediskom misijnej činnosti boli kostoly, kaplnky, školy, nemocnice atď. Dnes sa ukazujú nové situácie, ktoré vyžadujú nové odpovede vo forme pôsobenia. Opíšeme niektoré situácie, aby sme našli voči ním konkrétnu odpoveď vlastnú bratovi menšiemu. Také situácie sa stávajú najmä na južných kontinentoch. Odpovede na ne sú plodom životnej skúsenosti mnohých bratov.

Pokiaľ v neďalekej budúcnosti ohromná väčšina katolíkov a ľudstva bude žiť v tzv. Treťom svete, potom určite tento fakt má byť povzbudením pre menšieho brata, aby vnášal do tohto sveta svoju dynamiku a nádej.

A – Zmenené podmienky života Cirkvi

partikulárne cirkvi

17. V závislosti od zmenených podmienok prostredia a krajín, objavuje sa nové vytváranie partikulárnych alebo lokálnych Cirkví.

Táto myšlienka bola spracovaná teologickým spôsobom v množstve dokumentov II. Vatikánskeho koncilu a v pokoncilovom období. I. Vatikánsky koncil zvýraznil všeobecnosť Cirkvi a jeho centralizmus, avšak II. Vatikánsky koncil nauku o Episkopáte a partikulárnych cirkvách, o diecézach a farnostiach ako aj malých spoločenstvách. Tieto nielen patria do Cirkvi, ale sú Kristovou Cirkvou (LG 26). Okrem ich čiastočnej autonómie, im vlastnej teológie, liturgie a disciplíny, tvoria všetky súčasne s inými cirkvami – pod vedením rímskeho biskupa – všeobecnú Cirkvev a to je výsledkom nielen právnej štruktúry, ale skôr jednoty Božieho slova v jedinej Obeti lásky, čo nachádza výraz v spoločnej účasti a vzájomnej pomoci.

Praktický a právny záver bol predstavený v Inštrukcii Posvätnej Kongregácie pre evanjelizáciu národov a prebúdzanie viery zo dňa 24.2.1969. Najprv existovalo tzv. „... commissionis“ (právo zverenstva), mocou ktorého určité územia boli zverené určitým rehoľným inštitútom, ktoré preberali na seba za ne plnú zodpovednosť. V súčasnosti a v budúcnosti už nie misijné inštitúty, ale partikulárne cirkvi sa stávajú zodpovednými sami za seba, hoci môžu prijať do práce u seba rehoľné spoločenstvá formou dohody, ako to ostatne je predvídané v Inštrukcii.

18. V týchto okolnostiach misionári z dynamických zakladateľov Cirkvi sa menia na spolupracovníkov, z ľudí iniciatívnych a autonómnych rozhodnutí na ľudí dialógu, na tých, čo počúvajú a v určitej miere tiež na ľudí poslušnosti a ochoty na splnenie úloh. V tomto prechode na iný plán, v tomto zrieknutí

menší brat nachádza pre seba náležité podmienky, žije totiž spôsobom plným jeho vlastnej identity ochotný slúžiť a žiť pokorne. Neprichádza ani ako vyšší, ani ako nižší, ale ako brat. Nevnučuje sa, ale daruje. Nie je už „vyslaným“ materskou cirkvou, mocou jej jednostranného rozhodnutia, ale skôr je „pozvaný“ určitou partikulárnou cirkvou, podľa jej partikulárnych potrieb a na čas podmienený týmito potrebami.

Tieto partikulárne cirkvi majú ešte vzrastať a dozrievať ako v prípade kléru, tak i spoločenstva veriacich. Vo svojom ľudskom krehkom koreni sú predmetom viery a nádeje. Menší bratia sa usilujú zapojiť do týchto partikulárnych cirkví, myslieť a hovoriť o nich pozitívnym spôsobom, považovať za prvoradý cieľ svojej práce vytvorenie predpokladov na vznik cirkvi, ktorá by si mohla sama riadiť vlastný život, spravovať svoje financie a tiež vzrastať, ved každá cirkev podľa vzoru všeobecnej Cirkvi má byť cirkvou misijnou (AD 20).

Naši misionári porozumeli, že cieľom ich prítomnosti je formovanie miestnych predstavených, kléru, rehoľníkov, svetských katechéto, ktorí sú zaangażovaní do diela spoločenského a politického pokroku. Terajších chceme povzbudiť, aby sa oddali dielu formácie kresťanských spoločenstiev a v nich spravovaniu rôznych služieb, aby im odovzdávali viac zodpovednosti a po čase sa utiahli do tieňa zostávajúc nadalej prítomní skôr duchovným spôsobom. Takto misionári – svojou prítomnosťou upevňujú jednotu medzi bratskými cirkvami a s Cirkvou všeobecnou pod predstavenstvom rímskeho biskupa.

Nech sa správajú ako menší bratia a nech slúžia lokálnym cirkvám, pričom nech sa snažia unikať tomu, aby sa stali skupinou, ktorá by vyvíjala vnútorný tlak alebo dokonca opozíciu týmito cirkvám.

kapucíni v Treťom svete

19. Naši bratia priniesli svoj vklad do diela založenia partikulárnych cirkví na troch južných kontinentoch. Zvláštnym výrazom našej prítomnosti je napríklad tento fakt: Ak počas rokov 1922–1972 kapucíni (prevažne zahraniční) pracujúci na „našich misiách“ zväčšili svoj počet z 594 na 1590 (priemerne o 20 na rok), potom v rokoch 1972–1977 počet zahraničných misionárov klesol priemerne o 30 na rok, keď ich zastúpili miestni bratia. Preto celkový počet ostal prakticky ten istý. Tento jav ukazuje jasne, že sa mení forma našej prítomnosti.

B – Nové podmienky spoločensko–ekonomické a politické

nová situácia ako výzva

20. Vaticanum II. nehovorí už o Cirkvi a svete ako skutočnosti jestvujúcej jedna vedľa druhej, ale o Cirkvi vo svete, o Cirkvi sveta. „*Radosti a nádeje, smútok a úzkosti ľudí dnešnej doby, najmä chudobných a všetkých trpiacich, sú zároveň radosťami a nádejami, smútkom a úzkosťami Kristových učeníkov*“ (GS 1).

V posledných rokoch sa situácia Cirkvi v mnohých krajinách zmenila. Pomerne mnohé správy, ktoré poslali naši misionári, ukazujú, koľko majú ťažkostí so štátnou vrchnosťou, nevedia, ako dlho budú môcť zostať a či nebudú odsunutí. Je pravda, že potom, čo sa uskutočnilo – v časoch nie tak dávnych – v Číne, s výnimkou len niektorých prípadov, dodnes nenastali ďalšie vyhnania;

avšak obvyklá neistota o budúcnosť stačí na prežívanie psychického strachu o svoj osud.

Jasná vec, Cirkev sa nemôže uspokojiť akýmsi tesným ekleziocentrizmom. Má sa primeraným spôsobom usilovať žiť v dnešnom svete, bez nostalgie za minulosťou a bez nereálneho vyobcovania sa. Každá situácia je výzvou.

Menší brat akceptuje nové, historické skutočnosti v duchovnej chudobe, keď ich prijíma s vierou v Božiu prozreteľnosť a s pokojom ducha, ale aj s kritickým pohľadom a s odvahou proroka reaguje, keď je to potrebné, keď zachováva slobodu Božích synov a nepozná strach. Vie, že nejde len o záchranu ľudských jednotiek v týchto okolnostiach, ale o ohodnotenie tejto okolnosti vo svetle evanjelia, o smerovanie k takým zmenám, ktoré prajú príchodu nového Božieho sveta a dovoľujú osobne pre ne žiť tvorivým a príkladným spôsobom.

autonómne štáty

21. V posledných desaťročiach tzv. „misijné krajiny“, kedysi prevažne kolónie, sa stali autonómnymi štátmi. Zahraničný misionár už nemá takú autoritu a nevlastní také privilégia, ktoré mal v minulosti, ba dokonca sa nachádza na druhom mieste.

Menší brat akceptuje tieto okolnosti, neohovára a nekritizuje mladé krajiny pre ich chyby, vládnucu korupciu, kastovníctvo, neznalosť vedenia administrácie ap., ale teší sa z pokroku týchto ľudí, túžiacich dosiahnuť vlastnú vážnosť a identitu. Uznáva, že dekolonizácia ovplyvnila i Cirkev docenením domorodého kleru a pocit zodpovednosti kresťanských spoločností. Je svedkom – po vojne o politickú nezávislosť – vojny o ekonomickú nezávislosť, vojny proti nevedomosti, chorobám, chudobe, úpadku.

Menší brat pociťuje solidaritu s „menšími“ a podieľa sa ako nehynúci animátor v úsilí ľudu a štátu, dodáva im odvalu a zapája sa do spoločného diela, pričom si je vedomý, že úsilie smerujúce k oslobodeniu z biedy a zabezpečenia si života hodného ľudskej bytosti a božích synov „nie je cudzie evanjelizáci“ (EvNunc 30).

systém národnej bezpečnosti

22. V mnohých krajinách Latinskej Ameriky a ďalekého východu panuje systém tzv. „národnej bezpečnosti“, ideológia, podľa ktorej základné práva osoby sú celkom podriadené požiadavkám národa, či skôr skupiny (triedy), privilegovanej v spojení s medzinárodným kapitalizmom. Také štáty vôbec nechcú uskutočniť prerozdelenie bohatstva medzi chudobných. Používajú v čase mieru totálnu stratégiu vojny, aby „udržali poriadok“, t.j. aby stlmili všetky pokusy povstanií proti nespravodlivosti. Často panujúca trieda sa uznáva ako kresťanská a kontroluje náboženstvo, aby nedopustili „nebezpečné“ či „rozvratnícke“ myšlienky. Tieto krajiny sú pohoršením a škodia kresťanskému menu.

Veľa biskupov a biskupské konferencie odsúdili tieto režimy, vyznačujúce sa kolektívnou nespravodlivosťou a zinsitucionalizovaným násilím.

Menší brat v týchto okolnostiach ohlasuje celé Evanjelium, ktoré má veľa čo povedať vo veci ľudskej dôstojnosti a spravodlivosti. Nemožno uniknúť riziku. Misijná práca bola, je a vždy bude riskantná. Verejný protest v konkrétnom prípade je predovšetkým povinnosťou miestnej hierarchie a ľudí, a nie za-

hraničných misionárov. Ak však sú zahraniční misionári presvedčení, že musia vysloviť nejaké slovo, tak súčasne rozhodnutie má byť prijaté bratským spoločenstvom.

Existuje františkánsky spôsob prítomnosti a zapájania sa do spoločensko-politických bojov. Zakladá sa na pridržiavaní sa nezlomného a bratského, na konfrontácii a mierovej povahe. Všetci potrebujú svedectvo tohto druhu.

Bratia v týchto okolnostiach nech sa usilujú o objektívne informácie. Nech majú porozumenie pre tých, ktorí sa v zúfalstve uchylujú k násiliu, nie vždy diktovanému nenávisťou, ba často z lásky k spravodlivosti. Avšak oni, ako františkáni, nech vyberajú iný spôsob, t.j. spôsob účasti v Kristovej chudobe, ktorý spočíva v prijímaní povahy nenásilia a v dôvere tým, ktorí si nepomáhajú násilím. Nech sa zúčastňujú aktívne, bez dvojznačnosti, v mierových hnutiach a organizáciách namierených proti nespravodlivosti pravicových či lavicových diktatúr. Naše výstrahy krajinám s režimom „národnej bezpečnosti“ neznamenajú, že ignorujeme ich prínos pre dielo ekonomického rozvoja.

medzinárodný kapitalizmus

23. To isté sa týka systému medzinárodného kapitalizmu, ktorý cez zásadu zisku plynúceho z voľného trhu, podnecuje priamo neohraničenú rivalitu a nenásytné hladanie zisku. Pritom sa často nechránia základné práva človeka ako právo dostať za prácu to, čo je nevyhnutné k životu. Tomuto právu má byť podriadené i osobné vlastníctvo a voľný obchod (*Populorum progressio* 22). Často tiež búra ekologickú rovnováhu prírody a vykorisťuje ekonomiku chudobných krajín, ktoré sú preto odsúdené na čoraz väčšiu chudobu.

Kapucín misionár sa usiluje upovedomiť a pripraviť chudobných na ochranu ich vlastných práv. Cez odvážny dialóg, bratia Tretieho a Prvého sveta, sa majú usilovať o odvážny vplyv na rozhodnutia štátov a mnohonárodných spoločenstiev.

Tieto krátke poznámky dokladajú, že teológia vykúpenia sa stáva často v konkrétnych situáciách teológiou oslobodenia, ktorá má rozhodujúci vplyv na skutočnosť spoločensko-ekonomickú i politickú.

Tieto humanistické a kresťanské pohľady oslobodenia máme brať do úvahy vo vzťahu k všetkým formám diskriminácie, napr. apartheidu, problému menšín ap.

marxistické režimy

24. Politické prevraty posledných čias postavili Cirkev proti marxistickým režimom. Napr. viac, než polovica Ázie, veľká časť Afriky a Európy má marxistické vlády. Marxizmus bol nútený skoro vždy ako forma reakcie na tvrdé, neznesiteľné, feudálne, koloniálne, či kapitalistické podmienky, ako osloboditeľské hnutie. Avšak, nevidíme, že by sa niekde uskutočnila revolúcia. Miesto dávnejších nespravodlivostí vyrástli nové, a ľudia boli podmanení novým útlakom a čisto neludským ohraničením slobody.

Menší brat vie, že marxizmus, i keď sa javí ako materializmus vedecký, odvrhne Boha a usiluje sa o zničenie Cirkvi, náboženstva a významu tajomstva človeka. Kapucín však má nádej, že marxistická ideológia nezvífazi. Máme už za sebou skúsenosť histórie, že Cirkev dokázala pretrvať, stala sa viac evanjeliovou a oslobodila sa od množstva tradičných podmienok.

Františkán voči marxizmu má:

- oživovať vieru v moc Evanjelia a milosť zmrtvýchvstalého Krista.
- zostať s ľudom, deliť sa s ním o ťažké podmienky života a usilovať sa, aby nestratil svoj synovský vzťah k Otcovi v nebi.
- uznávať spoločenské organizácie a účinkovať pre dobro ľudí, pokiaľ sa to neprotivý Evanjeliu. Má bojovať so zaostalosťou, aby všetci dosiahli dobré životné podmienky.
- nespájať sa s kapitalizmom proti marxizmu, ale ísť medzi komunistov a s nimi viesť dialóg tak ako sv. František, ktorý napriek opačným zvyklostiam a obyčajom svojich čias, prišiel za Sultánom, rozprával sa s ním ako s človekom a potom poslal bratov „medzi saracénov“ a nie proti nim.
- veriť v dobro človeka a dúfať, že marxisti sú v stave naučiť sa čosi z lekcií histórie, čiže zo svojich omylov a dávať adekvátnejšiu odpoveď na interpretáciu človeka a sveta.

C – Nový kontext pluralistickej spoločnosti

zmenené podmienky v oblasti kultúry

25. V čase, keď sa západná technika stáva všeobecnou, kultúry rôznych národov prežívajú svoje obrodzenie po rokoch vládnuceho europeizmu. Je pravda, že problém kultúr ostal na druhom mieste, popri probléme revolúcie a oslobodenia z chudoby. Avšak ten prvý má značný význam, keď človek túži nielen za ekonomickým pokrokom, ale aj po nejakom kultúrnom prostredí, v ktorom by sa mohol cítiť ako doma.

Určité zrieknutie sa vlastnej kultúry a zvykov a zapojenie sa – nakoľko je to možné – do jazyku a kultúry daného ľudu, je prejavom obety misionára. Preto má doceniť kultúrne hodnoty tamojších obyvateľov a spievať Pieseň stvorenia v spoločnom duchu lásky, dôstojnosti a radosti ľudí, keďže všetko bolo skrze Neho a pre Neho stvorené.

Na takomto základe bude omnoho ľahšie vteliť Evanjelium do rôznych kultúr a učiť, aby ony prijali miestny charakter, pričom tvoria novú históriu (*EvNunc* 63).

náboženská sloboda

26. Uznávame právo Cirkvi na náboženskú slobodu a na možnosť ohlasovať Evanjelium po celom svete, pričom kresťan má právo na praktizovanie viery bez akejkoľvek diskriminácie (*EvNunc* 39). Ďalší aspekt tej istej náboženskej slobody a slobody svedomia, potvrdený tiež dokumentom II. Vatikánskeho koncilu „O náboženskej slobode“, spočíva v tom, že každý človek má právo ísť za hlasom svojho svedomia. Kresťanstvo nemožno nanucovať.

Kresťanstvo sa predkladá slobodnému človeku. Rovnako aj mladé kresťanské spoločenstvá majú vzrastať v evanjeliovej slobode a viesť k veľkodušnej tolerancii právne uznávaného pluralizmu.

nekresťanské spoločenstvá

27. Otázka nekresťanských náboženstiev má ohromne ďalekosiahly význam. V čase európskej hegemonie kresťanstvo bolo traktované akoby automaticky, ako jediné náboženstvo zasluhujúce si toto meno. Dnes náboženstvá

dosiahli väčšie sebavedomie a preto máme veľa zrevidovať z nášho doterajšieho chápania a plánov. Čím viac prehĺbime znalosť náboženstiev skrze opravdivý kontakt a autentický dialóg, tým viac ich doceňujeme a obdivujeme.

Keď uznávame v celej plnosti Spasiteľa Ježiša Krista a Cirkve, ako všeobecnú sviatosť spásy, veľa súčasných teológov mieni, že iné náboženstvá môžu byť spasiteľnými cestami a že Kristus v nich už účinkuje skrze svojho Ducha. Božie milosrdenstvo nemá žiadne ohraničenia a nerobí žiadne rozdelenia na ľudí vyvolených a nevyvolených, „*ale v každom národe je mu milý ten, kto sa ho bojí a koná spravodlivo*“ (Sk 10, 35).

Menší brat sa teší týmto doceneniam náboženstiev sveta. Velebí Pána za zázračné diela, ktoré On dokonáva uprostred ľudí. Bude sa zaoberať dialógom a spoločnou modlitbou, aby sa podelil so svojimi zážitkami a skúsenosťami zo stretnutia s Bohom. Vzájomné návštevy, zvlášť pri príležitosti náboženských slávností, budú znakom vzrastajúceho všeobecného bratstva. Takýto kontakt otvorí zároveň cestu spoločným iniciatívam uprostred všetkých ľudí dobrej vôle vo veci spravodlivosti a pokoja vo svete.

dialóg a misie

28. Dialóg a misie sú dvoma smermi cesty k Bohu. Už nie sú alternatívou. Misijná činnosť nemôže jestvovať bez dialógu, dialóg zas nevyklučuje misie. Dialóg ako taký má svoju vlastnú hodnotu: dvaja ľudia rozdielnej viery sa stretajú, vzájomne sa doceňujú, vyjadrujú údiv a vzájomne sa obohacujú. Od Ducha jediného Boha závisí, či zo stretnutí tohoto typu vyplynie túžba a možnosť výmeny nielen skúseností Boha, ale i zmena viery.

ekumenizmus

29. Ak majú byť takéto nové vzťahy s nekresťanmi, tak tým skôr máme vytvoriť novú formu jednoty s kresťanmi nekatolíkmami.

Ekumenizmus od čias Jána XXII. a II. Vatikánskeho koncilu prebudil svedomie Cirkvi, aby sa zvíťazilo nad pohoršením, ktoré rozdelení kresťania vniesli k evanjelizovaným ľuďom. Nech kapucíni patria k tým, čo zohrávajú v ekumenickej cirkvi vynikajúcu úlohu.

Treba povzbudiť k prijímaniu všetkých spoločných predsavzatí v miestnom prostredí v oblasti spoločenskej, politickej a náboženskej pričom sa nemá rezignovať z vernosti vlastným presvedčeniam. Sv. František, tak veľmi milovaný kresťanmi nekatolíkmami, nech nám udelí svoj jazyk a svoje evanjeliové srdce!

sekularizácia

30. Kataklyzmou, ktorá neušetrila žiadny kontinent, je sekularizácia. Veľa kresťanov a tiež veľa vyznavačov nekresťanských náboženstiev akosi „emigruje“ zo svojich vlastných štruktúr a systémov. Síce sa skutočne nestávajú areligióznymi ľuďmi, ale odvrhujú pomerne početné poňatia, obyčaje a mýty. Idú vlastnou cestou a stávajú sa „náboženskými kočovníkmi“.

Sekularizácia je vo svojej podstate pozitívnym procesom, ktorý chce dať svetu vedy a kultúry autonómiu, ktorá im náleží (GS 59) a pritom nepretáť vieru v Boha Stvoriteľa a ostatné tajomstvá človeka.

Menší bratia, keď berú do úvahy vnímavosť dnešného človeka, budú si klást otázky:

- aké mýty spojené presne s chápaniami, ktoré už odzneli a aké formy vytvorené v histórii by už mohli byť zanechané bez ujmy na celosti viery?
- aká je trvalá podstata evanjeliovej blahozvesti, ktorá môže byť hlásaná dnešným jazykom?
- ako môžeme oslobodiť človeka od jeho magického spôsobu myslenia, od predsudkov a od nesprávneho hľadania „milosti a zázrakov“?
- ako sa môžeme pričiniť v podporovaní ľudských hodnôt, akými sú: objektivnosť, ľudskosť, česťnosť, odvaha, radosť, láska, vernosť a objavovanie transcendentného rozmeru celej skutočnosti svetského človeka (*EvNunc* 70)?
- ako môžeme preložiť biblické udalosti a skúsenosti do dnešných čias v presvedčení, že kresťanský život tkvie v histórii a nie za ňou?
- ako môžeme skúsiť blízkosť Boha uprostred politických a spoločenských vojen bez toho, žeby sme ušli do oblasti fantázie?
- ako môžeme ísť spolu s „náboženskými kočovníkmi“, aby sme im vyjasnili zmysel života a ohlasovali v prítomnej chvíli slovo spásy?
- či to nie je tiež františkánska metóda „prechodu svetom“, a to súčasným?

svetskosť

31. Javom veľmi radikálnym je laicizmus, ktorý je spolu s praktickým, programovým a bojovým ateizmom dokonca proti jestvovaniu Boha.

Novosť situácie v dejinách spásy spočíva v tom, že v kresťanských krajoch jestvujú jednotlivci ako aj zorganizované skupiny nepraktizujúcich a neveriacich (*EvNunc* 55–56). Vo všetkých krajinách šiestich kontinentov sú „misijné podmienky“, ktoré sú vážnou výzvou pre veriacich.

Menší brat sa nebojí týchto situácií. Nie teoreticky, ale svojou prítomnosťou a svedectvom sa usiluje žiť uprostred týchto naozaj „vzdialených“ bratov a vylúčiť početné predpojatosti. Usiluje o to, aby sa uprostred nich prebudila túžba za transcenciou. V súvislosti s tým si zasluhujú osobitné uznanie napr. bratia, ktorí sa starajú o robotnícky svet alebo tí, čo navštevujú jednotlivé rodiny vo veľkých mestách a taktó medzi nimi pastujú. Všetci bratia môžu svojím proroctvom a oživovaním daných skupín prebudiť vedomie kresťanov, že sú nimi nielen pre seba, ale tiež pre iných, aby tak dali vierohodné svedectvo života masám zosvetštelých a vlažných.

„DUCH PRAVDY VÁS POVEDIE“ (*Jn* 16, 14)

III. POUČENIA

program činnosti

32. To čo bolo doteraz povedané malo by byť použité v procese obnovy našich základov a misijných diel. Nová teológia misií, nové zásady a ukazovatele, nové situácie sveta a Cirkvi vyžadujú konsekventne iné a nové spôsoby činnosti a misijnej spolupráce.

V tejto časti budú podané určité programové ukazovatele, ktoré majú pomôcť lepšie odpovedať na adekvátne požiadavky misijnej činnosti.

„Duch Pravdy“ bude sprevádzať každého z nás cestou obnovy a pomôže uskutočniť osobné predstavy v rôznych spoločensko – náboženských skutočnostiach, v ktorých nám bolo dané žiť.

východzí bod

33. Terajšie zasadanie Plenárnej rady Rádu považujeme za „bod, z ktorého sa vychádza“, aby sme načrtli naše misijné úlohy a preto by sme chceli pozvať všetkých našich bratov k pozornej reflexii nad úlohami sformulovanými na tomto stretnutí zvláštného rázu, ktoré reprezentuje celý Rád.

A – Revízia našej apoštolskej služby

34. Prvým praktickým návrhom je záväzok preskúmania nášho spôsobu nazerania na pastoračné veci ako aj našej služby Cirkvi a súčasnému svetu, vo svetle požiadaviek kladených na našu misijnú činnosť.

Celý Rád vo svojich odhodlaniach a rozhodnutiach má ukázať, že si uvedomil hodnotu a skutočný význam misijnej myšlienky. Má sa považovať za svedka a ohlasovateľa Evanjelia – dobrej zvesti prostredníctvom všetkých svojich členov. Nech teda je všeobecný a katolícky prostredníctvom rozširovania svojho duchovného dedičstva a charizmy manších bratov ako špecifického vkladu do rozvoja miestnej cirkvi.

Provincie majú poctivo premyslieť svoje apoštolské úlohy praktickej misijnej činnosti. Misia, kdekoľvek a akokoľvek sa koná, nech je srdcom provincie.

Početný pokles členov Rádu zaväzuje rozumným spôsobom zrevidovať naše formy prítomnosti a naše misionárske práce.

Brat misionár nech sa oddá svojej špecifickej práci, nech zanechá iné úlohy svetským kresťanským spoločnosťami a rôznym spolupracovníkom.

B – Program pripravenosti reagovať a formácia

citlivosť a vnímavosť

35. Aby sa príslušným hodnotným spôsobom zdolali veľké úlohy, ktoré stoja pred Rádmi, je nevyhnutnou vecou ustáliť plán stálej pripravenosti reagovať a misijnej formácie našich bratov.

Idea misie sa má prejavovať v živote, práci a modlitbách našich provincií. Keby nejaká provincia nemala misijného ducha, bola by odsúdená na úpadok a zánik. Tento misijný duch sa má prejavovať predovšetkým v tvorbe misijných diel uprostred základných apoštolských úloh provincie.

Takmer upadla idea „našich misií“ v územnom zmysle, dôležité je, aby sa všetci snažili osvojiť si a prehĺbiť nové misijné perspektívy v duchu jednoty a služby partikulárnym cirkvám.

Cez príslušnú analýzu misijného rozmeru novej ekleziológie si všetci musíme uvedomiť, že cesty súčasných misií – z psychologického pohľadu – sú zložitejšie, než to bolo v minulosti.

Nové personálne a apoštolské okolnosti nás zaväzujú ujímať sa misijnej službe založenej na kvalifikácii a príprave. Nepozerať sa na to, koľko má provincia misionárov, ale skôr na to akí sú a akú majú prípravu.

Pre užitočnú citlivosť v tejto oblasti majú provincie vykonávať užitočnú výmenu pripravených osôb, ktoré majú skúsenosti na tomto poli. Cez takúto vzájomnú cirkevnú a bratskú výmenu hodnôt a služieb bude ľahšie dosiahnuť obnovu misijného ducha v našom Ráde.

formácia

36. Aby sa spevnil misijný duch je nevyhnutnou vecou tak provincie ako i v celom Ráde, vykonávať formáciu a proces prispôsobenia. Treba tiež vziať do úvahy témy a misijné problémy vo vzťahu ku všetkým našim bratom, ktorí fakticky spĺňajú misijné úlohy stanovujúce veľmi vážny aspekt nášho apoštolského poslania.

V tomto zámere:

- Naši vychovávatelia citliví na apoštolské hodnoty našej rehoľnej identity nech sa usilujú formovať mladých kandidátov a ukazovať i podčiarkovať hodnotu a doktrínálne i apoštolské požiadavky misijnej problematiky a ich pôsobenie na náš františkánsky život. Okrem toho vo vyučovaní teológie nech sa usilujú podčiarkovať – ako to chce Cirkev – misijné aspekty.
- Nech organizujú pre všetkých špeciálne kurzy ako aj ustavičné dotváranie v misijnej katechetickej a evanjelizačnej oblasti a nech ich spájajú so zdokumentovanou informáciou o misijných úlohách Rádu.
- Treba sa usilovať dať bratom zodpovedajúce informácie, ktoré ich majú upozorniť na medzinárodné problémy ako aj veci spoločensko – ekonomickej, politickej a kultúrnej nezávislosti, vo všeobecnosti na medzinárodné humanistické problémy rôznych národov – majúc v úvahe evanjelizačné dielo Cirkvi a ťažkosti našich bratov misionárov.
- Bratia nech sú zodpovedne informovaní o tých dokumentoch Svätej Stolicy, Rádu a biskupskej konferencie, ktoré sa týkajú misijných otázok a nech ich urobia predmetom štúdií a reflexií.

37. Špeciálnu starostlivosť vyžaduje formácia bratov – misionárov.

Bratia vyznačení na misionársku prácu nech majú špeciálnu a zodpovedajúcu prípravu tak ohľadom náboženským ako aj antropologickým, kultúrnym, spoločenským – ekonomickým, politickým a historickým toho ľudu, uprostred ktorého budú spĺňať dielo evanjelizácie.

Príprava tohto druhu môže mať rôzne formy, napríklad: špeciálne štúdium pred odchodom, život určitý čas s miestnymi kňazmi a zodpovedajúco pripravenými rehoľníkmi, akademické štúdium (najlepšie, ak sa koná v krají, v ktorom sa bude pracovať) akéhosi seriózneho programu, ktoré dá smer a ktoré vedú samotní misionári alebo v spojení s inými inštitútmi a miestnymi Cirkvami atď. Nech noví misionári nie sú angažovaní v bezprostrednej apoštolskej práci, ak vopred nedosiahli príslušnú prípravu v krajine, v ktorej budú uskutočňovať svoje evanjeliové poslanie.

Provincie nech sa starajú zvláštnym spôsobom o stálu formáciu misionárov, ktorí už sú zapracovaní v apoštolskej práci.

Toto prispôsobenie sa má zohľadniť rôzne aspekty ľudskej osoby: humanistické, náboženské, intelektuálne, odborné atď., keďže misionári nie sú určení len k tomu, aby boli pastiermi, ale majú byť tými, ktorí vedú tvorivé dielo.

Je veľa okolností, ktoré vytvárajú príležitosť k tejto „neprestajnej formácii“:

- časovo ohraničené dni duchovnosti, spoločenstva a štúdium;
- špeciálne tematické kurzy, usporiadané v misijných krajinách;
- účasť – v čase prázdnin – na vybraných prednáškach z rôznych teologických oblastí, františkánskej spirituality, pastoračných otázok a iných tém užitočných pre osobnú formáciu, alebo pre konanie vlastnej misijnej práce;
- tzv. „anno sabatico“ využitý v určitom čase misijnej činnosti pre dlhší ako aj systematický program trvalej formácie a pre duchovnú obnovu.

C – Určité zásadné zámery

františkánska autentická

38. Nové perspektívy misijnej práce zaväzujú plánovať život a apoštolskú činnosť v zhode s určitými zásadnými rozhodnutiami. Chceli by sme tu spomedzi nich vybrať tri so špeciálnym významom:

- Určitosť a plodnosť našej apoštolskej práce závisí významovo od evanjeliovej vernosti nášmu františkánskemu povolaniu.
- Naši misionári sa majú predovšetkým starať ukázať v sebe pravdivý obraz ľudí viery. Ich život bude živou kázňou, ak bude zakotvený v trvalej jednote s Bohom cez život preniknutý vytrvalou a konsekventnou modlitbou objavujúcou Ducha Svätého, ako hlavného správcu a cieľ evanjelizácie (AD 25, *Ev Nunc* 75; *Konštitúcie* 33). Takýmto spôsobom bude ľahšie ukázať všetkým skutočnú tvár chudobných, menších ľudí, autenticky bratských. Spoločenský aspekt, charakteristický pre naše bratské povolanie, nech je prežívaný misionármi s hlbokou odovzdanosťou nezávisle na materiálnych ťažkostiach spojených s úlohami a miestom práce.
- Hodnota bratského života a možnosť žiť v ňom skutočným spôsobom, majú byť vždy zahŕňané starostlivosťou.

„preštepovanie Rádu“

39. Nový charakter partikulárnej Cirkvi a analýza štatistickej situácie (zmenšenie počtu zahraničných misionárov, nárast miestnych povolaní) nás pobádajú k osobitnému zaoberaniu sa vecou domorodých povolaní a odovzdaníu sa tejto veci.

Pre čoraz viac pôsobivé diela evanjelizácie a budovania miestnej Cirkvi, treba otvoriť strediská, ktoré by boli prameňom našej duchovnosti a františkánskeho života.

„Zaštepovaním Rádu“ sa majú zaoberať všetci bratia a do formácie kandidátov treba určiť bratov dobre pripravených a vnímavých. Pre takúto špeciálnu úlohu sa majú dokonca odvolať z bezprostredného vykonávania diela evanjelizácie.

V zhode s duchom dispozicijnosti a zásadou mnohosti foriem netreba tvoriť veľké štruktúry pre „zaštepenie Rádu“, ale s prihliadnutím na zvyky daných národov a partikulárnych cirkví, organizovať strediská františkánskeho života. Kde je to vhodné a možné, nech vznikne príkladná spolupráca provincií a krajov. Týmto spôsobom nová kapucínska skutočnosť bude prinášať znamenie jednoty s celým Rádcom a nie exkluzívnosti vyplývajúcej z eventúálnych delení historických či geografických.

Rád má mať špeciálne naplánovaný poriadok apoštolskej a duchovnej práce vyjadrujúci „zaštepovanie Rádu“ v neuralgických prostrediach života a ducha sveta.

pastoračné metódy

40. Z množstva pastoračných metód túžime poukázať aspoň na tieto:

– *Sväté Písmo.* Náš Otec sv. František nám zanechal vznešený príklad horlivosti o Slovo Božie. V našej misijnej činnosti má špeciálne miesto Sväté Písmo, ktoré má byť „Magnou Chartou“ a základom evanjelizácie. Preto na prvé miesto kladieme rozšírenie Biblie, vyhotovenie prekladu tam, kde by sa naskytla potreba. Vyučujme ho čítaním a osobným vteľovaním do života v ekumenickej spolupráci (DV 22).

– *Evanjelizácia a sakramentalizácia.* Treba sa usilovať o udržanie príslušnej syntézy medzi evanjelizáciou a sakramentalizáciou. Sviatosti majú byť traktované ako cieľ vytrvalej a usiolovnej cesty, ktorou musí prejsť evanjelizácia. Navyiac evanjelizácia sa nekončí prijatím sviatostí, ale stálou katechézou má zosilňovať životnosť sviatostí už prijatých (EvNunc 47).

– *Ludová zbožnosť.* Uznajme zvlášť nevyhnutnosť ukázania podstatných hodnôt viery. Doceňme jednak aj hodnotu ľudovej zbožnosti (EvNunc 48). Očistená totiž od nezdoravých prvkov a vybočení, môže sa stať cestou skúsenosti Boha. Nezabúdajme, že sv. František slávil vianoce so skupinou jednoduchých ľudí a priniesol vklad do stredovekej pobožnosti Umučenia Pána. Nechajme ľudu teda slobodu pre jeho spontánne sklony a venujme pozornosť prejavom ľudovej zbožnosti, ktoré posilňujú vieru, nádej a lásku.

– *Služba chudobným.* Rozhodujeme sa pre život pre chudobných a s chudobnými. Naše zásadné úsilie má smerovať k tomu, aby sme konali všetko na oslobodenie od biedy príslušným podporovaním ľudského rozvoja. Máme sa mnoho učiť od jednoduchých ľudí. Chválu si zaslúžia tí bratia, ktorí sa rozhodujú byť bližšie chudobným a podieľať sa na každodenných ťažkostiach chudobného života. Tak sa zväčšuje duch chudoby, ktorý preniká celú našu františkánsku históriu.

– *Základné kresťanské spoločenstvá.* Na Biskupskej synode v r. 1974 boli skúsenosti tohto typu uložené celej Cirkvi. Uprostred týchto hnutí, organizovaných samými zaangažovanými ľuďmi vo svete je úžasná rôznorodosť preto, aby sa formovali autentickí kresťania, ktorí by žili s hlbokým spoločenským pocitom a snažili sa Božím Slovom premeniť svet zvnútra jeho štruktúr. My, menší bratia, blízki ľuďom a citliví na prejavy spontánnej viery i biblickej duchovnosti, môžeme patriť do takýchto skupín v duchu sv. Františka.

– *Svetské františkánske spoločenstvo.* Nezabúdajme, že Svetská františkánska rodina bola uznaná Cirkvou, ako „kvas evanjeliovej dokonalosti“ (Konštitúcie 151, 1). Keď chránime a doceňujeme charizmy mnohých bratov a sestier, v duchu vzájomnej služby, prinášame svoj klad k dozrievaniu spoločenstva viery a lásky. Ono má zvláštne vlohy pre užitočnú evanjelizačnú činnosť, s ktorou v nádeji počítal sv. František a na ktorú čakajú dnešní ľudia.

D – Perspektívy spolupráce

41. V súlade s novým chápaním misijnej činnosti majú byť obnovené aj naše plány spolupráce.

Spoluprácu v rôznych oblastiach misijnej činnosti a v rôznych službách medzi provinciami v hraniciach jednotlivých oblastí a medzi lokálnymi cirkvami treba prebúdať a podporovať všetkými možnými prostriedkami.

V duchu našich Konštitúcií túžime zapojiť bratské, vnútorné puto a osobnú výmenu vnútri Rádu, aby sa skutočne podporili núdzovejšie oblasti našej misijnej činnosti. Túžime tiež povzbudiť k zodpovednej bratskej a širokej spolupráci so všetkými františkánskymi rodinami, mužskými i ženskými.

Pamätáme tiež, že partikulárna cirkev sa nemôže považovať za celkom zaštepenú, kým nemá mnohoraké skúsenosti duchovného charakteru. Nositeľmi tejto mnohosti sú rozmanité inštitúty. Je žiadúca mnohosť foriem i ich prítomnosť v tom istom misijnom prostredí. „Bloky“ určitého druhu zmenšujú túto všeobecnosť a škodlivo vplyvajú na vzrast rôznych prejavov života partikulárnej cirkvi.

Chceme podčiarknuť nevyhnutnosť zapojenia svetských ľudí – a to vo všetkých oblastiach – do nášho diela evanjelizácie, týka sa to svetských (t.j. reholníkov) cudzincov, duchovne i technicky dobre pripravených a prijatých na plnenie špecifickej úlohy, ako tiež svetských domorodcov, pripravených a sformovaných k službe partikulárnym cirkvám.

Nestačí intenzívna práca našich misionárov a veľký vklad ich obety pre druhých. Zároveň je potrebná ich spolupráca s druhými. Preto nech nič nekonajú a neplánujú bez zohľadnenia miestnej cirkvi.

Autentická činnosť a misijná spolupráca nie je „jednosmerná“. I mladé cirkvi majú mnoho k odovzdaniu cirkvám starším i naším provinciám, pričom ich obohacujú hodnotami náboženskými, kultúrnymi, spoločenskými, politickými a inými. Zásadný vplyv na takéto vyrovnávanie „misii v opačnom smere“ má mať sám misionár. Pri príležitostných príchodoch do provincie misionár nájde podmienky, ktoré prajú uskutočneniu diela spolupráce medzi Cirkvami.

E – Organizácia animácie

42. Sekretariáty „pre misie“ majú byť predovšetkým strediskami misijnej a medzicirkevnej animácie. Nech v nich účinkujú bratia pripravení a schopní reagovať, ktorí by sa oddali štúdiu, tvoreniu dokumentácie, výskumom, animácii.

Animácia tohoto druhu sa dokonáva na vnútornej úrovni Rádu a tiež v partikulárnych cirkvách v ktorých žijeme, v skupinách, farnostiach, v masovokomunikačných prostriedkoch, v každom stredisku svetskej či náboženskej organizácie.

Naše dielo animácie nech je zapojené do lokálnej cirkvi a nech je zverené – pokiaľ je to možné – nie jednej osobe, ale nejakej skupine či bratskej komunite schopnej vykonávať tieto služby.

Pri šírení misijnej myšlienky sa treba chrániť prejavov s nedostatkom úcty. Formovaniu misijného povedomia neprospieva použitie nevhodných motivá-

cií, ktoré nevedú k rozvoju ľudí a partikulárnej cirkvi. Výstavy, dni animácie, publikácie ap. nech prispievajú k pozitívnym hodnotám domorodcov, uprostred ktorých žijú a konajú dielo evanjelizácie naši misionári.

Okrem funkcií sebe vlastných, nech je Generálny sekretariát „pre misie“ strediskom výskumov, animácie a dokumentácie, a nech slúži generálnym predstaveným a celému Rádu na ukázanie misionárskej prítomnosti vo svete a k hlbšiemu pocitovaniu misií členov nášho Rádu.

Finančná pomoc, ktorú môžeme venovať misiám, nech je – so súhlasom predstavených – rozdelená podľa programu, ktorý zohľadňuje rôzne misijné potreby.

F – Ekonomické problémy

43. Ekonomický problém, podľa všeobecnej mienky, patrí k najnaliehavejším a je znepokojujúci. V niektorých miestach a okolnostiach určitá pripravenosť svedectva materiálnej pomoci vyšla nazmar. Boli vybudované domy, ktoré nezodpovedali prostrediu (nepomerné diela, ktoré sa ukázali ako nepotrebné a vyžadujú likvidáciu), preháňanie v užívaní prostriedkov komunikácie, ktoré nezodpovedá prostrediu, neodpovedajúce technické prostriedky, štýl života príliš vybočujúci zo spôsobu života tých, ku ktorým sme boli poslaní – sú škodlivé.

Je primerané, aby naši misionári pracujúci v lokálnej Cirkvi, boli v administratívnych veciach bráni tak isto, ako iní. Týka sa to pomoci, podpôr, dohôd a dočasných prác.

Administrácie a plánovania zámerov nech sa zúčastňuje spoločenstvo a nie sám predstavený alebo jednotlivý reholník.

Náš slub chudoby a profesia menšieho brata majú špeciálny význam pre každého z nás, preto je tiež správne odvrhnúť osobné vlastníctvo peňazí, všetky súkromné výdavky a prijímanie prác na vlastnú päsť.

Pochvalu zasluhujú tie „misie“, v ktorých každoročne, ba i niekoľkokrát do roka sa stretávajú misionári pospolu, aby spoločne prijali rozhodnutia, ktoré sa týkajú výdavkov, apoštolátu, prostriedkov spojenia, budov a každodenného života.

Misionár sa nemá uchýľovať k veľkým dielam, skôr k dielam jednoduchým, samostatným, tak, aby po jeho odchode bolo možné pokračovať v diele bez zvláštnych ťažkostí a nutnosti hľadať dodatočnú finančnú pomoc. Keď berie misionár do úvahy autentický pokrok a rozvoj, nemôže zabúdať na veľkú možnosť prebúdzat túžby ľudí, aby sa spoločne pričiňovali na rozvoji diela, ktoré podporujú veľké medzinárodné organizácie.

G – Právne prispôsobenia

44. Pohľady, ktoré sme načrtli na predchádzajúcich stranách vedú k určitým návrhom právneho charakteru, nedajú sa prehliadnuť, lebo sú konkrétnym uskutočnením vecí schválených v číslach 32–34 tohto dokumentu.

Tu sú niektoré návrhy, ktoré Rada Rádu predstavuje – podľa príslušných

konferencií – Generálnemu definitóriu a Generálnej kapitule, aby našli nové štrukturálne formy pre našu misijnú činnosť.

misie a provincia

45. Naše súčasné „misie“ treba pretvoriť na viceprovincie alebo provincie, prípadne podľa možnosti – zjednotením blízkych viceprovincií a misií – so súhlasom Generálneho definitória a s prihliadnutím čísel 98, 3 a 99, 1 Konštitúcii.

Ak „misia“ je len jedna a riadi ju len jedna provincia v jednej oblasti, tak sa môže ľahko stať viceprovinciou alebo provinciou, ak určité prvky nepodliehajú zmene.

Treba jednak zamerať pozornosť na to, že sa musí skutočne zmeniť spôsob myslenia a psychológia misionárov. Vzniká totiž nová skutočnosť, ktorá má usilovne hľadať vlastnú identitu, prislúchajúcu lokálnej cirkvi vo všetkých jej rozmeroch, v spojení s „preštepovaním“ Rádu. Všetci zahraniční misionári sa majú zapojiť do tejto novej právnej skutočnosti, ako jej skutoční členovia, avšak pri zachovaní však slobody návratu do materskej provincie v budúcnosti, ak budú chcieť.

Vzájomné vzťahy medzi viceprovinciou a provinciou sú schválené už v Konštitúciách, keď v tomto prípade nová viceprovincia závisí na provincii.

Ak dve alebo viac provincií koná misie v tom istom kraji, nech sa ustanoví jedna viceprovincia alebo provincia, ktorá má byť najprv závislá od generála.

V závislosti od toho, koľko je provincií zúčastnených v „misii“, nech v Rade viceprovincií, okrem domorodých bratov, má svoju reprezentáciu aj skupina misionárov vzhľadom na nutnú spoluprácu a kontakt s jednotlivými provinciami. V tomto prípade by bolo možné pomýšľať na niečo v zmysle oblasti (regiónu) a vzájomné vzťahy s provinciami určiť pomocou dohody.

Ak veľa provincií pracuje na tej istej „misii“, potom podobne treba utvoriť len jednu provinciu alebo viceprovinciu, závislú od generála. Zastúpenie v Rade viceprovincie má po jednom členovi každá skupina.

Takže aj v tomto prípade všetci členovia majú patriť do novej viceprovincie so zachovaním možnosti, ak by chceli, návratu do materskej provincie. Nech podobne jestvuje dohoda určujúca vzťah medzi viceprovinciami a provinciami, ktoré nadvzájom spolu pracujú, čo sa týka bratov, finančnej pomoci a iných vecí.

kustódie

46. Tie „misie“, ktoré nemôžeme pretvoriť na viceprovincie či provincie, Rada Rádu navrhuje nazvať kustódiami. Je jasné, že túto terminológiu nemožno zaviesť pred Generálnou kapitulou, ktorej patrí posúdenie a rozhodnutie v tejto veci. Ich právna pozícia by bola taká, akú majú v Konštitúciách doterajšie „misie“.

delegatúry

47. Delegatúry jestvujúce v oblastiach, kde sú provincie, viceprovincie alebo kustódie, nech sú k nim pripojené. Naproti tomu delegatúry, jestvujúce tam, kde nie sú administratívne jednotky Rádu, nech sa nazývajú kustódie.

Kustód bude mať takú moc, akú mu udelí generál alebo provinciál, na ktorom je závislý.

Generálnych predstavených vyzývame, aby v budúcnosti nedovoľovali také formy prítomnosti, v ktorých by nebolo možné viesť skutočne bratský ži-

vot, alebo by nebola nádej rozvoja života a apoštolskej činnosti, ako i „preštepovania Rádu“.

48. Okrem toho jestvujú v rôznych oblastiach *skupiny bratov*, ktoré netvoria delegatúry vo vlastnom zmysle slova, ale fakticky žijú mimo provincie, alebo medzi inými provinciami či viceprovinciami bez závislosti od vlastných predstavených. Ich veľká odlahlosť od vlastných predstavených a od bratov, chýbanie závislosti od miestnych predstavených, zbavujú našich bratov mnohých dobrodení spoločného života. Zdá sa nám správne, že táto situácia si zaslúži rozvážne štúdium generálnych predstavených za účelom hľadania primeraného riešenia.

prednosť misijných úloh

49. Treba dať prednosť misijným prácam už začatým, pričom treba vykonávať kritické hodnotenie reálnych situácií tak, aby sa nesažili možnosti prijať misijné práce v iných oblastiach, zvlášť vzhľadom na „preštepovanie Rádu“.

ZÁVER

50. *Na záver našej práce ďakujeme a modlíme sa k Ježišovi Kristovi, Večnému Kňazovi, Misionárovi a Vyslancovi Otca. To, čo sme povedali v tomto našom dokumente azda nezodpovedá skutočnosti, v ktorej žijeme, ale tvorí projekt hodný prijatia, ktorý ukazuje cestu prežitia a cieľ, ktorý treba dosiahnuť.*

Nech je to tiež spytovaním svedomia z vykonanej práce a akt pokory voči našej ohraničenosti. Nech to je akt nádeje v možnosť našej obnovy a celkového darovania sa v službe Kristovi, bratom ľuďom a cirkvám potrebuajúcim pomocť v súlade so „znakmi času“.

Náš životný zámer zverujeme presvätej Panne Márii, ktorá nám dala „Syna človeka“, a spolu s ním celému ľudskému rodu novú nádej, ktorú šťastne prijímame a zvestujeme.

IV. PLENÁRNA RADA RÁDU
RÍM – TALIAŇSKO (2. – 31. MARCA 1981)

FORMÁCIA

* *Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum* 95 (1979) 226–229; 97 (1981) 141–260.

LIST GENERÁLNEHO DEFINITÓRIA VŠETKÝM BRATOM NÁŠHO RÁDU

Bratia,

Plenárne rady rádu PRR z Quito, Taizé a Mattli zhrnuli ovocie ich práce v odpovedajúcich dokumentoch, určiac orientáciu pre niektoré dôležité aspekty nášho života. Ich vplyv bol a ešte je značný. Generálne definitórium, vezmúc na seba zodpovednosť terajšej publikácie dokumentu zo IV. PPR, ktorá sa konala v Ríme v našom medzinárodnom kolégiu od 2. do 31. marca 1981, si veľmi praje, aby toto bolo prijaté a uvedené do praxe.

Je to faktom, ale nie záväzným, že všetky PRR doteraz formulovali úvahy v dokumente určenom na propagáciu, a aby slúžil ako pracovná pomôcka pre adekvátne doplnenie nášho spôsobu života. Môže sa stať, že budúca PRR neprijme túto pracovnú metódu, a napríklad predloží generálnemu definitóriu iba nejaké prvky na uváženie a praktické orientácie, bez toho, aby boli formulované v dokumente, určenom pre celý rád.

Takéto upresnenia sa javili potrebné, aby sa predišlo nedorozumeniam. Je isté, že PRR sa ukazuje ako cenný konzultačný orgán pre službu generálnemu definitóriu. Dokazuje to vnútorná hodnota dokumentov vydaných počas práce jej štyroch zasadaní.

Tiež treba zdôrazniť, že posledné dve schôdze PRR, v Mattli a Ríme, sú zvláštne tým, že téma ich úvah bola určená generálnym predstaveným. (*Analecta OFMCap* 92 [1976] 181–182). A toto predstavuje pre generálne definitórium ďalší dôvod na publikovanie tohto dokumentu o „formácii“ a je tiež dôvodom žiadať od všetkých, obzvlášť od konferencií, od vyšších predstavených (*superiori maggiori*) a od vychovávateľov (*formatori*), aby ho uviedli do praxe.

Okrem tohto rozhodol preložiť dokument okrem latinčiny do základných moderných jazykov, taliansky text ostáva oficiálnym.

Generálne definitórium sa vskutku domnieva, že tento dokument verne odráža ducha a normy Konštitúcií. Bezpochyby nie je kompletný. Nehovorí napríklad nič o kňazskej a profesionálnej formácii bratov, dobrovoľne sa obmedzil na počiatočnú a stálu formáciu nášho františkánsko–kapucínskeho života. Ale, hoci obmedzene, prezentuje dôležité medzery na tomto poli. Napríklad poslušnosť nebola explicitne prerokovaná. Nakoniec PRR nemala v úmysle povedať všetko, ani pokiaľ ide o prerokované témy.

PRR si uvedomila, že mnohé otázky teda ešte ostávajú otvorené a požadovala, aby aspoň najdôležitejšie a najnaliehavejšie otázky boli vyriešené čo najskôr.

Najdôležitejšie témy sú tieto:

- sekretariáty (na úrovni rádu, konferencie, národa a provincie);
- regionálne centrá formácie s osobitnou pozornosťou na formáciu formátorov, ktorých nedostatok sa všade pociťuje,;
- prostriedky formácie: rozličné publikácie, ktoré sa týkajú počiatočnej a permanentnej formácie, atď., a na prvom mieste publikácia príručky o histórii a o františkánsko–kapucínskej spiritualite.

Generálne definitórium teda žiada od konferencií a provincií, aby sa aktívne zaoberali týmito organizáciami (sekretariáty a centrá formácie), aby ich urobili naozaj efektívnymi, aby medzi sebou konzultovali o prostriedkoch a skúsenostiach formácie.

Publikovanie tohto dokumentu je preto príležitosťou na upútanie pozornosti všetkých bratov na jednu otázku, ktorá sa dnes s naliehavosťou kladie cirkvi: aké je miesto a úloha náboženskej charizmy v cirkvi, a obzvlášť v jej pastoračnej a apoštolskej aktivite, aktivita cirkvi prostredníctvom jej členov a všetkých jej inštitúcií na ohlasovanie spásy v Ježišovi Kristovi. Nie sme jediní na to, aby sme znova objavovali vlastnú evanjelizačnú silu našej charizmy. Všetky náboženské inštitúcie robia podobný výskum. V miere, v akej sa vzájomné komunikácie medzi náboženskými inštitúciami zintenzívňujú, pozoruje sa, že v cirkvi existuje „náboženská charizma“, ktorá je v podstate rovnaká, napriek veľkej rozličnosti jej prejavov. Musíme sa stať pozornými voči tomuto univerzálnemu výskumu miesta a významu náboženskej charizmy v Cirkvi a pridať k nemu náš skromný príspevok.

Hovoriť teda o „františkánskej charizme“ neznamená prejavenie celého nášho povolania. Novým dôkazom toho je skutočnosť, že sa jej zúčastňujeme spolu so „svetským“ františkánskym rádom. Žiada sa od nás, aby sme stále viac upresňovali našu františkánsku a kapucínsku náboženskú charizmu. A takto poskytneme efektívny príspevok k výskumu, ktorý prebieha v univerzálnnej Cirkvi a v nej i vo veľkej františkánskej rodine.

Publikovanie dokumentu o formácii teda nie je znamením príchodu, ani konečným znamením. Je skôr novým bodom vykročenia venovaným formačnej praxi v základných rozmeroch nášho františkánskeho a kapucínskeho náboženského života. Vykročíme teda veľkodušne a s odvážnou myslou.

Bratsky v Pánovi a vo sv. Františkovi

Br. Pasquale Rywalski, *minister generál*
Br. Benedetto Frei, *generálny vikár*
Br. G. Carlo Correa Pedroso, *generálny definítor*
Br. Giacomi Acharuparambil, *generálny definítor*
Br. Francesco Saverio Toppi, *generálny definítor*
Br. Fedele Lenaerts, *generálny definítor*
Br. Francesco Iglesias, *generálny definítor*
Br. Aloysius Ward, *generálny definítor*
Br. Teodosio Mannucci, *generálny definítor*

Rím, 13. apríla 1981

FORMÁCIA K NÁŠMU ŽIVOTU

1. Príprava nášho života a k nášmu životu sa chápe ako realistický postup jednotlivých bratov a bratstiev, aby náš život (esistenza) bol vždy adekvátnejší dnešnej situácii, forme svätého evanjelia. Základný model takejto formácie je poskytnutý Pánom Ježišom, ktorý navrhuje svojim apoštolom, aby boli s ním a pokračovali v jeho poslaní (*Mk 3, 14*), uskutočnenom sv. Františkom a znovu napísanom v histórii rádu a v kapucínskej reforme a predloženom nám. Formácia obsahuje všetky dimenzie intelektu, vôle a konania. Rast a dozrievanie v týchto dimenziách prebieha prostredníctvom skúsenosti z viery a modlitby, vzdelania a práce. Aj keď formácia má etapy, ktoré treba absolvovať, je to jediný proces rastu, asimilácie a integrácie hodnôt a skúseností, ako aj nepretržitá konverzia, aby sme sa Duchom povzbudzovaní prispôbovali obrazu Božieho Syna.

účel týchto orientácií

2. Táto pomôcka, ovocie spolupráce všetkých bratov, chce byť kvalifikovanou odpoveďou na očakávania Rádu na poli formácie. Nechceli sme preberať vyčerpávajúcim spôsobom všetky témy, iba sme sa snažili navrhnúť presné smernice, aby boli odovzdané na formáciu Rádu. Výsledky PRR nie sú prezentované systematicky, ale spôsobom zodpovedajúcim tomu, ako sa pracovalo. Dúfame, že prezentácia tohto typu môže lepšie prenášať stimuly a podnety, ktoré sa zrodili počas nášho zasadania, slúžiac ako báza a vzťažný bod pre regionálne programy formácie.

I. SITUÁCIA A POŽIADAVKY

A – Nové kontexty formácie

úvodná poznámka

3. Formácia je proces, ktorý sa rozvíja v historickom, kultúrnom a konkrétnom kontexte. Nemožno vypracovať platné plány formácie bez odvolávania sa na svet, v ktorom žije formujúca sa komunita a formovaná osoba.

Plenárna rada uskutočnila rozsiahlu a plodnú výmenu názorov, ktoré sa týkajú formačnej situácie Rádu a snažila sa situovať každú tému v jej kontexte. Vzniknuté témy a mnohé z tvrdení tohto dokumentu chcú zostaviť odpoveď na výzvy reality dneška. Komplexnosť údajov, rozličnosť kontextov a rozličné spôsoby čítania a interpretácie nás preto prinútili zrieknuť sa kompletnej previerky aktuálnej reality.

Napriek tomu chceme zdôrazniť dôležitosť nasledujúcej analýzy, i keď len čiastočnej, v nádeji, že bratia sa budú cítiť stimulovaní vziať si k srdcu problém formácie ako centrálnu časť duchovnej obnovy Rádu.

vychovávať ľudí pre evanjeliový život

4. „Svätý František pochopil prostredníctvom božej inšpirácie, že bol poslaný reformovať ľudí v novosti života. Dajúc takto začiatok novej forme evan-

jeliového života, hoci už nebol zo sveta, zostal predsa vo svete, a chcel, aby jeho bratia žili a pôsobili medzi ľuďmi, aby svedčili skutkami a slovom o radostnej zvesti evanjeliového obrátenia“ (Konštitúcie 85, 1–2).

V dôsledku toho, cieľom formácie bude vychovávanie osobností, ktoré budú schopné žiť evanjeliový život v našom svete.

Cirkev

5. Kristus poslal Cirkev do sveta tak, ako on bol poslaný na svet od Otca (Jn 17). II. Vatikánsky koncil dlho uvažoval o tejto „misii“. Početné dokumenty odrážajú tieto úvahy, obzvlášť „Gaudium et spes“. Odkazujeme na tieto dokumenty, ako aj na dokumenty Rádu, obzvlášť na tie z Quito a Mattli, pre detailnejší výklad situácie Cirkvi a Rádu.

Tu chceme zdôrazniť iba niektoré aspekty, ktoré sa nám zdajú obzvlášť dôležité pre formáciu.

ľudská osobnosť

6. Ľudská osobnosť je dnes ohrozovaná z každej strany. Je tu nebezpečenstvo, že človek sa odosobní, stratí sa v mase, alebo že sa poddá zúfalej izolácii. Ideológie (marxizmus, liberalizmus, kapitalizmus, totalitarizmus, národná bezpečnosť ...) útočia na osobnosť človeka, navrhujú a operujú pre jednu zredukovanú časť ľudstva vo funkcii vlastného videnia sveta.

Cirkev, najmä v posledných rokoch, pozýva kresťanov povzbudzovať všetkými spôsobmi a všade dôstojnosť a úctu k osobe, a usiluje sa poskytnúť vlastný príspevok pre mier a spravodlivosť vo svete.

Pre nás, františkánskych kapucínov, toto úsilie za mier a slobodu sa konkretizuje v znovu-potvrdení primátu bratstva, ktoré nás privádza k poznaniu brata v každom človeku a k službe jemu ako takému, niekedy sa vzdávame našich práv v súlade s našim povolaním, ktoré je povolaním pokánia, minority (minorita) a pokoja.

A z tohto hľadiska je potrebné formovať „maličkých“. V jednoduchosti a v radosť, že žijeme, vo vzájomnej službe a v „poslušnosti lásky“, v pokání – obrátení, čistou a veľkodušnou láskou musíme formovať strojcov ľudskej spoločnosti, schopnej slobody a kritického zmyslu voči dominantným ideológiám.

osobnosť vo vzťahu

7. Sme svedkami zázračného rozvoja komunikácie a informatiky. Z neho môžeme dobre pochopiť jeho negatívne stránky: povrchnosť, psychologické ovplyvňovanie, hrozbu kultúrnej nivelizácie atď. No vidíme aj to, ako sa týmto spôsobom otvára možnosť väčšieho poznania medzi ľuďmi, väčšej možnosti a schopnosti stretnúť sa, silnejšieho podnetu k univerzálnemu bratstvu.

Sme svedkami hľadania nových modelov spoluzitia, ako v rodinách, tak aj v národoch, hľadá sa nová rovnováha medzi svetovou a lokálnou cirkvou, medzi Rádom a jeho provinciami. Vidíme istý vývoj smerujúci k väčšiemu pestovaniu kritického svedomia vo vzťahu k rôznym systémom zoskupenia, ktorý ale niekedy vedie k podráždenej vôli po osobnej sebarealizácii a k strate sociálnej identity.

Františkov evanjeliový radikalizmus ponúka modely horlivosti, ktoré tvoria a posilňujú slobodu a zmysel pre kritiku. Jeho ideál stálej konverzie je jasným vyjadrením kritickej sily Evanjelia a vzťahu osobnosť – komunita,

ktorý ponúka správnu rovnováhu medzi osobnosťou a príslušnosťou k skupine. Toto sú stimuly formácie dnešného františkána.

sekularizácia

8. Dnes už mnohí nepokladajú svet za schodište do neba: má hodnotu sám v sebe. Často sa teda sekularizácia stáva sekularizmom, snahou vybudovať svet uzavretý sám v sebe bez priestoru pre transcendentnosť, v ktorom Boh, hoci tolerovaný, je považovaný za súkromnú záležitosť. Pred touto situáciou, ktorá nakoniec nadobúda rôzne podoby, si Cirkev uvedomila, že záchrana sa realizuje v dani každodennej reality, vedela očistiť svoju nádej a nadobudla autentickjší pocit Božej transcendentnosti a kresťanského života. Cirkev sa teda snaží uskutočňovať novú formu prítomnosti a činnosti vo svete, verná evanjelióvemu príkazu byť „kvasom“.

Stretávame sa tu s výzvou pre naše formačné plány. Nie náhodou sa slovo „kvas“ opakuje tak často v Konštitúciách, keď sa hovorí o našej prítomnosti vo svete, pri povolaní byť strojcami lásky, spravodlivosti, pokoja, evanjelióvej radosti. Cieľom formácie je vychovávať týchto strojcov, pokorných a húževnatých.

Rád

9. Rád, teraz už rozšírený po celom svete, nadobudol hodnotu mnohotvárnosti. Nachádza sa pred situáciou zmien a pred kultúrnym a geografickým obohacovaním sa, i so všetkými, s tým spojenými problémami.

Provincie s dlhou históriou vidia zmenšovanie sa počtu ich bratov a zvlášť počet kandidátov. Naopak, mladé provincie v regiónoch, kde je založenie Rádu len nedávne, rastú rýchlo. Situácia Rádu je taká, že sa vynára, so všetkou jasnosťou, potreba nových a rozličných štýlov života a formácie, schopných odpovedať na kultúrne a sociálne požiadavky rôznych regiónov. Prítomnosť Rádu na všetkých kontinentoch dáva cítiť osobitnú naliehavosť jeho väčšej identifikácie so svetom chudobných a utláčaných a dáva podnet k novému uvedomeniu si toho, čo znamená byť menšími bratmi.

rozmanitosť

10. Princíp mnohotvárnosti v nových Konštitúciách a zmenách, ktoré priniesol, nás dnes stavia pred modely života a formácie navzájom dosť odlišné. Je ťažké robiť nejaké hodnotenie. Obávame sa schematizovať realitu, ktorá je živá a premenlivá.

Pokiaľ ide o formáciu, v niektorých provinciách je veľmi cítiť problém typu bratstva, v ktorom musí prebiehať formácia kandidátov, ich spôsobu účasti na reálnom živote žitom v určitej provincii a úlohy formačných domov na efektívnej obnove Rádu.

11. Napriek všetkým odlišnostiam je v mnohých bodoch hlboký súlad. Dôkazom toho je tento dokument. Je to jednota základných inšpiračných motívov nášho života. Jedným z najvernejších prejavov tejto jednoty je výskum robený spoločne, aby sa opätovným čítaním našich františkánsko-kapucínskych prameňov odpovedalo na volanie k životu podľa Evanjelia.

12. Táto analýza nových kontextov formácie je návrhom pre každú provinciu alebo oblasť. Práve na povzbudzovanie života verného hodnotám a inšpirácii františkánsko-kapucínskeho pôvodu potrebujú provincie a oblasti for-

mačný plán (una „ratio formationio“), ktorý berie do úvahy historickú, sociálnu, kultúrnu, náboženskú a cirkevnú situáciu formovanej osoby. Iba tak budú plány účinné pre pravú formáciu v Ráde podľa miesta a času.

B – Primát bratského evanjeliového života

žiť Evanjelium podľa vzoru sv. Františka

13. V nových kontextoch, teraz popísaných, sme väčšmi stimulovaní žiť Evanjelium podľa vzoru sv. Františka a jeho prvých bratov v ráde. Stály návrat k zdrojom, ku ktorému nás pozýva Cirkev, je jednou z charakteristík františkánskej histórie a najmä kapucínskej histórie. Nikdy nevyplníme rozdiel, ktorý existuje medzi našim a Františkovým životom, rozdiel spôsobený na jednej strane našou slabosťou a na druhej strane obrazom výnimočnej svätosti nášho serafínskeho Otca.

... v bratstve

14. Náš Rád je rád bratov. Forma evanjeliového života, ktorý nám predkladá, je bratstvo. Sv. František aplikoval tento termín predovšetkým na rád v jeho celku: „*ja chcem, hovorieval, aby sa toto bratstvo volalo Rád menších bratov*“. Termín vyjadruje teda realitu Rádu, provincie a lokálnej komunity.

... považujú sa za deti toho istého Otca

15. Vzájomne sa prijímame ako bratia, predovšetkým preto, že sa nepovažujeme za deti toho istého Otca v Ježišovi Kristovi a potom, pretože chceme postupovať spolu v spoločenstve s ním cez každodennú poslušnosť v Duchu Svätom. V centre nášho bratstva je teda spoločná modlitba, vytrvalá kontemplácia Krista, obzvlášť v tajomstvách jeho vtelenia a utrpenia, t.j. „toho ducha modlitby a oddanosti“, ktorý robí z celého nášho života a z celého nášho konania výraz bratskej lásky.

... milujú sa navzájom

16. Byť bratmi znamená navzájom sa milovať. Táto láska má požiadavky veľmi konkrétne, ako napríklad:

- vytvoriť v bratstve jednoduchú a radostnú atmosféru, kde sa každý brat môže slobodne realizovať;
- rozvinúť vzájomnú dôveru, pochopenie a úctu jedných voči druhým;
- vzájomne si s jednoduchosťou vyjavovať svoje potreby;
- ohotne dávať svoje schopnosti do služby bratstva;
- praktizovať láskavú poslušnosť a bratskú nápravu v stálom úsilí konverzie;
- podporovať sa navzájom v ťažkých chvíľach a v sklúčenosti.

Nikdy sa dost nezdôrazní, ako prispievajú našim bratstvám svojou evanjeliovou a františkánskou tvárou tí bratia, ktorí sa venujú domácim prácam a usilujú sa udržiavať klímu koncentrácie, jednoduchosť a radosti.

Práve prostredníctvom týchto postojov a týchto aktivít sa bratstvo buduje deň za dňom v minorite. Ono sa stáva vyhňou, v ktorej sa kuje náš evanjeliový život.

v jednote s celou františkánskou rodinou

17. V jednote s celou františkánskou rodinou, napomáhajúc tak duchu modlitby, ako aj vzájomným vzťahom, bratstvo, ďaleko od toho, aby sa zameriavalo iba na seba, otvára sa prijatiu iných, najmä členov františkánskej rodiny. Osobitným stimulom pre jedných i druhých sú časté a rodinné kontakty s bratmi z OFS, a to práve preto, že oni žijú rovnakú charizmu bratstva a minority, ale vo svojej svetskej dimenzii. Je teda dobre, že sa bratstvá, ako na úrovni lokálnej tak i provinciálnej, usilujú organizovať spoločné aktivity spolu s františkánskymi laikmi: modlitebné stretnutia, sústreďenia, schôdzky, apoštolské aktivity... Tak budeme môcť konkrétne rozvinúť vzájomnú životnú výmenu medzi našimi dvomi bratstvami.

bratstvo ako svedectvo

18. Primát bratského života musí byť zdôraznený aj na apoštolskom poli. Naše Konštitúcie efektívne tvrdia, že „*prvotný apoštolát malého brata je žiť vo svete evanjeliový život v pravde, jednoduchosti a v radosť*“, a že prijímame „*hocijaké dielo apoštolského úradu a aktivity, len aby sa zhodovala s našou životnou formou*“. Musíme teda predovšetkým vydávať svedectvo bratského života, žitého s ľuďmi a pre ľudí, s chudobnými a pre chudobných.

niekedy oslabení individualizmom

19. Toto svedectvo je oslabované, keď sa bratia individuálne natoľko venujú aktivitám administratívneho charakteru a iného typu, že už nenachádzajú čas na modlitbu s ostatnými, na vnímanie ich potrieb, na zúčastňovanie sa života bratstva a na účasť na domácich prácach. PRR z Quito a z Taizé už upozornili na tieto úchyľky.

a predovšetkým chybným životným štýlom

20. Primát bratského života na apoštolskom poli je ešte viac oslabený v niektorých provinciách a oblastiach v dôsledku životného štýlu, ktorý sa tam rozvinul. Taký životný štýl je organizovaný vo funkcii požiadaviek úradu viac, než vo funkcii svedectva bratského života. Nachádzame sa teda pred spoločenstvom kňazov, ktorí sa skôr inšpirujú františkánskou spiritualitou, než pred bratstvom menších bratov, ktorí sa snažia žiť Evanjelium.

Určite musíme vidieť v tejto situácii jednu z príčin stáleho zmenšovania sa povolání bratov. Čo ich ešte môže priťahovať, keď vidia, že náš život je štruktúrovaný vo funkcii spoločenstva kňazov?

zachovať Rádu jeho charakter malého bratstva

21. Tieto konštatovania evidentne nevedú k odsúdeniu kňazského úradu, ale ukazujú, že na mnohých miestach vykonávame taký úrad bez dostatočného rozlíšenia, spôsobom, že riskujeme posun Rádu k stále väčšej klerikalizácii. Zdá sa, že sme padli do „pasce“ našej vlastnej veľkodušnosti, ktorá nás tlačila reagovať na surné potreby diecéz bez dostatočného uvedomenia si vlastného charakteru nášho povolania menších bratov. Ak chceme uchovať Rádu jeho vlastný charakter, je absolútne dôležitá stála prítomnosť bratov. V úsilí o obnovu nášho bratského života uznávame, že sa nachádzame pred týmto problémom.

uzávery pre formáciu

22. Za účelom uchovania a upevnenia primátu evanjeliového bratského života, navrhujeme nasledujúce návody:

- v pastorácii, zaoberajúcej sa povolaniami, musíme dávať dôraz na bratský život ako charakteristiku našej životnej formy a nie na inú aktivitu, i keby sa jednalo o aktivitu kňazskú;
- v každej etape formácie je potrebné trvať na podstatných aspektoch bratského života medzi nami (spoločná modlitba, kontemplácia, služba), ako aj na našom osobitnom spôsobe žitia evanjelia vo svete, prostredníctvom bratstva žitého menšími bratmi medzi chudobnými;
- treba jasne rozlišovať formáciu ku kňazstvu alebo k nejakej profesii. Predovšetkým v prvých rokoch iniciácie, musí mať formácia k nášmu životu absolútnu prednosť;
- keďže sme Rád bratov a „z dôvodu ich rovnakého povolania všetci bratia sú si rovní“, formácia k nášmu životu musí byť rovnaká pre všetkých. V tomto duchu, nasledujúc Regulu, Testament a Konštitúcie, zvykajme si vzájomne sa volať bratmi bez rozdielu;
- opäť z dôvodu, že sv. František chcel, aby sme boli Rád bratov, úrady pre služby bratstvu – na úrovni Rádu, provincie a miestneho bratstva – musia byť prístupné všetkým bratom;
- je potrebné ponúknuť všetkým možnosť kultúrneho, ľudského a duchovného rozvoja podľa schopností každého a v súlade s našim františkánskym povoláním;
- musíme sa tiež usilovať hľadať nové formy našich tradičných služieb v Cirkvi a vo svete: hlásanie Božieho slova, skutky milosrdenstva, práca, formovanie veriacich ku kontemplatívnej modlitbe, atď.

C – Inkulturácia

kontext

23. V posledných rokoch rôzne dokumenty Cirkvi a Rádu upozornili na princíp mnohotvárnosti. Tieto dokumenty ostávajú stále platné a vyžadujú od nás dôkladné zamyslenie sa a vhodnú aplikáciu. Napriek tomu existuje problém spojený s mnohotvárnosťou, ktorý musíme brať do úvahy a ktorý predstavuje jednu z najdôležitejších priorít ako pre zakladanie Rádu, tak aj pre formovanie. Jedná sa o problém inkulturácie. Len ak riešime tento problém s o-zajstnou múdrosťou, môžeme dúfať, že sa nám podarí vniesť do života jednotlivcov ako aj rozličných kultúr evanjeliového a františkánskeho ducha. Vtedy mnohotvárnosť vyjadrení bude môcť vyžarovať autentické bratstvo lásky, bratstvo tak želané sv. Františkom.

24. V mnohých častiach sveta sa evanjeliové poslanstvo stretá s vysoko rozvinutými autentickými kultúrami. V týchto oblastiach sa nemôže veľmi presadiť. Inde sa stretá s agresívnym nacionalizmom, ktorý ho odmieta ako nositeľa nežiadúcich postojov, hodnôt a spôsobov existencie vlastných nejakej cudzej kultúre. Všade vo svete sa ocitá pred vyvíjajúcimi sa kultúrnymi modelmi.

V národoch s nedávno nadobudnutou nezávislosťou je zreteľne nové vedomie vlastnej kultúrnej identity a túžba rásť podľa foriem a hodnôt vlastnej kultúry.

Nové vedomie legitimacy a potreby inkulturácie si vytvorilo priestor v Cirkvi najmä počas a po II. Vatikánskom koncile.

Miestne cirkvi v mnohých regiónoch majú ďaleko od ozajstnej inkulturácie vo vlastnom prostredí. Kvôli rozličným historickým dôvodom v nich prevažuje atmosféra strachu a odporu, spojená taktiež s komplexom, že sú menšinou. Následne sa proces inkulturácie často nachádza pred prekážkami, ako psychologickými, tak aj sociologickými, ktoré majú pôvod v samotných miestnych cirkvách.

kultúra

25. Termín „kultúra“ vôbec neznamena vždy tú istú vec. Hovoriac o inkulturácii, používame tento termín fundamentálne v sociologickom zmysle slova, odvolávajúc sa na komplex postojov, hodnôt, inštitúcií, umeleckej tvorby, jazyk, ľudské a sociálne vzťahy atď. Ona je výsledkom kolektívnej pamäti histórie a dedičstva národa, ktoré sa menia a sú menené jeho ideálmi, potrebami a očakávaniami, ktoré si razia cestu v realizácii vlastného osudu.

viera a kultúra

26. Evanjelium sa neidentifikuje s kultúrou a je schopné prenikat do každej kultúry bez toho, aby sa jej podrobilo, nestratiac nič zo svojej jedinečnosti posolstva záchrany. To isté sa musí povedať o základných františkánskych hodnotách, ktoré nie sú v podstate ničím iným ako evanjeliovými hodnotami.

Inkulturácia nie je iba otázkou presadenia sa evanjelia a Rádu do inej kultúrnej oblasti alebo prispôbenie sa inej kultúre, či zmene kultúrnych spôsobov. Je omnoho viac než len tým. Inkulturácia je pokus o znovuzrodenie Krista v nejakej danej kultúre. Snaží sa ju zmeniť silou ducha zmŕtvychvstalého Krista, ktorý je začiatkom nového stvorenia. Je hlbokým začlenením viery a Rádu do dnešných sociálno-kultúrnych skutočností. Uvažujúc v termínoch miestnej cirkvi inkulturácia je integráciou prežitej skúsenosti určitej cirkvi v kultúre určitého národa. Vo vzťahu k Rádu zahrňa integráciu prežitej skúsenosti františkánsko-kapucínskej charizmy v kultúre národa, uprostred ktorého bratia žijú a pracujú.

Inkulturácia napriek tomu nemôže byť chápaná iba ako proces, ktorým sa „mladé cirkvi“ a národy s nedávno nadobudnutou nezávislosťou snažia realizovať a žiť svoju identitu. Je to proces, ktorý sa vzťahuje na všetky krajiny a cirkvi, keďže kultúra nie je statickou realitou, ale realitou živou a dynamickou podliehajúcou zmenám a rastu.

univerzálna realita

27. Ekonomické a sociálne skutočnosti majú veľký vplyv na kultúru spoločnosti. Viera musí vstúpiť do hodnôt, noriem a perspektív ekonomických a sociálnych plánov, kriticky ich konfrontujúc s Evanjeliom, a tak ich očistiť. Táto požiadavka zasahuje každý typ inkulturácie.

Najvyšším modelom a motívom inkulturácie je vtelenie Slova. Tento jedinečný akt integrácie univerzálnosti a osobitosti v osobe Krista treba vidieť ako základ každej inkulturácie.

Inkultúrácia plne zodpovedá duchu a úmyslom sv. Františka, ktorý žil v intímnom spoločenstve s veľkonočným Kristovým tajomstvom v spojení s celým stvorenstvom. Chce, aby jeho bratia zachovávali všade, kde sa nachádzajú, sv. Evanjelium nášho Pána Ježiša Krista, ale vždy podľa okolností času a miesta. Tak františkánsko–kapucínska identita môže a musí byť žitá v jej celosti vo všetkých kultúrach.

vzájomné obohacovanie sa

28. Inkultúrácia vedie k vzájomnému obohacovaniu sa. Práve tak ako Cirkev a Rád môžu byť faktormi, ktoré obohacujú kultúry, tak aj tieto môžu byť obohatením pre Cirkev i Rád.

Niektoré kultúry obsahujú hodnoty a životné štýly, ktoré sú zvlášť blízke františkánsko–kapucínskej charizme.

Inkultúrácia nepredstavuje iba prijatie hodnôt, noriem, životného štýlu atď. danej kultúry, ale tiež ich kritické prehodnotenie v duchu evanjelia potom, ako sa viera a Rád začlenili do kultúry.

Inkultúrácia napriek tomu vyžaduje zakorenenosť vo vlastnej kultúre, aby sme boli otvorení pre bohatstvá a hodnoty iných kultúr. Tým spôsobom bude pretrvávajúť medzi nami nepretržitý dialóg, ktorý nás učiní úrodnými a umožní obom stále rásť v tvorivom procese.

subkultúry

29. Treba vziať do úvahy aj tento fakt: každá kultúra je komplex „podkultúr“, ktoré existujú jedna vedľa druhej, dokonca v tej istej oblasti. Intelektuáli, študenti, robotníci, mládež, stredná vrstva, chudobní – všetci majú svoju vlastnú subkultúru so svojimi špecifickými charakteristikami, citlivosťou a problémami. Následne znalosť kultúry musí byť nadobudnutá predovšetkým cez živý kontakt s ňou, s jej životnými spôsobmi, s jej hodnotami atď. Evanjeliové poslanstvo a františkánske hodnoty sa budú môcť naozaj priblížiť rôznym skupinám (subkultúram), iba ak budú vedieť odpovedať na výzvy, ktorými tieto skupiny sú a dokážu odpovedať na ich požiadavky.

inkultúrácia a formácia

Pri snahe žiť františkánsko–kapucínsku charizmu treba vziať do úvahy sociálnu, ekonomickú a etickú situáciu národa, v ktorom žijeme a pracujeme. Inkultúrácia vyžaduje solidaritu obzvlášť s jednoduchým a chudobným ľudom.

Inkultúrácia začína s ľuďmi. Nemôže byť diktovaná zhora. Musí organicky rásť zospodu. Teda formovanie má povzbudzovať tvorivú iniciatívu a slobodu. Iba v atmosfére slobody a dôvery podporovanej vierou, môže inkultúrácia priniesť výsledok.

Tam, kde ešte vládne strach a odpor voči inkultúrácii, je potrebné začať jemným procesom a postupne na ňu pripraviť národ a miestnu cirkev. Na tomto poli musíme byť schopní konať s múdrosťou a rozvahou, ale zároveň musíme ako sv. František zodpovedať prorockej úlohe v službe ozajstnému obnoveniu v Duchu.

30. Primárnym zastupiteľom inkultúrácie je živá komunita miestnej cirkvi. Kvôli tomuto sa tí, ktorí sa nachádzajú v začiatkovej fáze formovania, ako aj tí, ktorí sú v permanentnej fáze formovania, sa musia identifikovať s tradíciami, spiritualitou, liturgiou atď. miestnej cirkvi. Musia byť hlbokými znal-

cami hodnôt svojej kultúry a tiež nasiaknutí skúsenosťou modlitby s Bohom svojich „mudrcov“, skúsenosťou, ktorá predstavuje ozajstnú dušu kultúry.

Bratia počas času počiatočného formovania nemajú byť vytrhnutí z vlastného kultúrneho kontextu. Už od začiatku sa majú snažiť nadobudnúť hlbokú znalosť zvykov, hodnôt, noriem, životného štýlu, spôsobov myslenia a konania, jazyka, symbolov, umenia, literatúry atď. vlastnej kultúry. A to predovšetkým cez ozajstnú skúsenosť a živý kontakt s ľuďmi. Musia sa trénovať v rozoznávaní hodnoty vlastnej kultúry vo svetle Evanjelia.

Keď je to možné, formátori by mali pochádzať a formovať sa vo vlastnom kultúrnom prostredí. Aj v opačnom prípade majú byť preniknutí autentickou kresťanskou láskou k národu a jeho kultúre a byť s ňou solidárni.

Program formovania bratov by mal tiež zahŕňať súvislý program inkulturácie, a to ako pre tých, ktorí sú v počiatočnom formovaní, tak aj pre tých v permanentnom formovaní.

Kontinentálne, regionálne a medziprovinciálne františkánske centrá môžu pomôcť veci inkulturácie prispievajúc k analýze a špecifikácii vlastnej kultúrnej identity v termínoch etnickej, náboženskej, sociálnej a ekonomickej reality.

Rád na všeobecnej úrovni môže vykonávať dôležitú úlohu napomáhaním a koordinovaním medzikultúrneho dialógu tak, aby rôznosť kultúrnych výrazov konvergovala k autentickému jednote a k univerzálnemu bratstvu celého Rádu. Jednota, ku ktorej sa má smerovať, je jednotou viery, vzájomnej služby a účasti, jednotou ozajstného bratstva v duchu Evanjelia, ako bolo žité sv. Františkom.

D – Všeobecné princípy činnosti

Vychádzajúc z priority nášho bratského evanjeliového života a z potreby inkulturácie sa môžu určiť niektoré všeobecné kritériá a niektoré direktívne línie pre našu formáciu.

princíp priority evanjeliového života

31. Princíp priority nášho bratského evanjeliového života znamená prijať radikálne rozhodnutia podľa Evanjelia žitého sv. Františkom v jeho rôznych dimenziách modlitby, chudoby, malosti a opcie za mier. Z titulu tohto princípu budú rozhodnutia vykonávané tak, aby napomáhali predovšetkým spoločnému bratskému životu.

princíp inkulturácie

32. Princíp inkulturácie vyžaduje, aby náš život bol schopný hlbokého začlenenia do sociálno-kultúrnej reality rozličných kultúr s ich charakteristikami, hodnotami, očakávaniami, ako aj rýchlych zmien, ktoré v nich prebiehajú. Rozličnosť situácií vyžaduje mnohotvárnosť nášho života v zmysle, že život treba žiť vo formách zodpovedajúcich miestu a času.

princíp účasti

33. Princíp účasti znamená, že formovanie je faktom rastu a dozrievania, keď jednotlivý brat a bratstvo prekonávajú tendenciu vytvárať si uzavretý svet, ale naopak sa zúčastňujú na skúsenostiach iných. V čase, ktorý kladie

dôraz na sebarealizáciu a zároveň hľadá nové modely spolužitia, toto otvorenie sa iným a táto schopnosť účasti je zdrojom kultúrneho a duchovného obohatenia, a slúži aj na prekonanie podráždenej kontrapozície, ktorá sa občas môže objaviť na rozmedzí osoba – inštitúcia. Z titulu tohto princípu účasti sa má napomáhať otvorenému bratstvu, zvlášť vo františkánskom ráde vo všetkých jeho zložkách. Toto otvorenie sa bude stimulom k prehĺbeniu a k lepšiemu uskutočňovaniu spoločných františkánskych hodnôt.

princíp integrácie

34. Na základe princípu integrácie formovanie musí pomáhať jedincovi a bratstvám pri vstrebávaní hodnôt a skúseností. Niektoré hodnoty sa nedajú ľahko integrovať, ako napríklad: modlitba – aktivita, sebarealizácia – spoločenstvo, formovanie intelektu a prežitá skúsenosť atď. Iba ak sa podarí uskutočniť životnú syntézu hodnôt a skúseností v rôznych fázach života, človek realizuje svoju vnútornú jednotu a môže sa vyhnúť podráždeným pozíciám. Taktiež odriekania sa – slobodné rozhodnutia inšpirované Evanjeliom, ako aj tie, nanútené životom, musia vstúpiť do tejto životnej syntézy.

princíp konverzie

35. Princíp konverzie nám poskytuje nepretržitú revíziu životných modelov vo svetle Evanjelia. Pri rôznych zmenách a objavovaní sa nových hodnôt iba kritické svedomie môže uskutočňovať výber, ktorý je v zhode s vlastným povolaním.

II. NIEKTORÉ ŠPECIFICKÉ PRVKY

niektoré charakteristické prvky našej formácie a povolania

36. II. Vatikánsky koncil vidí obnovovanie náboženského života v dvojitej zložke návratu k prvotnému duchu zakladateľov a v múdrom prispôbení sa jedinečným okolnostiam miesta a času.

Preto sa zdá potrebné označiť niektoré cesty vydláždené históriou a otvorené budúcnosti, na ktorých je potrebné začať prácu obnovovania a formovania v našom bratstve:

modlitba

a) Podľa príkladu sv. Františka a učenia Reguly je potrebné predovšetkým pochopiť, že každá naša aktivita musí slúžiť „*duchu sv. modlitby a zbožnosti*“, s následným úsilím získania kontemplatívnej dimenzie, ktorá charakterizovala kapucínsku reformu a bola zdrojom jej apoštolskej a sociálnej činnosti;

pokánie a chudoba

b) V línii so základnou voľbou sv. Františka, vedení zákonom lásky ku Kristovi, chceme sa mu pripodobniť v osobnej askéze a s ním si volíme byť blízko najchudobnejším a najopustenejším bratom. Z toho vyplýva nutnosť návratu k evanjeliovej chudobe a výzva všetkým bratom, aby spolu hľadali nové cesty na jej vyjadrenie s väčšou vieryhodnosťou pre ľudí dneška;

minorita

c) Zoči-vôči pýche a karierizmu, ktoré narúšajú ľudské spolužitie, sa chceme umiestniť ako malí bratia na posledné miesto v spoločnosti a ostať vždy verní a poslušní ako sv. František;

začlenenie sa medzi ľudí a evanjeliové svedectvo

d) Ako výraz lásky k Otcovi a k bratom znovu potvrdzujeme úsilie evangelizovať chudobných s efektívnym sa začlenením medzi ľudí, životným svedectvom, ľudovým kázaním, misionárskou aktivitou a skutkami služby tým najpotrebnejším medzi nimi.

V tejto perspektíve zdôrazňujeme niektoré vystupujúce aspekty v živote nášho bratstva vo vzťahu k formácii.

A – Bratstvo modlitby

Dokument z Taizé

37. Po PRR z Taizé sa vykonal uspokojivý krok v Ráde a v bratstvách smerom k prehĺbeniu modlitby, i keď zostávajú problémy z dôvodu prehnanej aktivity v práci a z dôvodu únikov z bratstva zo strany jednotlivých bratov. Realizácia kontemplatívnych bratstiev sa stretla s mnohými prekážkami.

Domnievame sa, že Rád má v dokumente z Taizé dôležitú pomôcku pre ducha a život modlitby. Preto sú tu dané iba niektoré ukazovatele, ktoré sa týkajú formovania k duchu a životu modlitby spôsobom, aby ona mohla mať primát, ktorý jej prináleží podľa slov a príkladu sv. Františka a podľa kapucínskej tradície.

Ako praktický princíp formovania k modlitbe bude potrebné rozmyšľať často o tom, čo tvrdí dokument z Taizé (č. 10): „*duch modlitby, ktorý je skutočne živý, nemôže neoduševniť a neoživiť celý konkrétny život bratov, a preto nevyhnutne obnovuje zdravé tradičné formy a tvorí nové, vhodné formy*“.

pre vzrast v modlitbe

38. Modlitba je Boží dar, ktorý treba rozvíjať hľadaním, štúdiom a vernosťou.

Pre stály vzrast v modlitbe môžu byť užitočné tieto ukazovatele:

- hlboká účasť na cirkevnej liturgii podľa liturgického kalendára nám pomáha oživovať veľké tajomstvá spásy;
- progresívne uvádzanie k biblickej modlitbe a k aktualizácii biblickej modlitby, najmä žalmov nám prináša veľký cit pre prozretelnosť a históriu spásy;
- úvod k veľkým zážitkom Boha rôznych národov a k tradičným i novým metódam modlitby obohacuje náš spôsob modlenia sa. Zvláštnu pozornosť zasluhujú poklady modlitby rôznych kultúr;
- spoločnou modlitbou s bratmi a ľuďmi pred Bohom si uvedomujeme ich radosti a starosti;
- pravidelnosť modlitby pomáha rastu ducha samotnej modlitby, ktorá pre svoj rozvoj potrebuje dôveru a nepretržitosť.

animátori modlitby

39. Na povzbudzovanie rastu bratstiev a jednotlivcov v modlitbe existujú rôzne požiadavky všeobecného charakteru.

Samotné bratstvo môže vykonávať svoju úlohu formujúcej komunity v modlitbe, ak všetci bratia prinášajú svoj podiel, ktorý musí pozostávať v účasti na modlitbe, v adekvátnej príprave skutkov pre spoločenstvo a vo vytváraní priaznivej atmosféry pre modlitbu. Tradičné formy, napr. nočné bdenie, by mohli teda nadobudnúť nový význam. V tomto rámci by sa mal tiež vyriešiť problém rozvrhu, čo sa týka stabilných, aj zvláštnych časov pre modlitbu.

Je tu potreba formátorov a miestnych zodpovedných, ktorí boli formovaní v modlitbe a majú skúsenosť s modlitbou a vedeli by vnuknúť ducha života a podporovať kreativitu, aby sa vyhlo formalizmu.

formácia k františkánskej modlitbe

40. Františkánskej modlitbe má formácia pomáhať takým spôsobom, že sa modlitba stále viac stáva vyjadrením celého nášho spôsobu bytia, našich hodnôt, našej individuálnej a spoločensky konkrétnej existencie a požiadaviek nášho rastu.

V našej tradičnej modlitbe prvé miesto zaujímala vždy vnútorná alebo mentálna modlitba, osobná, citového charakteru; ona bola vždy pravým centrom bratského apoštolského života (*Taizé* 20). Obnovovanie tohto druhu modlitby, vychovávanie našich bratov k nej a urobiť z nej prostriedok nášho apoštolátu, sa javí životne dôležitým. A to tým viac, keď v súčasnosti je rozšírená túžba po tejto forme kontemplatívnej modlitby, zvlášť medzi mladými.

Charakteristiky františkánskej modlitby, ako modlitby biblickej, afektívnej, kontemplatívnej, kajúcej, ukazujú smery, ktorými sa má formácia uberať: formácia k počúvaniu Božieho slova; formácia srdca; rozvíjanie schopnosti nadchnúť sa veľkými Božími dielami a dielami Božej spásy; záujem o tajomstvá Kristovej smrti a zmŕtvychvstania; formácia k objavovaniu Božej prítomnosti a jeho vôle; formácia k univerzálnemu duchu, ktorý sa modlí a žije zúčastňujúc sa na radoostiach a bolestiach bratov.

Formácia tohto typu napomôže nájsť správne riešenie vzťahu modlitba – aktivita a prispeje, aby duch modlitby a zbožnosti prenikol celý bratský život.

konkrétne pedagogika modlitby

Pre skutočnú pedagogiku – krok za krokom – pedagogiku ducha a života modlitby treba zachovávať rozdielnosti kultúrnych oblastí. Konferencie majú vypracovať zodpovedajúci program spolupráce s regionálnymi františkánskymi centrami.

B – Kajúce bratstvo

realnosť a dôležitosť pokánia v Ráde

41. Mnohé tradičné formy pokánia v praxi stratili na význame; na druhej strane konkrétne ukazovatele Konštitúcií týkajúce sa pokánia, nemali v praxi žiadaný účinok. Preto sa zdá byť naliehavá požiadavka nájsť nové adekvátne formy pokánia. V bratstvách sa ukazuje najmä vždy jasnejšie význam pokánia chápaného nie negatívne ako odriekanie, ale zvlášť chápaného ako obrátenie.

znútornenie reality pokánia

Väčšou silou a hĺbkou sa oznamuje evanjeliové: „*Obráťte sa a verte evanjeliu!*.“ Volanie k pokánia a k viere je volanie k rozchodu so svetom (exodus,

konverzia) a k novej orientácii ku Kristovi a Evanjeliu, pre ktoré sa vybudujú radikálne nové vzťahy s Bohom, s ľuďmi a so svetom. To pre nás znamená duchovnú obnovu (zmena mentality) za účelom vybudovania bratstva podľa Evanjelia. Pokánie je teda vo funkcii evanjeliového rastu bratstva základným cieľom našej formácie.

Nemá sa zabúdať, že v novom ekleziálnom kontexte sa na pokánie nepozera iba ako na asketickú hodnotu, ale predovšetkým ako na prostriedok pre uskutočňovanie charity; to čo bolo odobrané z „večere Pánovej“, to má byť bratsky dané chudobným.

vnútorné a vonkajšie pokánie

Pokánie ako exodus a konverzia sa týka hlavne vnútorného postoja, ale tiež musí nájsť svoj výraz vo vonkajšom živote, v tom spôsobe bytia, ktorý sa nazýva „prísny“ a ktorý je určite charakteristikou našej identity. Pokánie alebo vonkajšia prísnosť formovaná jemnou a citlivou láskavosťou bude radosná: svätí boli vždy prísni na seba, ale plní dobroty a pozornosti voči bratom.

V konkrétnom rozchode so svetom musí pokánie nájsť svoju podobu v každodenných rozhodnutiach a gestách, týkajúcich sa ako jednotlivca, tak aj komunity a vytvárajúcich s Božou pomocou „nového človeka“ a „nový svet“.

konkrétne formy pokánia

42. Medzi konkrétne formy, ktoré nám môžu pomôcť pri prechode k tomu novému životu, by patrili:

- zrieknutie sa samého seba pre konverziu k bratskému životu v praxi poslušnosti z lásky;
- prijatie návrhov konverzie, ktoré sú nám predkladané Cirkvou, najmä vo zvláštnych časoch obnovy;
- prijatie konkrétnych foriem daných Konštitúciami a zvlášť bratského napomenutia a pôstu;
- radostné prijatie ťažkostí a prenasledovaní, ktoré sa môžu vyskytnúť kvôli nášmu zasväteniu sa Bohu, ohlasovaniu Evanjelia, vóli realizovať spravodlivosť a pokoj atď.;
- prijatie všetkých následkov, aj tvrdých a ťažkých, ktoré vyplývajú z našich sľubov, zvlášť zo sľubu poslušnosti;
- prijatie životných ťažkostí v práci, chorôb, stravy, podnebia atď.;
- účasť na živote chudobných, stretávanie sa s modernými malomocnými, t.j. s ľuďmi na pokraji spoločnosti a vydedencami;
- hľadanie nových vonkajších foriem vhodných pre rozličné miesta, ktoré by boli svedectvom a súčasne by znamenali aj rozchod so svetom.

animátori pokánia

Pre napomáhanie rastu bratstva v evanjeliovom živote sú potrební ľudia, ktorí by vedeli animovať obnovu. Medzi týmito operátormi treba pripomenúť na prvom mieste samotné formačné bratstvo, lokálne zodpovedného a provinciálneho ministra, formátorov, medzi ktorými vyniká najmä zodpovedný za duchovné vedenie, ktorý prispôsobiac sa potrebám jednotlivca napomáha individuálnemu rastu.

plány pokánia

Ako praktické uskutočnenie radíme plán pokánia, t.j. bratstvo by si mohlo

navrhnuť plán intenzívnejšieho pokánia – konverzie, založený na Božom slove a františkánskej skúsenosti s prehĺbením chápania sv. Písma, zvláštnymi momentmi a cieľmi na dosiahnutie atď.

Detailné programy by mali byť vypracované odborníkmi na úrovni provincií. A predsa medzi všetkými tými plánmi sa má dať určite prednosť tým, ktoré sa týkajú liturgického života Cirkvi a zvlášť pôstneho obdobia, ktoré je najvýhodnejšie na dosiahnutie „nového života“ viery v zmŕtvychvstalého Krista.

C – Bratstvo chudobné a menšie

situácia v Ráde a vo svete

43. V dnešnom svete sa na jednej strane stretávame s mentalitou konzumizmu a zbohatlivera a na druhej strane s chudobou, nespravodlivosťou a hladom, ktoré volajú po svedectve evanjeliovej chudoby.

Cirkev sa túži predstaviť svetu ako Cirkev chudobných a chce sa postaviť do služby ľudí, hlavne tých odstrkovaných.

Medzi pozitívne aspekty nášho Rádu môžu patriť mnohé prejavy chudoby z lásky a zodpovedné užívanie peňazí zo strany bratov. Treba však zdôrazniť, že chudoba nespočíva len v zrieknutí sa materiálnych dober, ale tiež v zrieknutí sa moci. Často pracujeme len v prospech chudobných, ale nežijeme ako chudobní a s chudobnými.

chudoba ako nasledovanie Krista „služobníka“

44. Chudoba chápaná ako láska k druhým a solidarita s nimi je základom františkánskeho života. To znamená kontempláciu Krista chudobného a ukrižovaného, praktizovanie sebazáporu a našu prítomnosť medzi „poníženými“.

Okrem pohotovosti v láske, chudoba spočíva v pripodobnení sa Kristovi, ktorý prišiel slúžiť a teda vyžaduje celý náš spôsob života: jednoduchý životný štýl (odev, jedlo, bývanie) a zrieknutie sa akejkoľvek formy moci sociálnej, politickej, alebo cirkevnej.

chudoba ako otvorenosť voči ľudu

Aby sa toto všetko uviedlo do života, nech sú bratia formovaní tak, aby pracovali pre ľudí a medzi ľuďmi, pričom sa dáva prednosť a podporujú sa tie formy apoštolátu – v bratstve i mimo neho – ktoré viac zodpovedajú našej minorite a chudobe.

Pretože sme tiež ľuďmi pokoja, formujme sa a snažme sa aj vychovávať svedomie ľudí v úsilí o sociálnu spravodlivosť. Zúčastňujme sa tiež sociálnych a politických reforiem, ale vždy v duchu Evanjelia a podľa našich Konštitúcií, hlavne čo sa týka zrieknutia sa akejkoľvek formy násilia.

Naše domy nech sú pohostinné a nech tiež umožňujú účasť na našom živote modlitby, ale tak aby sa v nich zachovala atmosféra ticha a konkrétny vyhradený priestor pre súkromie bratov.

minorita ako neistota

Znamením a realitou chudoby je aj sociálna neistota. Tiež neistota plynúca z rôznych prorockých iniciatív (samozrejme chcených a preskúmaných v Božom svetle) tvorí súčasť nášho života, v ktorej podľa inšpirácie sv. Františka ako „menší“ prijímame riziko neúspechu.

formácia k chudobe a minorite

45. Počas počiatočnej formácie môže byť pre mladého užitočné, aby mal skutočný kontakt s núdznými a chudobnými ľuďmi, aby sa konkrétnejšie naučil byť a žiť ako chudobný. A to v duchu sv. Františka, ktorý slúžil malomocným.

Aby táto skúsenosť bola naozaj účinnou a plodnou, musí byť skutočne „doprevádzaná“.

Veľmi dôležité je, aby bratia boli vychovávaní v praktickom zmysle pre zodpovednosť v užívaní peňazí i ostatných vecí podľa presného kritéria: nie dovolené maximum, ale nevyhnutné minimum.

Preto sa všetci bratia musia obísť bez výdavkov, ktoré si nemôžu dovoliť chudobní.

Nech sa tiež stanovia náročné kritériá na užívanie oznamovacích prostriedkov pre potreby apoštolátu bratského života, pričom sa vylučuje každý iný účel tiež preto, aby sa tým nebránilo uzobranosti a čistote srdca.

Formácia k chudobe a minorite vnútri bratských spoločenstiev zahŕňa výchovu k veľkodušnej a dobrovoľnej službe, zvlášť v domácich prácach, ktoré naše Konštitúcie pripomínajú ako súčasť poslušnosti lásky, ktorú si máme navzájom preukazovať.

D – Bratské spoločenstvo žijúce medzi ľuďmi

cesta, ktorú máme prejsť

46. Blížkosť k ľuďom je charakteristická pre náš Rád. Z procesu obnovy vyrástlo vedomie a túžba po obnove našej identity a tradície tiež na tomto poli. To nás priviedlo k tomu, že sme znovu objavili bohatstvo našich tradičných spôsobov prítomnosti medzi ľuďmi: ľudových misií, svedeckej služby., a aby sme hľadali nové príznačné formy: robotnícke prostredie, ľudia na pokraji spoločnosti, malé spoločenstvá... Je to proces, ktorý má vo svete i tienisté stránky. A určite tu máme pred sebou ešte kus cesty, ktorý je treba prejsť.

spôsob ľudového života

47. Ekonomia Vtelenia a príklad historického Krista budú vždy vzorom toho, ako má vyzerat františkánsky vzťah k ľuďom. Nasledovanie Krista spočíva v tom, že sa Františkovi, ako nikomu inému, podarilo vteliť sa do života, giest a reči ľudu svojej doby a preto vstúpil do dejín ako „univerzálny brat“.

Prvenstvom bratského života sme vedení k tomu, aby sme žili s ľuďmi ako bratia a pracovali medzi nimi pre kráľovstvo Božie.

Františkánske bratstvo je svojou prirodzenosťou naklonené k tomu, aby „bralo účasť“. Začlenením medzi ľudí, ani nie tak ako jednotlivci, ale skôr ako spoločenstvo, musíme medzi nimi žiť vedení k tomu účinnou láskou a úprimným obrátením. Tak nebude naša prítomnosť cudzorodou a budeme môcť zostať kritickí voči sociálnym, politickým a ekonomickým podmienkam. Pri našom živote medzi ľuďmi musíme do ich služby dať nielen naše hmotné dobré, ale i naše hrivny a to nielen tie individuálne, ale aj tie, ktoré sú vlastné našej identite, ako identite františkánsko–kapucínskej.

formácia

48. Proces začlenenania medzi ľud nech vždy rešpektuje našu legitímnu pluriformitu výberu ako na úrovni provinčnej, tak komunitnej a osobnej. Malé spoločenstvá sú jedným z prostriedkov tohoto začleňovania medzi ľud vždy, keď sa dodržia orientačné body z Quito, k čomu majú provincie naďalej pobudzovať.

Počiatočná formácia musí pomôcť kandidátovi, aby začal proces vtelenia medzi ľud pričom si berie za východzí bod františkánsko-kapucínsku identitu. V tomto zmysle je veľmi dôležité, aby sme, nakoľko je to možné, nevzdalovali kandidáta od ľudu, v ktorom sa narodil. Tento prvok sa musí dodržať aj pri formácii profesionálnej a formácii k sviatostným službám, bez toho, že by sa kvôli tomu venovala menšia pozornosť solídnej františkánskej, teologickej a profesionálnej formácii bratov.

Nevyhnutnosť procesu „vtelovania“ platí tiež pre trvalú formáciu. Aj tu sú užitočné zážitky zo života medzi ľuďmi, ako skutočná konverzia, obnova života a povolania. A tiež preto, že sa pritom objaví nevyhnutnosť zodpovednej prípravy na to, aby sme lepšie slúžili ľuďom pri budovaní Božieho kráľovstva.

E – Svedectvo a služba

nová situácia

49. Naše františkánske povolanie nám poskytuje široký spôsob výberu života a činnosti. V histórii bol v popredí apoštolát a sviatostná služba, čo je bohato zachytené v mnohých úvahách a dokumentoch. Odkazujeme na túto dokumentáciu. Obnova ďalších spôsobov života a práce vyvolala rad problémov, na ktoré ešte nebola daná uspokojujúca odpoveď. Napr., ako zmieriť zjavne protikladné prvky, akými sú fyzická práca a sviatostná služba, činnosť a modlitba, osobná charizma a bratský život. Nasledujúce úvahy by chceli napomôcť tomu, aby sa na tieto otázky odpovedalo.

Napriek tomu, že sa pod pojmom práca myslí každá čestná činnosť bratov, a napriek tomu, že všetko, čo je tu povedané, môže byť aplikované na kňazskú službu, sa naša úvaha sústreďuje na tému, ktorá si dnes zvlášť vyžaduje odpoveď, t.j.: situácia Rádu tvárou v tvár novým spôsobom našej prítomnosti a práce.

výber života a činnosti

50. Je nevyhnutné podčiarknuť „náboženský“ charakter práce („milosť“ pracovať). Činnosť bratov – apoštolská, charitatívna, intelektuálna, manuálna – má byť chápaná ako „teologická udalosť“ stretnutia s Bohom. Kristus, ktorý pracuje na Otcovom diele, či už v Nazarete, rovnako ako keď koná zázraky či modlí sa na hore, nám bol odovzdaný ako spôsob života, ktorý nám dal sv. František. Tento neúnavný kazateľ Evanjelia a človek modlitby, ktorý sa stal žijúcou modlitbou, pracoval vlastnými rukami a chcel, aby aj všetci bratia pracovali. Spolu so svojimi bratmi stále slúžil Cirkvi. A stále zostával pevným voči ponukám života a činnosti, ktoré predpokladali, že sa zriekne spôsobu života, ktorý mu zjavil Pán.

Hlavnou službou menších bratov je žiť evanjeliovým životom v tomto svete v pravde, jednoduchosti a radosi. Ale evanjeliovou a františkánskou hodno-

tou je tiež rozvíjať evanjeliové dary, aby sme sa zúčastňovali na stvoriteľskom diele Otca, na vykúpení Syna a na posväcujúcom poslaní Ducha.

Z toho vyplýva, že formácia musí ponúknuť konkrétny proces učenia, ktorý účinne vedie k radosť z prežívania vlastného povolania v osobnej a komunitnej vyváženosti bratského života, modlitby a práce, štúdia a fyzickej práce, apoštolátu a intelektuálnej prípravy.

Táto rovnováha musí vychádzať z osoby a snažiť sa vhodne posilňovať charizmy každého brata, vždy v súlade s našou františkánskou identitou.

práca a formácia

51. Kandidáti musia mať autentickú skúsenosť práce, ktorá je chápaná predovšetkým ako služba: najprv v rámci komunity a potom byť k dispozícii i ostatným ľuďom.

Výchova k práci účinne pomáha osobe, aby dospela k realite bratstva, ďalej posilňuje solidaritu, oživuje jednotu a vzájomné podieľanie sa a značne prispieva k posilneniu hodnovernosti nášho života.

Musíme vychovávať k tomu, aby sa nezamieňala práca s aktivizmom, aby sa neuháňal duch modlitby a zbožnosti, ktorému má všetko slúžiť. Do františkánskeho života patrí skutočná práca, ako fyzická, tak i duchovná. A to nielen z dôvodov asketických, ale i kvôli prirodzenému zákonu práce: kto nechce pracovať, nech nejde.

Je tiež vhodné predstaviť mladým štúdiom a premýšľanie ako pravú a nevyhnutnú prácu, pretože naša formácia, i keď stavia do popredia skutočný život, musí dať bratom špecifickú a kvalifikovanú prípravu prostredníctvom špecializovaného štúdia, aby mohli lepšie slúžiť Cirkvi, ľuďom i samotnému bratskému spoločenstvu. Je to veľmi dôležitý prvok, na ktorý sa nesmie zabúdať ani pri trvalej formácii.

Prostriedkom k prekonaniu súčasných problémov a rozdvojenosti môže byť realizácia toho všetkého, o čom hovorí naša legislatíva, keď popisuje práce celej komunity i jednotlivých bratov a to zvlášť: skutočne vykonaná miestna kapitula, provinciálne kapituly najmä „duchovné“, zamýšľanie sa nad týmto problémom na úrovni Konferencie vyšších predstavených... Toto sú miesta, na ktorých sa môže naozaj realizovať obnova nášho Rádu, tak bohatého vo svojich spôsoboch života, vo svojej prítomnosti vo svete, vo svojej činnosti.

F –Citová zrelosť

dôležitosť citovej a sexuálnej zrelosti

52. Citovosť, ako schopnosť zakúšať city, naväzovať medziosobné vzťahy a milovať, prispieva zvláštnym spôsobom k integrácii rôznych stránok človeka (sociálne vzťahy, práca, sexuálna rovina) a je základom zdravého vývoja. U dospelých osoby je sexualita prijatá a vstrebaná. Pre toho, kto si vybral evanjeliový zasvätený život znamená dospelosť, harmóniu, kreativitu a pričíňovanie sa pre Božie kráľovstvo.

V praxi je citová a sexuálna formácia cestou postupnej konverzie od egoistickej a vlastníckej (detskej) lásky, ktorá sa zameriava na seba samého, k láske altruistickej a obetavej, ktorá je schopná darovať sa ostatným. Je teda zrejmé

mé, že citové a sexuálne dozrievanie doprevádza, ako stála konverzia, celý život človeka a kresťana.

motivácia

Život v čistote zasvätený Bohu je charizmou, ktorú nie všetci môžu pochopiť. Je voľbou pre kráľovstvo Božie a už len preto má hodnotu sám o sebe. Nová rodina tých, ktorí sa zriekli vlastnej rodiny, aby srdcom nerozdeleným nasledovali Ježiša a aby si navzájom slúžili ako bratia a priatelia, je prorockým znamením toho, že nebeské kráľovstvo je už medzi nami a je tiež svedectvom o viere v budúci život.

citovosť sv. Františka

53. Jednou z charakteristík sv. Františka je jeho emotívne a citové bohatstvo a aj schopnosť ho vyjadriť. František, zamilovaný nielen do Boha ako každý iný svätý, ale do všetkých ľudí a do všetkého stvorenia, je bratom a priateľom všetkého a všetkých. So srdcom viac než materským sa vrhá „k nohám“ všetkých a každého, poddaný pre lásku Božiu každému ľudskému stvoreniu. Nanajvýš zdvorilý a ušľachtilý, vnímavý ku všetkému dobrému a krásnemu chce, aby jeho bratia boli radostnými ospevovateľmi pokánia a obrátenia, v pokoji a v bratstve univerzálnom, ba priam kozmickom.

úloha formácie

54. Aby sa pomohlo bratom k dosiahnutiu tejto citovej zrelosti, ktorá je neodmysliteľným predpokladom osobnej hodnotovej usporiadanosti, bratského života i našej služby vo svete a v Cirkvi, musí formácia na tomto poli poskytnúť účinnú pomoc aj tým, že využije poznatky humanitných vied.

V počiatkovej formácii je citová formácia rovnako dôležitá ako intelektuálna. Formátor si musí byť vedomý, že jeho spôsob poznania problematiky citovej formácie, jej výkladu, chápania a pomoc pri jej zvládnutí, závisí z veľkej časti na psychickom, morálnom a náboženskom živote tých, ktorí sú mu zverení. Preto musí s veľkým taktom zasahovať do problémov rozvíjajúceho sa života.

Tiež i bratia vo fáze trvalej formácie potrebujú pomoc k tomu, aby zvíťazili nad samotou, nepokojom a duchovnou suchotou, ktoré sa v živote často vyskytujú a aby z týchto prechodných období, ktoré prináša život sám, vyšli obohatení a obnovení. Programy musia obsahovať formačné smernice ohľadom citového a sexuálneho dozrievania.

Bratia vzdelaní v obore by mali byť schopní, pri použití modernej vedy, pomáhať spolubratom pri ich psychosexuálnom a citovom dozrievaní.

pomocné body pre citovú formáciu

55. Bratské spoločenstvo má a musí byť miestom, kde môžu bratia citovo dozrievať. Keď je atmosféra komunity rýdza, optimistická, úprimná, slobodná, otvorená voči dialógu a pripravená prijímať druhých, umožňuje každému, aby normálne rozvíjal svoju citovú stránku a spontánne vyjavoval svoje citové problémy. Záväzok bratstva vyžaduje od každého brata zriekanie sa i stálu obozretosť, ktoré vytvárajú priestor pre skutočné hlboké priateľstvá, ktoré sú dôležité pre rozvoj citového života. Na druhej strane je bratské spoločenstvo podnetom pre solidárnu prácu a spoluzodpovednosť a učí pružne sa prispôbovať rôznym okolnostiam a osobám.

Skutočný záujem o ostatných musí byť súčasťou každého formačného programu. Mladí majú byť vychovávaní v ohladuplnosti voči starým a starí milovať mladších ako dar Boží.

Bratia by mali poznať členov svojej provincie už veľmi skoro v priebehu svojej formácie tým, že sa budú zúčastňovať spoločných stretnutí určitej dôležitosti a že navštívia ostatné komunity, keď sa k tomu naskytne príležitosť.

Sociálne kontakty s každou skupinou osôb, s mužmi i ženami, s deťmi, s mladými i starými, ktorí žijú v rôznych sociálnych podmienkach, uľahčujú nielen normálny život, ale tiež otvorený a vyvážený rozvoj osobnosti schopnej otvorenosti voči ostatným ľuďom.

Priateľstvo, i s osobami mimo Rád, je veľkým darom a umožňuje ľudský a duchovný rast. Vzhľadom na naše zasvätenie a s úctou k povolaniu tých, s ktorými sa stretávame, je treba chrániť sa toho, aby sme si druhých príliš nepripúťali k sebe, no pritom sa im sami darovali. Takto sa vytvárajú priateľstvá, ktoré oslobodzujú a neničia ani bratské spoločenstvo ani rodiny.

Styky bratov s vlastnými rodinami prispievajú k citovému rastu, no musíme si uvedomiť, že našou rodinou je samotné bratské spoločenstvo.

duchovný program

56. Sv. František nám ponúka pedagogický program formácie srdca. Vždy sa snažil formovať srdcia bratov, ktoré možno nazvať životným centrom osoby. A práve srdce, teda sídlo telesného ducha a samolúbsosti, chce Pánov Duch urobiť príbytkom Otca i Syna.

Formácia spočíva práve v prekonaní samolúbsosti pod vedením Ducha. Pre Františka je najúčinnjším formačným prostriedkom dať pocítiť, vyskúšať a zakúsiť sladkosť, radosť a dobrotu lásky, ktorou je Boh. A robí všetko, aby svojich bratov pritiahol k tejto láske. A bratom, ktorí nemajú nič „svoje vlastné“, ponúka na výmenu lásku Božiu a viac než materskú lásku bratov.

III. PRAKTICKÉ POKYNY

57. Formačný proces, hoci sa skladá z rôznych etáp, musí byť v základe jednotný.

Ako stály proces, ktorý je otvorený voči hodnotám, musí mať formácia určité charakteristické prvky.

Formácia musí byť ponímaná ako osobnostný proces v tom zmysle, že musí brať do úvahy charakteristické prvky, charizmy a potreby jednotlivých osôb, tak ako aj tempo ich rastu. Zároveň však jednotlivec musí rásť ako otvorená osoba.

Formácia musí mať návaznosť. Len neustále pretváranie spôsobu života, myslenia a konania zaručuje, že budeme schopní čeliť novým situáciám, výzvam i očakávaniam. Je teda nutné, aby sa bratia naučili učiť sa.

Formačný proces musí ponúkať ciele, ktoré majú byť dosiahnuté, aby bol procesom organickým a konsekventným (na seba naväzujúcim). Tieto ciele uľahčujú správnu životnú orientáciu.

Každý rast musí byť postupný. Takže aj formácia je cestou, na ktorej sa majú rešpektovať určité etapy. Nie je potrebné, aby mladí prechádzali dvakrát tou istou etapou, rovnako však je potrebné pomôcť tomu, kto začína starnúť, aby sa nezastavil. Ciele, ktoré majú byť v rôznych etapách dosiahnuté tak slúžia súčasne ako body cieľové i východzie.

Aby sa tieto ciele realizovali spôsobom zodpovedajúcim rôznym podmienkam kultúrnych oblastí, nech si provincia vytvorí: *Ratio formationis*.

Formácia k nášmu životu a v našom živote sa skladá z troch dlhých fáz: pomoc pri voľbe povolania, počiatočná formácia a permanentná formácia.

A – Pomoc pri voľbe povolania

pomoc pri voľbe povolania ako služba

58. Pomocou pri voľbe povolania sa myslí pastoračná aktivita, ktorá má za cieľ pomôcť mladým ľuďom odhaliť, aká je Božia vôľa vzhľadom k ich životu tým, že sa s nimi prehľbujú záväzky plynúce z krstu, že sa u nich podporuje duch apoštolátu a že sa im ponúkne cesta nasledovania Krista.

Pretože pastoračná starostlivosť o povolanie je službou k naplneniu chariziem jednotlivca a k dobru Cirkvi, nech sa u mladých ľudí rešpektuje a podporuje každé povolanie, ktoré v Cirkvi existuje. Nech sa pomáha Františkánskemu svetskému rádu, ktorý s nami zdieľa ducha sv. Františka, duchovným hnutiam mládeže a nech sa tiež spolupracuje s orgánmi pastoračnej starostlivosti jednotlivých miestnych cirkví.

zdroj

59. Pastoračná starostlivosť o povolania vyviera z vedomia bratov, že žijú a môžu ponúknuť spôsob života ľudsky i evanjeliovo bohatý, v ktorom sa aspiranti môžu plne realizovať a dať sa do služieb Cirkvi a ľudstva. Predpokladom k tomu, aby sme mohli ponúknuť vhodný model tohto druhu je naša snaha o neustálu obnovu. Pastoračná starostlivosť o povolania nesmie byť motivovaná vôľou prežiť či udržať pri živote určité štruktúry, ale len túžbou naplniť Boží plán, a to aj prostredníctvom našej charizmy.

prostriedky

60. Musíme si pripomenúť, že medzi najúčinnnejšie prostriedky ako pomôcť tomu, kto hľadá zodpovedajúci spôsob kresťanského a rehoľného života, patrí na prvom mieste svedectvo nášho evanjeliového bratského života, ktoré je sprevádzané modlitbou, ktorá je podľa Kristovho učenia absolútne nutná k tomu, aby sme dostali povolania do vinice Pánovej.

Medzi praktickými prostriedkami sa ako zvlášť účinné ukazuje ponúknuť mladým konkrétnu možnosť zúčastniť sa určitým spôsobom nášho života, zvlášť spoločného diania ako sú modlitba, sv. omša, stolovanie, činnosť. To všetko snád radšej v domoch vyslovene určených, kde jednotlivci môžu nájsť pomoc pri svojom osobnom hľadaní.

Masovokomunikačné prostriedky sa môžu použiť na to, aby sa medzi toľkými propagandistickými hlasmi rôznych hnutí a ideológií dal hlas svedectvu o evanjeliovom živote.

Ďalšími formami okrem malých seminárov, kde ešte existujú, môže byť činnosť v oblasti školy a práce, tábory, púte na františkánske miesta...

Užitočným sa môže ukázať, keď dáme impulz k pastoračnej starostlivosti o povolania v prostrediach, ktoré sú nám duchovne blízke: františkánska mládež a farnosť, ktoré sú nám zverené.

Väčšiu účinnosť možno dosiahnuť tým, keď sú niektorí rehoľníci priamo určení na animáciu pastoračnej starostlivosti o povolania, aby podnecovali a koordinovali tieto aktivity, o ktoré sa všetci bratia musia zaujímať ako o znamenie plodnosti svojho františkánskeho života.

B – Etapy počiatkovej formácie

popis a fázy

61. Termín „iniciácia“ zahŕňa postupné zbavovanie sa určitého spôsobu života, vstrebávanie nových hodnôt a začlenenie sa do určitého spoločenstva. V priebehu počiatkovej formácie nášho života získavajú kandidáti pod magistrovým vedením potrebné znalosti a skúsenosti, čím si osvojujú vnútorný františkánsky evanjeliový život.

Ako obdobie začleňovania do nášho bratstva má počiatková formácia nasledujúce úseky:

- *kandidatúru* ako obdobie hľadania a voľby.
- *noviciát* ako obdobie zvnútorňovania a zžívania sa s bratským spoločenstvom.
- *postnoviciát* ako obdobie dozrievania a utvrdzovania sa.

Je treba postarať sa o to, aby celá počiatková formácia sledovala jednu líniu a umožňovala postupný vývoj a rovnako tak je dôležité, aby sa kandidátovi nedovolilo postúpiť do ďalších etáp, ak nedosiahol cieľ, ktorý je stanovený pre určité obdobie.

KANDIDATÚRA

popis a účel

62. Kandidatúra, ako prvý úsek počiatkovej formácie, je obdobím rozoznávania a rozhodovania sa pre františkánsky život. V priebehu tohto obdobia má kandidát v úzkom kontakte s komunitou spoznávať náš spôsob života a bratské spoločenstvo má lepšie spoznať kandidáta, aby mohlo vytvoriť správny úsudok a dať odpoveď na jeho prosbu.

Kandidatúra je obdobím, v ktorom kandidát odhaľuje hlbšie motívy svojho povolania, poznáva a skúša náš františkánsko-kapucínsky život, získava odstup od prostredia, v ktorom žil a získava prvé skúsenosti z bratského spoločenstva.

Formácia kandidátov je zameraná predovšetkým na zdokonalenie katechézy viery. Ďalej obsahuje: metódy modlitby, zvlášť úvod do liturgie, náuku o františkánstve, prvý úvod do apoštolátu. Tiež sa usiluje o overenie a prehĺbenie ľudskej (predovšetkým citovej) zrelosti kandidátov.

Formačné úsilie musí byť zamerané na osobu kandidátov, aby vyšlo v ústrety jeho potrebám na poli intelektuálnom, citovom a duchovnom. Toho, kto nie je vhodný pre náš život, je dôležité nasmerovať na iné cesty.

miesto a doba trvania

63. Čo sa týka miesta, kde prebieha obdobie kandidatúry, existuje v provinciách široká paleta možností. Tak či onak, miesto by malo umožniť dostatočne realistické poznanie františkánskeho života danej oblasti. V žiadnom prípade nech však kandidát nie je vytrhnutý zo svojho kultúrneho kontextu.

Začatím kandidatúry je kandidát prijatý do bratstva ako člen a zúčastňuje sa na bratskom živote.

Dĺžka kandidatúry, ktorá je v rôznych provinciách rôzna, je podmienená ľudskou a kresťanskou zrelosťou kandidáta, ako aj požiadavkami iniciácie, ktorá predpokladá určitý stupeň zbavenia sa predošlého života a určitý stupeň zžitia sa s bratským spoločenstvom. Konkrétne pokyny majú byť stanovené vo formačných plánoch provincie.

NOVICIÁT

popis a ciele

64. Noviciát je obdobím intenzívneho uvádzania do evanjeliového františkánskeho života a skúsenosťou tohoto života, pre ktorý sa kandidát už predtým rozhodol.

Účelom noviciátu je umožniť novicovi, aby bezprostrednou skúsenosťou prehlboval a zintenzívňoval hodnoty a ducha nášho života a zžil sa s bratským spoločenstvom.

Noviciát predpokladá slobodnú a zrelú voľbu rehoľného povolania. A nakoniec, aby bol noviciát naozaj úvodom do nášho života a do praxe nášho života vo všetkých jeho aspektoch a základných požiadavkách, uvádzame niektoré ciele tohto obdobia:

- úvod do života podľa Evanjelia a evanjeliových rád, lebo Evanjelium je obsahom i pravidlom nášho života;
- prehĺbenie nášho františkánsko–kapucínskeho života;
- život intenzívnej modlitby (liturgickej, komunitnej, osobnej, s dostatočným priestorom pre kontemplatívny život);
- život lásky, bratského spoločenstva a práce;
- účasť na rôznych štýloch života, ktoré môže provincia poskytnúť – skutočná účasť na živote chudobných napr. tým, že sa určitý čas slúži chorým, či inak potrebným;

Rytmus noviciátu musí zodpovedať základným aspektom nášho života. Z týchto cieľov sa môžu odvodiť kritériá pre posudzovanie noviciátu a pre vytvorenie programu, ktorý lepšie zodpovedá ich potrebám.

pomôcky

65. Hlavnými pomôckami pre noviciát sú: Sväté Písmo, Liturgia hodín, spisy sv. Františka a jeho prvé životopisy, ako i spisy sv. Kláry a prvých kapucínov. Účelom týchto pomôcok je pomôcť novicom na etape, ktorou prechádzajú.

bratské spoločenstvo noviciátneho domu

66. Formačná noviciátna komunita má výsostnú úlohu, aby pomohla novicovi zžiť sa s bratským spoločenstvom, a to predovšetkým prostredníctvom praktického života. Novicov musí považovať za Boží dar, za motív k nádeji a popud k obnove, prijať ich ako bratov a snažiť sa prehĺbiť ich osobné charizmy v kontexte bratského spoločenstva a služby.

POSTNOVICIÁT

popis

67. Postnoviciát je obdobím prehlbovania a dozrievania záväzku prijatého pri prvých sľuboch a pripravuje bratov na večné sľuby, ako definitívnu voľbu evanjeliového života.

programy a priority

68. Tak ako sme bratský evanjeliový život stavali na prvé miesto, ktoré mu v našom povolaní patrí, tak je tiež nutné stavať ho do popredia i v období postnoviciátnej formácie. Okrem tohoto prvenstva je tiež potrebné postarať sa i o to, aby bola formácia jednotná a zaručiť ju všetkým bratom bez rozdielu.

Programy majú obsahovať: prehlbovanie znalosti Svätého Písma, duchovnú teológiu, františkánstvo, rôzne druhy práce, zvlášť v dome. Aby bola formácia úplná, majú sa tiež vziať do úvahy hoci aj korešpondenčné kurzy teológie a príbuzných predmetov. Isté formy intenzívneho štúdia a profesionálnej prípravy sú len ťažko zlučiteľné s formáciou k evanjeliovému životu, na ktorú treba klást dôraz.

špecializácia

69. Čo sa týka toho, aká práca sa má v tomto období vykonávať, alebo aká špecializácia sa má dosiahnuť, existujú v provinciách dva smery.

V niektorých provinciách je hlavným cieľom postnoviciátu pokračovať v reholnej a františkánskej formácii, pričom sa redukovujú na minimum ostatné typy formácie – kultúrna, apoštolátna a profesionálna. Evantuálne špecializácie (medzi ktoré patrí aj štúdium potrebné ku kňazskej službe) sa predpokladajú až po večných sľuboch.

Iné provincie považujú postnoviciát za obdobie, v ktorom sa františkánsky bratský život žije v novom prostredí, t.j. v inom dome a v inom kontexte života ako sú práce, štúdium, osvojovanie si profesie... Preferujú sa však programy reholnej a františkánskej formácie, ktoré sú rovnaké pre všetkých, aj keď sa kandidáti nenachádzajú v tom istom dome. Popri formačnom pláne k prehĺbeniu evanjeliového života sú tiež plány pre formáciu kultúrnu atď. Ak sleduje formácia toto poňatie, bude musieť venovať veľkú starostlivosť tomu, aby naučila kandidátov ako vo svojom živote vyriešiť problémy vyplývajúce z dvojčlenov: modlitba – činnosť, činnosť – bratský život.

Pred večnými sľubmi je veľmi žiadúca intenzívna príprava, ktorá sa tiež nazýva „druhým noviciátom“. Jeho dĺžka a spôsoby sú v rôznych provinciách rôzne.

Pred tým, ako brat zloží večné sľuby, musí mať zodpovedajúce poznanie

a skúsenosť nášho života a tiež musí byť pripravený ku stálej konverzii a obnovovaniu sa.

Večné sľuby robia daného brata členom bratstva so všetkými právami a povinnosťami z toho vyplývajúcimi podľa Konštitúcií.

C – Permanentná formácia

popis

70. Permanentná formácia je pre nás procesom obnovy, vďaka ktorému sa stávame schopnými žiť naše povolanie tak, aby v každodenných konkrétnych a náhodných situáciách zodpovedalo Evanjeliu. Celý tento dokument je chápaný tak, že berie do úvahy vývoj nášho ľudského, kresťanského a rehoľného života, t.j., že počíta s trvalou formáciou. Ak o nej hovoríme v zvláštnom odstavci, je to preto, aby sme zdôraznili jej dôležitosť a prostriedky k jej realizácii.

nevyhnutnosť a ťažkosť

Naliehavá potreba trvalej formácie, ktorá je v centre záujmu moderného sveta, sa stále viac prejavuje aj v našom Ráde. Sme si vedomí, že je nevyhnutná k tomu, aby sa plne realizovala naša charizma. Ona totiž podporuje rast v duchu Evanjelia i účinnosť nášho svedectva, a to prostredníctvom neustálej osobnej i komunitnej obnovy a k tomu zodpovedajúcemu prispôbovaniu štruktúr. Okrem toho upevňuje bratský život tým, že uľahčuje dialóg medzi generáciami a pomáha prekonávať nevyhnutné problémy a krízy, ktoré so sebou prináša zrelý vek.

Ale nemožno tiež nezaznamenať, že sa skoro všade stretáva aj s určitým odporom. Jeho korene niekedy spočívajú v nadmernej práci, no ešte častejšie v chybnom chápaní samotnej trvalej formácie, ako by bola ulievárnou a útekom od práce. A inokedy zasa korene spočívajú v podvedomom strachu z dialógu s vlastným svedomím.

dvojitý rozmer

71. Hoci jednotne pôsobí na celú osobu, predsa má permanentná formácia dvojitý rozmer: jednak duchovné obrátenie, prostredníctvom neustáleho navracania sa k prameňom kresťanstva a k prvotnému duchu Rádu a to v zmysle väčšej vernosti, jednak kultúrne a profesionálne *aggiornamento*, ktoré sa deje pomocou, takpovediac, „technického“ prispôsobenia sa podmienkam doby.

Tento dvojitý rozmer sa má vždy chápať vo vzťahu k rôznym fázam ľudského života.

permanentná formácia je určitou „mentalitou“

Permanentná formácia, skôr než na spôsoboch či vonkajších pomôckach, konkrétnych a štruktúrnych, – i keď sú nevyhnutné – spočíva v osvojení si určitej „mentality“. Teda duchovného postoja, kedy sme si vedomí, že formácia, t.j. naše ľudské a kresťanské úsilie ako na poli duchovnom tak i vedeckom a profesionálnom, nikdy nebude mať konca, pretože môže a musí byť neustále zdokonaľované.

Ten, kto už prešiel obdobím počiatočnej formácie, si nemôže myslieť, že mu to stačí na celý život. Naopak, práve počas počiatočnej formácie si máme osvojiť autentický „formačný postoj“, t.j. uvedomiť si, že základná formácia je len predpokladom – určite dôležitým – k našej konverzii, ktorá trvá po celý život. A to je jeden z najdôležitejších výsledkov obdobia iniciácie. Permanentná formácia sa potom tiež nestotožňuje a nevyčerpáva tým, že sa zúčastníme akcie „aggiornamenta“, ale je stálym životným procesom.

permanentná formácia: povinnosť a právo

72. Usilovať o realizáciu vlastnej permanentnej formácie je nepochybne predovšetkým osobnou povinnosťou jednotlivého rehoľníka. Je povinnosťou, ale tiež právom, ktorému sa musí podriadiť všetko ostatné, lebo permanentná formácia nie je ničím iným, ako neustálym uskutočňovaním nášho povolania.

Ale zároveň sa takáto formácia musí považovať za vážnu povinnosť zo strany provincie a jej predstavených. Každá provincia nech si vzhľadom k tomu stanoví normy a naplánuje akcie, ktoré môžu povzbudiť rehoľníkov k obnove tým, že vytvoria ovzdušie, v ktorom permanentná formácia nielen nájde svoje miesto, ale bude sa považovať za úplne normálnu skutočnosť.

adresáti permanentnej formácie

Permanentná formácia je adresovaná všetkým bratom. Sú však určité kategórie bratov, ktorým sa musí venovať zvláštna pozornosť. Zvlášť:

- starí spolubratia, ktorí by sa mohli cítiť vyčlenení z rytmu života;
- tí bratia, ktorí dosiaľ z rôznych dôvodov nemohli využiť príležitosti k prehĺbeniu formácie, ako rehoľnej tak aj profesionálnej;
- misionári, ktorí sú z týchto akcií často vylúčení pre prílišné množstvo apoštoltskej práce, či z nedostatku príležitostí;
- tí bratia, ktorí v minulosti nie vždy dostali dostatočnú formáciu.

formácia formátorov

73. Špeciálnou témou, na ktorú treba klásť zvláštny význam, je formácia formátorov, ktorí majú, viac než ktokolvek iný, povinnosť obnovovať sa a prispôbovať sa dobe. To znamená prehľbovať a žiť stále lepšie svoje vlastné povolanie a pokračovať v započatej špecializácii.

Tohto všetkého si musia byť provinciálni predstavení plne vedomí a sú za to zodpovední.

spôsoby a prostriedky permanentnej formácie

74. Môže byť veľa spôsobov permanentnej formácie a mnoho záleží od iniciatívy, dobrej vôle a obetavosti ako jednotlivých bratov tak aj predstavených, aby pre rôzne oblasti a podmienky našli nové a podnetné spôsoby.

Nielen mimoriadne akcie, ale zvlášť okamihy každodenného všedného života prispievajú k rastu a lepšej realizácii nášho ideálu evanjeliového života. Za zvlášť významné by sme mali považovať tieto prostriedky: intenzívne prežívanie liturgického života pri omši a pri slávení liturgie hodín podľa liturgického roka, spoločné rozjímanie nad slovom Božím, rozjímanie a pravidelné obdobie ticha, domová kapitula, revízia života, dialóg a bratské napomenutie, stretnutie sa bratstva nad rôznymi problémami – tiež i kultúrneho rázu, osobné štúdium, uskutočňované metodicky a usilovne, atď.

Toto všetko sú prostriedky na úrovni miestnej komunity, ktorá je skutočnou rodinou, v ktorej sa odohráva život všedného dňa. Ona má tiež za úlohu zaistiť voľný čas pre formáciu, zvlášť pre tých bratov, ktorí sú nadmerne zamestnaní. Rozhodujúcu úlohu vzhľadom k permanentnej formácii v komunite má miestny predstavený: je jej skutočným animátorom a od neho z veľkej časti závisí úspech či neúspech v tomto sektore.

Ďalej potom existujú „mimoriadne prostriedky“, t.j. nové či obnovené aktivity permanentnej formácie. Bez toho, že by sme toto vymenovanie považovali za vyčerpávajúce, môžeme uviesť:

– *Na úrovni celého rádu:* okrem riadiacej práce generálneho ministra a jeho definitória, musí generálny sekretariát pre formáciu na seba prevziať úlohu odovzdávať nové poznatky a skúsenosti, informovať, podporovať vzájomnú výmenu kádrov a robiť ostatných vnímavými voči týmto problémom. Musí sa jednoducho stať hnacím centrom animácie Rádu. Okrem toho by sa v rôznych oblastiach mohli vytvoriť nové centrá a mali by sa viac využívať tie, ktoré už existujú (Historický inštitút, Františkánsky duchovný inštitút...).

– *Na úrovni konferencie:* vytvorenie centier pre organizáciu formácie, vzdelávacie kurzy, vzájomné stretnutia, výmenu kádrov...

– *Na úrovni provincie,* ktorá je priamo zodpovedná za formáciu všeobecne, aj za stálu formáciu: okrem činnosti ministra provinciála a jeho definitória, musí zvláštnu funkciu prevziať sekretariát pre formáciu. Tam, kde je to možné, by bolo tiež dobré vytvoriť špeciálnu skupinu pre stálu formáciu, v ktorej majú byť, ak je to možné, reprezentované rôzne sektory činnosti provincie. Ako zvlášť dôležité pre život a rozvoj provincie sa ukázali zvlášť „otvorené“ kapituly („rohožkové kapituly“), ktorých sa môžu zúčastniť všetci bratia.

– Doporučujú sa i ďalšie akcie: ustanovenie komunity modlitby a kontemplácie, malé bratské spoločenstvo a študijné bratské spoločenstvo, praktizovanie „anno sabatico“ a kňazského mesiaca, intenzívne vzdelávacie kurzy, semináre o našej spiritualite, obdobie intenzívnej duchovnej obnovy – ako týždne animácie, rekolekcií, duchovných cvičení... to sú programy pre všetkých bratov.

plány permanentnej formácie

75. Rovnako ako pri počiatočnej formácii, tak i pre stálu formáciu bude potrebné vypracovať plán, slúžiaci ako pracovný nástroj i ako pomôcka k preverovaniu. V tomto pláne sa ustanovia, podľa situácie bratského spoločenstva (miestneho, či provincie), ciele, ktoré sa majú dosiahnuť a kto je za ne zodpovedný, určí sa doba a konkrétne kroky, ktoré sa majú podniknúť.

Plán musí byť organický, dynamický a nakoľko je to len možné i kompletný. Organický v tom zmysle, aby bol sám v sebe dobre zladený, a aby nadväzoval na skoršie etapy formácie. Dynamický v tom zmysle, aby bral do úvahy vývoj ľudskej osoby. Kompletný, pretože musí obsiahnuť rôzne rozmery formácie (intelektuálne, citové, praktické...) a pritom na prvé miesto stavať evanjeliový bratský život.

Pretože úloha vytýčiť takýto plán je vlastnou úlohou miestneho či provinciálneho bratstva, načrtávame len jeho heslovitú štruktúru:

– *každý deň:* rozjímanie, slávenie liturgie hodín, Eucharistie, slovo Božie, bratský život;

- *každý mesiac*: miestna kapitula, mesačné rekolekcie, iné stretnutia;
- *každý rok*: liturgický rok, duchovné cvičenia, stretnutia na tému „aggiornamento“ a iné ďalšie akcie;
- *najmenej každých desať rokov* (pričom sa berú do úvahy rôzne fázy života a obdobia prechodu, tzv. „midlife crisis“): anno sabatico, dlhšie cykly modlitby, dlhšie cykly vzdelávacích kurzov.

zvláštne obdobie vymedzené pre permanentnú formáciu

76. Možno povedať, že hoci musíme celý život prežívať ako stálu formáciu, predsa sú určité obdobia, ktoré sú zvlášť vhodné k tomu, aby sme vyvinuli ešte väčšie a plodnejšie úsilie.

Ako také si môžeme uviesť: – prvé roky po slávných sľuboch alebo po kňazskej vysviacke, aby sa pomohlo mladým spolubratom zžiť sa s komunitou a začleniť sa do provinciálneho a sociálno-cirkevného kontextu, – keď sa objaví kríza povolania, aby sa tak prehĺbil a upevnil vlastný rehoľný život, – v prípade, keď si niekto ťažko zvyká na novú životnú či pracovnú situáciu a pod.

D – Tí, ktorí zodpovedajú za formáciu

situácia

77. Aby sa zabezpečilo formačné úsilie Rádu, musí mať tento k dispozícii faktory, ktoré reálne zodpovedajú špecifickým požiadavkám vlastnej charizmy. Čo je ešte dôležitejšie od chvíle, kedy sa zisťuje určité riziko jednotvárnosti v rehoľnom živote (*MR* 11 – 12).

Z obrazu situácie Rádu jasne vyplýva, že nie všade bola prijatá zásada, podľa ktorej sa všetci bratia majú považovať za formátorov na úrovni miestneho bratstva, provincie i celého rádu. Nie ojedinelo sa možno stretnúť s bratstvami, ktorých štýl života je nezlúčiteľný s vážne mysleným záväzkom formácie. V takýchto prípadoch je to skutočný život samotnej provincie, ktorý je v rozpore so smerom, ktorý udáva formácia.

Ale predsa sa objavujú prvky k odôvodnenej nádeji. Predstavení sa viac zaujímajú o vnútornú službu, pre ktorú je primárna oblasť formácie; zakladajú sa nové „otvorené“ bratské spoločenstvá zložené z bratov, ktorí zvlášť pociťujú zodpovednosť za výchovu; rastie dialóg a pri formácii sa viac používajú pozitívne metódy; kandidáti sú všeobecne otvorenejší a zainteresovanejší.

Božia iniciatíva

78. Nadovšetko najvyšším formátorom je Duch Svätý, ktorý oživuje formátorov i formovaných a je v nich prítomný. Jemu patrí iniciatíva. Je to On, ktorý povoláva, inšpiruje a zasväcuje Otcovi, pripodobňujúc povolaného k obrazu Syna. Kandidát musí odpovedať spoluprácou s „jeho svätým pôsobením“ (*Reg* 10) tak, že prijíma Krista – Majstra, ktorý je vzorom života pre jednotlivca i pre bratské spoločenstvo, k čomu ho podnecuje synovská láska k Panne Márii, Matke Božej, „ktorej život je pravidlom správania pre všetkých“ (*PC* 25). V tomto ohľade je potrebné zdôrazniť dôležitosť modlitby a duchovného vedenia, ktoré pomáha pri počúvaní, rozpoznávaní a plnení Božej vôle v bratskom živote.

tí, ktorí sú formovaní

79. Formácia vyžaduje aktívnu spoluprácu tých, ktorí sú formovaní, lebo oni sú pri nej hlavnými činiteľmi a zodpovedajú za vlastný rast. Je potrebné ich chápať, rešpektovať a milovať aj s ich kultúrnymi a duchovnými hodnotami, no ešte viac s ich jedinečnými a neopakovateľnými vlastnosťami, ktoré zvyrazňujú prvenstvo osoby. Tak sa im lepšie pomôže ku zdokonaleniu ich psychickej vyvážení a citovej zrelosti, aby ich nasmerovanie k nášmu životu v bratskom spoločenstve bolo uvedomelejšie a pevnejšie. Je samozrejmé, že kandidáti musia mať tie vlastnosti a predpoklady, ktoré sa považujú za nevyhnutné k tomu, aby mohli byť členmi nášho Rádu.

bratské spoločenstvo

80. Každé bratstvo je natoľko samé sebou, nakoľko si uvedomuje, že je bratstvom formačným. Všetci nech sa v ňom považujú za formovaných i formátorov a sú otvorení voči kultúrnym, cirkevným a sociálnym skutočnostiam, a zároveň nech sa starajú o to, aby živili ducha reholnej uzobranosti a domáceho prostredia. V rámci bratského života prvé miesto nech zaujima modlitba, predovšetkým modlitba kontemplatívno – afektívna, ktorá je zdrojom života. Nech sa tiež oceňujú vo svojom osobnom význame životne dôležité udalosti a ľudské vlastnosti bratov, ako sú napríklad opravdivosť, iniciatívnosť atď.

V špecificky formačných bratských spoločenstvách – na prvom mieste v spoločenstve noviciátnom – každé iné úsilie nech je podriadené úsiliu formačnému a je s ním koordinované, pod vedením prvého zodpovedného. Nech sa konajú časté zhromaždenia rodiny, aby sa dohodli na smere bratstva, na spoločných programoch a na následnej kontrole ich uskutočňovania. A to predovšetkým preto, aby sa revízia života uskutočňovala v duchu úprimného posúdenia a konštruktívnej lásky. Je veľmi dôležité vedieť prijať bratov takých, akí sú a zrieknuť sa prílišného premýšľania o tom, akí by mali byť. Umenie odpúšťať vytvára v srdci bratského spoločenstva klímu evanjeliovej radosti.

Bratské spoločenstvá, ktorých úlohou je počiatočná formácia, musia byť vytvárané podľa kritérií normality tak, aby sa kandidáti necítili vytrhnutí z reálneho života. Čo nevylučuje to, že majú mať stimulačný účinok na ostatné bratské spoločenstvá.

provinciálne bratské spoločenstvo

Aby si jednotlivé bratské spoločenstvá mohli pri výchove pripisovať prvoradú úlohu, musia čerpať inšpiráciu, podnety a podporu zo základného bratského spoločenstva, t.j. provinciálneho. Stupeň viery, presvedčenia a opravdivosti provinciálneho bratského spoločenstva má bezprostredný dopad na istotu a životnosť každého brata, rovnako ako na účinnosť pedagogickej práce formačných centier.

Ak nejaká provincia nie je schopná dať dohromady autentické formačné bratské spoločenstvo, nech si vážne položí otázku, či vôbec môže prijať zodpovednosť za prijímanie nových kandidátov.

predstavení

I keď je pravdou, že v určitom zmysle majú byť všetci formátormi, je i napriek tomu nutné, aby niektorí bratia boli vybraní zvlášť zodpovedne a kvalifikovane, počínajúc ministrom provinciálom a miestnymi predstavenými. Oni

sú skutočnými animátormi a koordinátormi formačného procesu všetkých bratov.

kvalifikovaní formátori

81. Teraz sa dotkneme problému kvalifikovaných formátorov. Títo sa musia vyznačovať určitými kvalitami a byť otvorení a dynamickí. Čo znamená, – že vedú opravdivý život viery, – že majú pevnú nádej v Boha a dôverujú v budúcnosť sveta, Cirkvi i Rádu, – že milujú františkánske povolanie, že sú presvedčení o hodnote františkánskeho života, že sú schopní tímovej práce, že sú schopní animovať život bratského spoločenstva pri modlitbe, práci i v okamihoch konfrontácie. Nech upozorňujú na to, že je potrebné sa neustále obnovovať a nech sú vzdelaní v oblasti psycho–pedagogickej, či akejkol'vek inak spojenej s úlohou formácie. Nech intenzívne veria svojmu formačnému úsiliu a naberajú plnými priehršťami z tolkých vzorov, ktoré v dejinách dodávali autentickú tvárnosť nášmu Rádu.

Je teda samozrejmé, že požiadavka kvalifikovaných formátorov vyúsťuje do požiadavky ešte delikátnejšej, totiž do formácie samotných formátorov. To bol jeden z najdiskutovanejších problémov tejto PRR.

súčinitele formácie

82. A konečne, ako súčiniteľom našej františkánsko–kapucínskej formácie, sa prikladá zvláštny význam dynamizmu miestnych cirkví, rodinám, autentickým hodnotám kultúry a ľudovej zbožnosti. Je potrebné tiež vyzdvihnúť prínos celého františkánskeho hnutia, počínajúc klauzúrovanými sestrami a OFS, ktoré v životnej symbióze spolu s prvým rádom zdieľajú a podporujú toho istého rýdzeho ducha.

sekretariáty a vzájomná výmeny skúseností

83. Nech sa stále vylepšuje štruktúra sekretariátov, ktoré budú organizovať a podporovať stretnutia, ktorých predmetom bude štúdium, informácie, úvahy a tiež možnosť výmeny skúseností na rôznych úrovniach – provinciálnej, medziprovinciálnej a medzinárodnej. Formačná metóda je v konečnom dôsledku identická s bratským spoločenstvom Rádu.

Toto (br. spol.), ak sa na jednej strane musí snažiť o prekonanie rasových a národnostných rozdelení, na druhej strane nech sa usiluje o uchovanie a podporovanie etnických i duchovných bohatstiev podľa kritérií múdrej inkulturácie.

Je potrebné upresniť a sformulovať pedagogické ciele a praktický didaktický program každej formačnej etapy vzhľadom k celému výchovnému procesu. Pri spisovaní programov i pri samotnej výchove nech sa dá rozumný priestor dialógu a tímovému poňatiu, aby sa tým podporilo výchovné úsilie formátorov.

ZÁVER

84. Toto sú teda závery a orientačné body, ktoré vyšli najavo behom tejto IV. PRR o formácii menšieho brata kapucína. V podstate nemajú iný účel, ako nás priviesť k vernejšiemu a „duchovnejšiemu“ zachovávaniu Reguly, t.j. Evanjelia životom v poslušnosti, bez vlastníctva a v čistote.

Predložený text je výsledkom práce členov PRR, ale je tiež svojim spôsobom výsledkom práce celého Rádu, ktorý s nami spolupracoval v priebehu celej prípravnej fázy.

Tak, ako je, má svoje hranice. Predovšetkým preto, že sa nepúšťa do všetkých aspektov formácie, ale to už bolo povedané na začiatku. A potom tiež pre niektoré jeho nedostatky: nepodarilo sa nám vždy dostať sa až ku koreňom problému. V každom prípade jeho účelom nie je byť dokonalým, ale skôr podnietiť bratov k tomu, aby o tom uvažovali aj naďalej. Text teda bude musieť byť obohatený a doplnený: PRR musí byť skôr začiatkom ako koncom. Je potrebné „ísť ďalej“, predovšetkým tak, že uvedieme do života tu načrtnuté smernice. Pomáhajú nám, aby sme „išli v Kristových stopách“, ako to chcel svätý František. To všetko, čo sme vykonali a čo ešte vykonáme, nás musí privádzať stále viac do Kristovej blízkosti. Je treba stále „ísť ďalej“ s nádejou, odvahou a radosťou v srdci, aj keď niekedy zaváhame alebo sa dopustíme chýb.

Aby sme to, čo sme sľúbili zachovávali so stále väčšou vernosťou, nechajme sa viesť Pannou Máriou, „Služobnicou Pána“. Lebo svätý František práve preto, aby zabezpečil vytrvalosť svojich bratov v povolání, zveril Rád práve tej, ktorá nesie meno „Panna verná“.

V. PLENÁRNA RADA RÁDU
GARIBALDI – BRAZÍLIA (31. AUGUST – 27. SEPTEMBER 1986)

**NAŠA PROROCKÁ
PRÍTOMNOSŤ VO SVETE**

* *Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum* 103 (1987) 17–47.

ÚVOD

Táto plenárna rada ďakuje za svoje podnety už generálnej kapitule z r. 1982, ktorá pokladala za nutné objasniť stat konštitúcií "Apoštolský život bratov".

Generálne definitórium využilo túto možnosť a usilovalo sa upresniť – vyspecifikovať zmysel a obsah týchto slov. Pod názvom: "Naša prorocká prítomnosť vo svete – život a apoštolské účinkovanie" chcelo upomenúť na nerozdielnú JEDNOTU života a konania. Oboje treba vidieť z hľadiska slova "prorocké": ako pravé a živé angažovanie sa a zároveň otvorenosť pre budúcnosť. Počas dvoch rokov prispieval k tomu celý Rád svojimi poznatkami. Plenárnu radu pripravovala komisia, ktorá spracovávala jednotlivé postoje a postrehy, predkladala hlavné línie k úvahám a tiež pracovné texty.

Čítame sa zaviazaní poďakovať zo srdca všetkým bratom za prínos nespočítaných príspevkov, ktoré obohatili Plenárnu radu i vypracovanie tohoto dokumentu.

Konečne, zo správ konferencií, ktoré sa čítali pred začiatkom Rady, sa delegáti dozvedeli, v akom hlbokom procese prerodu – aj keď rozdielnym spôsobom – sa nachádzajú jednotlivé spoločenstvá Rádu. Tieto zmeny sú pre nás výzvovou, vyžadujú od nás odpoveď. Kto vlastne sme? V akom vzťahu stojí náš život a naša činnosť k tomuto svetu, ktorý sa tak rýchlo mení? Ako reagujeme na stále silnejšie volanie biednych, vykorisťovaných a utláčaných? Tieto a podobné otázky nám umožnia rýchlo spoznať, že náš život nemôže zotrvať vo vybeháňch kolajách, po ktorých teraz chodí. Priveľká býva priepasť medzi našim životným štýlom a utrpením tohto sveta.

Súčasne je nám jasné, ako často sa pluriformita stáva v našom Ráde skutočnosťou nielen, čo do vonkajších foriem, ale i v našom čítení a vzťahu k tomuto svetu.

Preto Rada videla potrebu zaoberať sa významom nášho celkového spôsobu života, hoci vznikla z myšlienky zaoberať sa apoštolátom vo svete. Tématika apoštolátu teda prispela k uvažovaniu nad základnými hodnotami našej charizmy. Tento spôsob postupu by sa mohol javiť ako jednoduché pokračovanie tradičnej metódy, ktorá tvárou v tvár súčasným zmenám už viac nestačí. Ale vnútorná dynamika a obsah našich rozjímaní nás odkazuje na zdlanie prorockej prítomnosti v súčasnosti a budúcnosti. Metodické kroky – vidieť, usúdiť, jednať, nás nútiť, znova sa zamyslieť na základnými hodnotami nášho života. Zároveň nám umožňujú nájsť praktické podnety k ich realizácii. Tiež sme pochopili, že výraz „prorocký“, ktorým charakterizujeme náš život, nie je v žiadnom prípade niečo ako bremeno, ktoré by sme potrebovali zhodiť, ale skôr ideál, ktorý musí získať konkrétnu podobu, ak chceme byť „živými kameňmi“ v stavbe Božieho kráľovstva.

Tak povstalo i pranie, dať dokumentu, ktorý má byť predložený bratom, charakter prevažne pastoraľny, bez veľkých ohľadov na technické, či právnické aspekty.

Sme si vedomí, že naša budúcnosť závisí od toho, či budeme schopní našu prítomnosť vo svete považovať za príležitosť na osobné obrátenie, a tak skutočne „prorocky“ žiť.

Sociálne pozadie, v ktorom sa Rada odohrala, nám veľmi pomohlo uviesť si veľké protirečenie života: zažili sme „smrteľnú“ chudobu pomimo obrovského bohatstva, ale i drahokamy ľudských hodnôt, keď sa žije v láske. Našli sme veľkú pohostinnosť, ktorá nám bola poskytnutá s úsmevom a za perfektnej organizácie. Vidíme rôznych bratov, ktorí si delia svoj život s chudobnými, v nich žije nádej a s nimi prosia za spravodlivosť.

Nech je tento dokument nástrojom pre prácu, ktorá je pred nami: prorocké „aggiornamento“ nášho života a nášho apoštolského pôsobenia vo svete.

I. KOMTEMPLÁCIA V NAŠOM ŽIVOTE A APOŠTOLSKOM POSOBNÍ

dôležitosť kontemplácie

1. Komtemplácia je podstatným predpokladom pre náš život v Cirkvi a vo svete. Ona je do určitej miery cestou do vnútra, k onomu „miestu srdca“, ktoré je zároveň „miestom Boha“. Osobitným spôsobom ju možno nazvať zážitkom Absolútna, pri ktorom celú skutočnosť preniká jas nového sveta.

Komtemplácia je vo svojej podstate osobný zážitok. Vychádza z najvnútornejšieho streda človeka, ktorý seba samého ponecháva k dispozícii Božiemu tajomstvu. Preto aj jej bohatstvo sa nedá vyjadriť nijakými slovami.

Komtemplatívna dimenzia je pre našu františkánsku charizmu existenčná. V nej vidíme nutnú požiadavku nášho apoštolského a prorockého povolania. Keď žijeme spojení s Bohom a v ľuďoch poznávame obraz Božieho syna, stávame sa apoštolmi Kristovými.

východiská V. PRR

2. V roku 1973 sa v Taizé konala Plenárna rada nášho Rádu o modlitbe. Rada v jednotlivých bodoch vypracovala obsažnú kapitolu na danú tému. V. Plenárna rada má v úmysle ozrejmiť predovšetkým tie črty kontemplácie, ktoré sú podstatné pre náš život a našu činnosť.

A – Kontemplácia v novom kontexte

rozšírenie o hľadiská nových kontextov

3. Situácia dnešného sveta je rozpoltená. Na jednej strane zisťujeme, že pokrok priniesol mnoho pozitívneho: rozvoj kultúry, prehĺbenie medziludských vzťahov, rozšírenie našich možností a uplatnenia našich schopností, vylepšenie komunikácie, zvýšila sa životná úroveň. Tento vývoj prispel aj k rozvinutiu úrovne myslenia, intuitívnych schopností, zrelšej danosti rozlišo-

vania, k cieľavedomejšiemu hľadaniu pravdy. Komunikačné prostriedky značne rozšírili horizont poznania, umožňujú ďaleko obsiahlejší pohľad na život.

Na druhej strane tento rozvoj prináša so sebou nové nebezpečenstvá a hrozby. Vzťahy zostávajú povrchné. Chýbajú priestory a možnosti pre mlčanie, pre ticho. Mnohí sa stávajú neschopní skutočnej vzájomnej komunikácie. Mnohí ostávajú uzavretí sami do seba a idú po ceste konzumu a materiálnych záujmov. Politické a hospodárske mocnosti sa nezriedka pokúšajú manipuláciu prostredníctvom spravodajských prostriedkov nanútiť svoje pseudohodnoty. Súčasne však objavujeme rastúci záujem o „nadpozemské“ a túžbu po tajomstvách. Veľmi rozšírený pocit strachu a osamotenosti núti hľadať trvalé hodnoty a v konečnom dôsledku útočisko v Bohu. Táto skrytosť sa skôr tuší, než jasne rozpoznáva, obzvlášť v prežití hlbokého vzťahu, či spoločenstva s Bohom.

Mnohí hľadajú iné formy stretnutia s Bohom pomocou duchovných prvkov v rozličných formách modlitieb, ktoré z Východu prenikajú do Západného sveta.

pozitívne a negatívne fenomény

4. V Cirkvi, i v Ráde nachádzame prekážky, ale aj nové šance pre kontempláciu. Vnútorný nepokoj často kompenzujeme aktivizmom. To vážne ohrozuje stretnutie s Bohom v modlitbe, v počúvaní jeho slov a tiež v duchovnom rozhovore s bratmi. Následkom je neschopnosť viesť život motlitby a stať sa v modlitbe expertami, čím by sme iných do nej vovádzali a stali sa im sprievodcami. Doposiaľ máme pocit, že tradičné metódy modlitby nepostačujú požiadavkám dnešného človeka. Túžba ľudí skryť sa v Božom náručí je prameňom nových potešiteľných pokusov vytvoriť duchovné centrá – oázy ticha – s črtami pustovníckeho života, čím sa otvára možnosť komtemplatívneho života pre laikov.

Mnohí bratia znovuobjavili životnú nutnosť kontemplácie, ktorá je živnou pôdou pre činnosť a bratský život. Centrá františkánskej špirituality sa snažia uviesť do súladu komtemplatívnu a aktívnu stránku nášho života. To všetko by mohlo znamenať počiatok „kontemplatívnej jari“ v našom Ráde.

B – Znaký našej kontemplácie

vrodená potreba

5. Kontemplácia je človeku vrodená potreba, ktorá sa prejavuje v rozličných rozvetvených a bohatých tradíciách najväčších náboženstiev. Jej známky sú nasledovné:

- Je spôsobom života, v ktorom intuitívne skusujeme a zažívame tajomstvo Boha a jednotu jeho – Stvoriteľa – so stvorením.
- Je spoločným pohľadom a hodnotením skutočností zo zážitkov prítomnosti Boha, v ktorom žijeme, hýbeme sa a sme (*Sk* 17, 28).
- Je celoživotnou cestou jednotlivca aj spoločenstva a nesie zodpovednosť za rozvoj zákonov, ľudských i náboženských.
- Je cestou cez vrcholy, ale zároveň aj kritické fázy, akými sú duchovná suchota, túžba po kompenzácii, útek pred skutočnosťou, úsilie o nezvyčajné, atď.
- Je procesom, ktorý vyžaduje disciplínu, metódu a isté duchovné vedenie.

– Konečne, kontemplácia je podstatným momentom každého duchovného zážitku.

kresťanská kontemplácia

6. Pre kresťanskú kontempláciu vyplývajú nasledovné podstatné hľadiská:

– Je darom Ducha, v ktorom sa modlíme vzdychmi (*Rim* 8, 26) naplnenými tým, čo nemožno obsiahnuť slovami, v očakávaní zjavenia sa synov Božích (*Rim* 8, 19); je darom Ducha, v ktorom voláme „*Abba – Otče*” (*Rim* 8, 15), (*Gal* 4, 6). Ten istý Duch nás osvetľuje až tak, že v každom človeku, ktorého stretáme, poznávame brata alebo sestru. Kontempláciu môžeme popísať ako rozhovor s Najsvätejšou Trojicou, ktorá v náš prebýva, ako klaňanie sa Otcovi v Duchu a Pravde (*Jn* 4, 23).

– Pre jednotlivca aj pre spoločenstvo je účasťou na zmluve, ktorú Boh ponúkol ľuďom v pláne svojej Lásky. V ňom sa uskutočňuje vtelenie (inkarnácia) jeho Syna, ktorý k nám prišiel, aby sme mali život, a aby sme ho mali v hojnosti (*Jn* 10, 10). Kontemplácia nám dáva životnú silu, aby sme sa prebudili, zasadili sa za spravodlivosť, a to aj za cenu prenasledovania.

– Kontemplácia, ako život vo zväzku s Bohom, sa prejavuje a sýti skrze počúvanie slova, slávenie Eucharistie a cez lásku k bratom. Je darom prorockého rozlišovania, čím je kontemplatívny človek schopný poznávať ruku Božiu v histórii a vnútorne porozumieť jej chod vo svetle zjavenia. Tým sa stáva pozoruhodným spôsobom vyzbrojený a pripravený spolupracovať na uskutočnení Božieho plánu v histórii.

– Je stále jasnejším chápaním Pravdy, ktorá nás oslobodzuje od ilúzií, predovšetkým od falošných právd, ktoré chcú presadiť na tomto svete určité politické a hospodárske mocnosti, aby sme slúžili ich cieľom.

kontemplácia sv. Františka

7. Pre život modlitby sv. Františka, od ktorého sa učíme našej kontemplácii, možno odvodiť nasledovné známky:

– František objavuje Božiu lásku v chudobnom ukrižovanom Kristovi v San Damiane, v objatí malomocného, vo Svätom písme a v eucharistii. Lásky ku Kristovi, chudobnému a ukrižovanému, ho nabáda k láske voči ľuďom, obzvlášť k najchudobnejším a najviac trpiacim. Tak hľadá na Boha cez ľudské skutočnosti; uprostred nich sa mu zjavuje transcendencia.

– Modliaci sa František odhalil Boží plán. Preto chcel milovať ľudí celkom ako Kristus a zvestovať im nádej a pokoj, ktoré plynú z radostnej zvesti a obrátenia. Celé jeho počínanie je naplnené hlbokou kontempláciou.

– Skrze stvorenie žije František celkom ponorený do mystiky Božej chvály. Pre neho všetky stvorenia spievajú o Božej nádhere. Z toho čerpá silu poslstva o univerzálnom bratstve medzi ľuďmi a so všetkými tvormi.

– Kapucínska tradícia prijala túto Františkovu intuitívnu a afektívnu cestu stretnutia s Bohom. Pre kapucínov modliť sa, znamená srdcom hovoriť k Bohu. Táto forma modlitby je prístupná ľuďom. Ich ohlasovanie Evanjelia literárnou formou pozostávalo takmer výlučne z pojednaní o kontemplatívnej modlitbe a z toho vychádzali aj ich kázne.

podmienky prorockej kontemplácie

8. Naša františkánska kontemplácia sa stane prorocká a bude zodpovedať očakávaniam dnešného človeka vtedy,

- keď bude jej základom zdravá tradícia Rádu a zároveň sa tvorivo použijú nové formy tak, ako vznikli v rozličných oblastiach;
- keď bude pestovaná jednotlivcom aj spoločne, pretože tento vzťah môžeme umožniť iným len svojou vlastnou skúsenosťou;
- keď budeme pripravení a otvorení pre rozhovor s našimi bratmi, ale aj s inými ľuďmi;
- keď bude založená na povedomí našej radikálnej chudoby ako stvorenia a ako človeka. Toto povedomie je prvým krokom nášho výstupu k Bohu, pretože keď poznávame našu biedu, utiekame sa k Božskému majstrovi (Sv. Bonaventúra, *Itinerarium mentis in Deum*, Brev. P 4, c. 4);
- keď ju budeme uskutočňovať v pokore a jednoduchosti tak, aby sme boli schopní objasniť si radosti a bolesti každodenného života;
- keď bude afektívna a spontánna, keď sa stane výrazom srdca, ktoré sa otvorí pre Boha, pre bratov a pre všetko stvorené;
- keď nás uschopní k skutočnej chudobe a k životu s chudobnými;
- keď bude otvorená pre všetkých chudobných a ukrižovaných našich čias a pomôže nám učiť sa od nich a byť s nimi solidárni;
- keď do slávení Eucharistie vnesie dnešný svet s jeho problémami a mnohé národy s ich kultúrnymi koreňmi do tajomstva smrti a vzkriesenia Ježiša.

C – Požiadavky a smernice

praktická pomoc

9. Pre osobné stretnutie s Bohom potrebujeme praktickú pomoc a povzbudenie. K tomu by sme chceli predložiť nasledujúce podnety:

- Vzdelávajme sa stále viac vo formách modlitby. Pritom musíme používať aj nové poznatky zdravej psychológie.
- Usilujme sa vychovať duchovných poradcov a sprievodcov.
- Snažme sa, aby v osobnom, ale i spoločnom živote kontemplatívna dimenzia bola účinná, nie iba na určitý čas, ale aby sa stala základňou a trvalou súčasťou našej existencie.
- Vytvárajme a chráňme si miesta a časy mlčania.

rozšírenie kontemplatívnej praxe

10. Musíme znovu odkryť platné tradičné formy kontemplatívnej praxe a rozšíriť ich, napr. spoločné pôsty, spoločné nočné bdenia, púte, atď.

domy modlitby

11. Podporujme a aj zriadujme domy modlitby, pustovnícke obydlia, aby náš kontemplatívny život povzbudil a pomohol tým, ktorí sa podľa svojich životných podmienok chcú dať na cestu kontemplácie.

otvorené bratstvo

12. Nech sa v našich spoločenstvách pestuje duch pohostinnosti, aby boli otvorené skupinám alebo jednotlivcom, ktorí sa chcú zúčastniť na živote bratov a orientovať sa na františkánsku spiritualitu.

centrá kontemplácie

13. Obzvlášť vo veľkých mestách je žiadúce usilovať sa o spoluprácu s inými mužskými i ženskými reholami a spoločne s nimi zriaďovať domy motlitby a iné miesta alebo podujatia ľudského a duchovného stretnutia.

výmena skúseností

14. Na podporu kontemplatívneho života v našom Ráde sú nutné stretnutia, v ktorých si bratia z rozličných kultúr vymenia svoje skúsenosti a budú si môcť navzájom pomôcť na tejto ťažkej ceste, ktorú nastupujeme.

II. ŽIVOT V BRATSKOM SPOLOČENSTVE AKO DAR A ÚLOHA

univerzálne bratstvo

15. Ďaleko siaha snaha ľudí po hlbokej vzájomnej jednote navzájom. Aj v našich radoch pozorujeme mnohorakú snahu o to, aby svedectvo života nášho bratstva bolo stále pôsobivejšie. Pritom sa vždy stretávame s tromi elementmi, ktoré stoja pri sebe a sú vo vzájomnom vzťahu: dôstojnosť každého človeka, ktorá sa uskutočňuje v slobode, rovnoprávnosť všetkých ľudí, nutnosť vzájomnej solidarity.

V týchto troch dimenziách vidíme predlohu božského Stvoriteľa, ktorý nás zaväzuje spolupracovať na jednote ľudskej rodiny. Naše bratské spoločenstvo je povolané túto všeobecnú snahu po jednote dosvedčovať a zvyrazňovať. Táto naša úloha a dar boli silne zdôraznené na Generálnej kapitule v roku 1968. Osobitný význam bol pripísaný téme „bratskosti“ (*Konštitúcie*, VI) ako základnej hodnote nášho života.

A – Dôstojnosť, rovnoprávnosť a solidarita v kontexte dneška

nenarušiteľná ľudská dôstojnosť

16. Ľudské a sociálne vzťahy sa zakladajú na neporušiteľnej dôstojnosti každého jednotlivého človeka, ktorá sa uskutočňuje v slobode. Všetky inštitúcie a sociálne poriadky sa musia zakladať, ako všetko ostatné, na tejto zásade. Preto musí osobnosť stáť nad všetkými štruktúrami.

Jednako sme vystavení konfrontácii s roztržkami, manipuláciami a vykorisťovaním, a to nezriedka pod zámienkou slobody. V týchto postupoch sa často porušujú občianske, politické a náboženské práva. Takéto tendencie možno čiastočne pozorovať v Cirkvi a tiež v Ráde. Ale pre nás je určujúca snaha o také štruktúry a zriadenia, ktoré uznávajú za základ ľudskú osobu a zaručujú jej práva. Individualita každého jednotlivca a ráz každého spoločenstva sú pre nás nepopierateľné predpoklady. Preto v našom Ráde uznávame a obraňujeme pluriformitu ako hodnotu samú v sebe.

ľudská hodnota

17. Človek, ako muž a žena, je stvorený na obraz Boží (*Gen 1, 26–28*), a z toho vyplýva jeho neporušiteľná hodnota. Preto sú si všetci ľudia rovní a podľa

toho sa musí s nimi zaobchádzať. Hnutia, ktoré bojujú za politickú a náboženskú rovnosť medzi rasami, medzi mužom a ženou, naznačujú naliehavosť rovnoprávnosti, ako základného práva človeka. Tak aj Cirkev sa usiluje integrovať laikov (až na niektoré okrajové skupiny) do svojho života a činnosti. Tento vývoj, ktorý zaznamenala celá Cirkev, možno pozorovať aj v našom Ráde. Rovnosť všetkých bratov sa výslovne uznala na základe spoločného povolania (*Konštitúcie* 84, 3. 5; 115, 6). Napriek snahám o väčšiu rovnosť sa ešte stále stretávame s prípadmi diskriminácie pre príslušnosť k pohlaviu, rase, triede. Starší ľudia sú vytlačaní z verejného života (ageizmus), generačné spory a kastovníctvo ohrozujú a triešťa spoločnosť. Bohatí a mocní na národných i medzinárodných úrovniach dosahujú svoje zisky z výdavkov chudobných a utláčaných. V tomto vývoji sa často stretáme s porušovaním hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv. Cirkev i Rád sú tiež časťou tohto sveta, preto aj im prislúcha stála bdelosť voči týmto tendenciám.

globálna solidarita

18. Početné inštitúcie a hnutia, ktorých pôsobenie neobmedzujú hranice krajín ani kontinentov, sú znakom historického vývoja solidarity, ktorá má obopnúť celý svet. Rýchly rozvoj technológie, komunikačných prostriedkov, úspechy v oblasti elektroniky a spracovania dát, pokroky vo výskume kozmu a kozmické lety umožňujú, že sa z nášho sveta stáva vždy viac a viac jedna veľká obec. Obchod, politické kontakty, kultúrna výmena a šport podporujú rast solidarity a sú pre jednotlivé krajiny prostriedkami rozvoja a zblíženia.

Na druhej strane stále viac hrozí egoizmus medzi jednotlivcami, ale aj skupinami, a tým sa ničí každá námaha o jednotu. Často sa spája nacionalizmus, preceňovanie jedného národa a tiež náboženský fanatizmus. Súčasne sme svedkami rastu násilia, terorizmu a svetového zbrojenia. V tej istej miere ako bohatstvo na severe, rastie zadlženie na juhu.

Ďalekosiahle stroškotávanie solidarity sa pripisuje nesprávnemu ponímaniu seberealizácie, ktoré označujeme ako individualizmus.

Ako individualizmus ruší jednotu rodiny, tak aj v našom Ráde a v našich spoločenstvách ohrozuje a podkopáva základnú hodnotu bratskosti. Síce zdôrazňujeme, že evanjeliový život v bratstve je základom nášho apoštolátu, v skutočnosti však je to často naopak. Naše individuálne aktivity kazia život v spoločenstve. Takto individualizmus jednotlivcov, či skupín oslabuje bratské zväzky dlhodobo a namáhavo budované.

Vždy bude existovať napätie medzi cieľmi spoločenstva a rozvinutím sa osobnosti jednotlivca s jeho charizmami, medzi nebezpečenstvom kolektivismu a individualizmu. Terajšia situácia sveta, ale aj Cirkvi a Rádu si však v prvom rade vyžaduje zrieknutie sa individualizmu.

B – Od individualizmu k prorockému svedectvu bratskosti

podstata individualizmu

19. Podstata individualizmu často nespočíva iba v určitej príčine alebo jednotlivcovi. Náš individualizmus odzrkadľuje celú spoločnosť, či už je to na východe alebo západe, severe alebo juhu. Často je to reakcia na narušenie spoločnosti. Predsa, napriek všetkým heslám o slobode, rovnosti a solidárnos-

ti jestvujú sily, ktoré politickými alebo hospodárskymi manipuláciami rozvíjajú subtilne formy kolektivismu (kontrola médií stranou, nadvláda hospodársky silných v obchodných stykoch). Tu je treba spomenúť aj výskyt byrokracie. Následnou reakciou všetkého je narastanie individualizmu.

Tento vývoj zasiahol aj naše bratrstvá. V niektorých provinciách sú síce nádejné znaky nového povedomia spoločenstva, predsa však často vidíme príklon k minimalizmu: zanedbávame spoločnú motlitbu, čas na spoločné jedlo je len tak-tak vymedzený a keď sa bratia konečne zídu k spoločnej rekreácii, táto je potom ovládaná televíziou. Bratské spoločenstvo sa vytráca, objavuje sa tendencia uprednostňovať skupiny mimo spoločenstva, čo vedie k novému individualizmu.

proti individualizmu

20. Plenárne rady I. a IV. v Quite a v Ríme poukázali na pokrok v uznaní osobnej hodnoty každého brata. Náš Rád znovu odkryl charizmu sv. Františka a rozhodol sa postaviť do popredia ideál bratského spoločenstva, ktoré je založené na jednom a tom istom povolaní (*Konštitúcie* 84, 3). Hodnoverné svedectvo bratskosti a solidárnosti môžeme dať svetu len vtedy, keď budeme odporovať nášmu individualizmu.

bratský život ako základné kritérium

21. Naša bratskosť ako základné kritérium je zakotvená nielen v našich dokumentoch, ale je aj stredobodom našej viery, ako nás učí Ježiš vo svojej modlitbe: „*Prosím ... aj za tých, ktorí skrze ich slovo uveria vo mňa, aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, si vo mne a ja som v tebe: aby aj oni v nás boli jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal*” (*Jn* 17, 20–21).

Aj Cirkev nás povoláva trvale budovať kultúru lásky. Koncilový dokument „*O Cirkvi v dnešnom svete*” zdôrazňuje: „*Boh chce, aby všetci ľudia tvorili jednu rodinu, a aby sa ich stretnutia niesli v bratskom duchu*” (24). „*Prvorođený medzi bratmi*” – takto pokračuje koncil – „*založil Ježiš ... novú bratskú spoločnosť medzi všetkými, ktorí ho prijímajú vo viere a láske skrze dar Ducha Svätého ... Táto solidarita musí neustále rásť až do onoho dňa, keď sa všetko dokončí*” (32).

Naše Konštitúcie nám pripomínajú: „*Sv. František založil z vnuknutia Božieho evanjeliou formu života, ktorú nazval bratské spoločenstvo*” (*Konštitúcie* 83, 5), formované a vytvorené z bratov, ktorí žijú vo vzájomnej láske. Verní nášmu povolaniu, musíme vytvoriť opravdivé bratské spoločenstvo, a tak spoluúčinkovať na výstavbe pravej ľudskej rodiny v Cirkvi a vo svete. Preto verím, že prorocké svedectvo žitej bratskosti je novým jadrom našej evanjelizácie, službou, ktorá daruje „*Pace e Bene*” ako znak nádeje a istoty. Situácia v našom svete, Cirkvi a reholi nás upomína na Boží plán a naše poslanie a nalieha na nás, aby sme hodnoverne, a tým aj prorocky žili dar a úlohu bratskosti, tak charakteristickú pre synov sv. Františka.

príklad sv. Františka

22. Takto sa musí prorocká sila nášho života a pôsobenia uprostred sveta a Božieho ľudu inšpirovať príkladom Františka, ktorý „*unesený láskou k Bohu, ľuďom a k celému tvorstvu sa stal bratom a priateľom všetkých a vo všetkom*” (*Konštitúcie* 169, 2).

C – Hlavné smernice jednanja

podpora bratského života

23. Aby sme mohli uviesť teóriu do praxe, zdôrazňujeme, že *formácia* každého jednotlivca i spoločenstva a celá naša výchova musí byť procesom trvalého uvedomovania a neustáleho „obracania“ sa. Tak sa bude podporovať a prehlbovať bratskosť medzi nami a všetkými ľuďmi.

Chceli by sme vyzdvihnúť nasledovné základné rysy denného bratského života:

a) *Modlitba v bratskom spoločenstve* (eucharistia, denná liturgia hodín a iné formy) má byť tvorčiaci, rýdza a svieža v prejave, má vychádzať z vnútra a byť jeho vyjadrením.

b) *Bratský život* ako pravdivé živé spoločenstvo sa prejavuje v dôvere, odpúšťaní a porozumení, v úcte, vzájomnej láske a modlitbe jeden za druhého; ďalej, ak sme pripravení vždy pohotovo a ochotne rozdeliť sa so všetkým, čo sme a čo máme, obzvlášť v osobitnej starostlivosti o chorých bratov a o tých, ktorí sa nachádzajú v nejakej kríze.

c) *Práca* vo všetkých formách má byť vždy výrazom celého bratského spoločenstva (*Konštitúcie* 76, 2; 145, 6). Toto sa musí prejavovať predovšetkým vo vzájomnej pomoci podľa schopností a nadania jednotlivcov, a tiež v obyčajných službách, akými sú bežné domáce práce (*Konštitúcie* 84, 6).

Hlavným nástrojom oživenia nášho bratského života nech je rozhovor vo všetkých formách. Odporúčame a zdôrazňujeme jeho význam zvlášť pri stretnutiach spoločenstva, domových kapitulách. Rozhovory majú byť dobre pripravené a využiť možno i prvky dynamiky skupín. Usilovne sa cvičme, tak ako mnohé iné cirkevné skupiny a hnutia, konfrontovať náš denný život so Svätým Písmom.

evanjeliový model

24. Aby sme Evanjeliom osvietení mohli premáhať rozštiepenosť, odcudzenie, individualizmus, odporúčame metódu, ktorú navrhol sv. Matúš Cirkvi v podobnej situácii (*Mt* 18, 1–20). Obsahuje nasledujúce kroky:

- Snažme sa prekonať existujúcu rozpoltenosť. (*Mt* 18, 1–9)
- Vážme si jeden druhého na základe dôstojnosti, vlastnej každému jednotlivcovi, veľkému i malému (*Mt* 18, 10–14).
- Cvičme sa prijímať bratské napomenutie ako pozvanie k obráteniu (*Mt* 18, 15–18).
- Spojení takouto solidárnosťou a povzbudení vzájomnou úctou a pozornosťou budeme si bližší, a tiež prispejeme k väčšej účinnosti našej modlitby za seba navzájom (*Mt* 18, 19–20).

revízia života

25. Sme si istí, že povzbudení Plenárnou radou budeme schopní znovu oživiť motlitbu nášho spoločenstva, formy apoštolátu a premôcť individualizmus. Nasledujúce body nech nám pomôžu preskúmať náš život (urobiť „revision de vie“):

a) Skúmame, ako sa prejavuje individualizmus v našich spoločenstvách. Aj keď spoznáваме jeho hroziace účinky, veríme, že ho môžeme prekonať s pomocou Božej milosti.

b) Zaoberajme sa takými spoločnými záležitosťami a dávajme si také pred-savzatia, ktoré najlepšie rozvíjajú našu vzájomnú solidarnosť zvlášť tam, kde sa od nás očakáva odpoveď na volanie chudobných (*Ef 18*).

Odporúčame:

1. Aby sme mali bratské spoločenstvá medzi chudobnými, ako k tomu da-la podnet Plenárna rada v Quite.

2. Aby tí, ktorí svoj život zasvätili práci pre chudobných, premýšľali, ako viac prehĺbiť solidarnosť s nimi, a aby aj tí, ktorí sa zaoberajú inými formami apoštolátu, nadväzovali s chudobnými bližšie kontakty.

3. Aby tí, ktorých možnosti sú obmedzené chorobou alebo inými príčina-mi, nasadili svoje talenty v modlitbe a utrpení za chudobných a na podporu spravodlivosti a pokoja. Pripomíname, že naša modlitba má byť zvlášť vníma-vá na potreby chudobných.

4. Aby sme odmietli „každý kompromis s akýmkoľvek prejavom sociálnej nespravodlivosti“ v našom osobnom i spoločnom živote, v užívaní majetku a v spolupráci s laikmi. Nech je naše srdce stále citlivejšie na drámu biedy a požia-davky sociálnej spravodlivosti, ktoré na nás kladie Evanjelium a Cirkev (*Ef 18*).

štruktúra bratstiev

26. Zvláštnu pozornosť chceme venovať štruktúram našich spoločenstiev, ktoré sa majú vytvárať tak, aby podporovali bratský život.

Predovšetkým musíme brať ohľad na jedinečnosť a predpoklady jednotli-vých bratov, keď ide o zostavovanie spoločenstva alebo rozdeľovanie úloh (*Konštitúcie 88, 2; 146, 4*). Naše formy vedenia a organizácie musia slúžiť k rozvoju života, stimulovať aktívnu zodpovednú poslušnosť z lásky, vzájomnú podporu, spoluzodpovednosť a dozrievanie jednotlivca i spoločenstva (*Kon-štitúcie 23, 3nn; 30, 3; 37, 3nn; 50, 4; 142, 2nn; 157, 3nn; 159, 1nn; 162; 164; 164, 2nn*). Dbajme teda, aby sa v našich domoch skutočne napomáhalo rozvo-ju bratského života (*Konštitúcie 68, 3*).

spolupatričnosť

27. Posilňujme bratskú spoluzodpovednosť a spolupatričnosť, aby sa tak-to prekonala mentalita izolovania sa a provincializmu. Na tento cieľ využí-vame rozličné zariadenia, ktoré podnecujú a podporujú spoluprácu v reholnej výchove, apoštoláte, kultúrnej a publicistickej oblasti, a síce na úrovni celého Rádu, ale aj na úrovni regionálnej, národnej i kontinentálnej. Zvláštnu pozor-nosť venujeme pri tom konferenciám. Povzbudzujeme sa konaním tých, ktorí sa delia o materiálne dobrá a aj inými prejavmi bratskosti živo udržujú brat-ské zmýšľanie vnútri aj mimo provincie. Živý duch chudoby a vedomie, že sme iba pútnikmi, má zabrániť spomaleniu alebo zastaveniu rastu bratského spo-ločenstva aj pri dlhodobom zotrúvaní určitých bratov na tom istom mieste.

bratia všetkých

28. Aby sme ako bratia všetkých ľudí a tvorov uskutočňovali naše povolanie vždy lepšie, riadme sa nasledujúcimi pravidlami:

- Otvorme naše bratstvá pre všetkých, ktorí chcú tak ako my žiť, modliť sa, uvažovať a pracovať (*Konštitúcie 68, 2; 50, 3; 57, 1nn*).
- Pestujme otvorenosť a solidarnosť so všetkými, zvlášť s núdznými, ponú-kajme im naše pohostinstvo, dávajme im k dispozícii naše domy a majetok.

- Nech všetky naše stretnutia a služby preniká duch bratskosti, aby sme sa pre všetkých stali jeho ohlasovateľmi najmä ochotou k rozhovoru, úctou a porozumením (*Konštitúcie* 97nn).
- Vedme náš spoločný život predovšetkým v blízkosti trpiacich, biednych, utláčaných a tých, čo žijú na perifériách. Podporujeme tiež všetkými silami dobrovoľné služby a iné iniciatívy, ktoré smerujú k zhode, jednote a solidárnosti medzi národmi (*Konštitúcie* 12, 3; 99, 3).
- Budme vnímaví na potreby Cirkvi. V miestach, kde pracujeme, vytvárajme klímu veľkodušnosti, pohotovosti pomáhať a byť v službe našich bratov i spoločencov.
- Podporujeme úsilie o bratskú spoluprácu s celou františkánskou rodinou, obzvlášť s františkánskymi laickými spoločenstvami, aby sme vydávali svedectvo pôsobením bratskosti medzi sebou i s celým svetom (*Konštitúcie* 11, 3; 95; 152, 2).
- Pestujeme vedomie všeobecného bratstva so všetkými tvormi, ktoré podporuje úctu voči prírode a vierou zbystrený zmysel pre celé stvorenie (*Konštitúcie* 11, 1; 46, 7; 97, 1).

III. NÁŠ ŽIVOT – BYŤ CHUDOBNÝM A MENŠÍM MEDZI CHUDOBNÝMI

chudoba ako prorocký znak

29. Naše povolanie kapucínov podľa príkladu a pravidiel sv. Františka vyžaduje od nás žiť v podmienkach skutočne chudobných. Takýto život je naozajstným prorockým znakom a svedectvom. Preto obracajme svoju pozornosť na chudobných, trpiacich a núdznych každého druhu a zúčastňujme sa na ich osude formou života „byť menším“, ktorá je vlastná nášmu Rádu.

Tu vyzdvihneme len niekoľko, pre chudobu charakteristických bodov, ktoré sa javia dnešnému svetu aktuálne a vzťahujú sa hlavne na náš životný štýl a našu pastoráciu. Podrobnejšie sa tým zaoberajú Konštitúcie a predchádzajúce plenárne rady.

A – Dnešná situácia

dôvody biedy

30. Mnohí ľudia dnes nemajú možnosť uspokojiť základné materiálne, kultúrne, sociálne a duchovné potreby. Príčiny sú často mimo ľudskej zodpovednosti. A predsa sú nie zriedka následkami egoizmu jednotlivcov, národov alebo politických, vojenských a hospodárskych mocností, ktoré vytvárajú štruktúry útlaku a stálej nespravodlivosti. „Malí“, ktorí nedisponujú ani majetkom, ani vedomosťami, ani mocou, sú potom často odsúdení k mlčaniu a stávajú sa obeťami histórie, ktorú tvoria druhí.

Mnohým chýbajú ďalšie nutné životné predpoklady: možnosť vzdelania, vhodné začlenenia sa do spoločnosti, mnohí nevedia nájsť zmysel života alebo sa cítia ponechaní sami na seba a nepochopení vo svojich vnútorných konfliktoch a v trápeniach.

rozlišovanie v Cirkvi

31. Celá spoločnosť, aj Cirkev, je poznačená rozlišovaním medzi chudobnými a bohatými, medzi chudobnými cirkvami a bohatými cirkvami. Mnohé problémy nie sú dostatočne preskúmané a zohľadnené ani v pastorácii. Aj v Cirkvi objavujeme skupiny, ktoré stále nemajú primeranú možnosť vyjadriť sa a spolupracovať ako napr. laici a obzvlášť ženy.

mentalita konzumu

32. Na náš život a činnosť negatívne pôsobí aj istý druh konzumnej mentality. Disponujeme značnými prostriedkami (stavby, zdroje príjmov, pracovné sily, atď.) a naša činnosť sa často orientuje nie na skupiny chudobných, núdznych a trpiacich, ale dávame sa do služieb inštitúcii a záujmov, z ktorých majú prospech predovšetkým majetné a zámožné triedy.

solidarita s chudobnými

33. Prostredníctvom vedy a masovokomunikačných prostriedkov sa súčasne problémy dostávajú do povedomia širokých vrstiev. To má za následok spoločné a intenzívnejšie hľadanie nových riešení. V Cirkvi sa oživil zmysel pre spoločenstvo, vzájomnú službu a spoluzodpovednosť. Prehlbuje sa povedomie, aké škandalózne je narastanie biedy ešte aj dnes, a zároveň rastie ochota rozhodne proti nej bojovať. Mnohí laici sa často aj bezplatne zasadzujú za zlepšenie štruktúr a situácie vôbec.

Z tohto povedomia zodpovednosti sa mnohí spolubratia rozhodli žiť medzi chudobnými a trpiacimi. Rád prijal nové úlohy v chudobných oblastiach i u menších. Takto chápeme aj oživenie predchádzajúcej otvorenosti a vnímavosti nášho Rádu pre chudobných a trpiacich. Zmysel pe solidarnosť rastie i medzi provinciami, čo možno pozorovať aj pri vzájomnejš spolupráci bratov v oblasti materiálnych potrieb.

B – Znaký nášho života ako chudobných a menších

pre spravodlivejšiu spoločnosť

34. Skutočnosť, že mnohí ľudia musia žiť v najkrajnejšej chudobe a v nespravodlivej závislosti, čo je v rozpore s dôstojnosťou a základnými právami človeka, nás zaväzuje spolupracovať na výstavbe spravodlivej a solidárnej spoločnosti.

Kristus nádejou novej spoločnosti

35. Stále viac sa šíri náhľad, že svet predstavuje „komplexný systém“, v ktorom všetko na všetkom závisí. Avšak je aj „otvoreným systémom“, ktorý pripúšťa ďalší vývoj. Sväté Písmo nás učí, že Boh stvoril svet pre všetkých a poveril človeka úlohou vybudovať spravodlivú a bratskú spoločnosť ako prorockú predzvesť budúceho sveta, kde si budeme navzájom slúžiť ako synovia jedného Otca (*Gal 5, 14*).

Ježiš si zvolil cestu lásky, keď sa stal človekom v prostredí najchudobnejších. Tento úkon jeho vôle oslobodzuje a objíma nielen niečo, ale všetko a všetkých. Keď umiera na kríži ako človek v krajnej chudobe a opustenosti, stáva sa odpustením, zmieruje ľudstvo s Otcom, miluje viac ako ktokoľvek iný. Jeho zmŕtvýchvstanie prepožičiava našej nádeji novú silu na výstavbu novej spoločnosti.

Kristus našim modelom

36. V modlitbe, v nazeraní stretol František chudobného a ukrižovaného Krista — svedka lásky Otca k ľuďom. Tak poznával a miloval Chudobného a Ukrižovaného i v jeho údoch – v ľuďoch, obzvlášť v najchudobnejších a najviac sužovaných utrpením. Práve im chcel slúžiť. Láska k Ukrižovanému nás zaväzuje žiť v solidárnosti a pozornej láske s trpiacimi údmi, najmä striedmosťou a pohotovosťou podeliť sa s nimi o naše materiálne prostriedky a duševné i duchovné dary. Je to vynikajúca cesta v šľapajách sv. Františka. Verní našej kapucínskej tradícii po nej s istotou prichádzame k trpiacemu božiemu sluho-
vi, chudobnému a ukrižovanému Ježišovi Kristovi. Naše povolanie vyžaduje od nás voliť si skutočne posledné miesto, aby sme Krista stretli tam, kde sa prejavuje navonok (kenosis), v jeho vtelení a v jeho utrpení. Rozhodnutie byť menším nám umožňuje radostne a bratsky sa priblížiť ku všetkým ľuďom.

C – Niektoré hlavné smery nášho jednanja

blahoslavenosť chudoby

37. Sme presvedčení, že evanjeliová chudoba je Božím darom, hodnotou, a jej zážitok blaženosťou. Príkladom nášho života v radosť ohlasujeme evanjelióvu hodnotu chudoby všetkým ľuďom, rovnako bohatým aj chudobným, aby mohli žiť ako Božie deti. Táto chudoba od nás vyžaduje úplnú ochotu dať k dispozícii naše schopnosti, čas i materiálne dobrá.

revízia života

38. Vo svetle Konštitúcie (*Konštitúcie* 60, 6) a dokumentu I. Plenárnej rady (46nn) je potrebné odvážne preskúmať náš život ako jednotlivcov, aj ako spoločenstiev z hľadiska užívania hmotných dohier, prítomnosti zamerania byť menšími, obsahu našej činnosti.

konkrétne znaky chudoby

39. Dobrovoľná voľba pravej chudoby (*Konštitúcie* 4, 3) od nás vyžaduje, aby sme veci, ktoré skutočne nepotrebujeme, dali tým, ktorí trpia núdzu. Konkrétne to možno uskutočniť tak, že každá provincia alebo dom ustanoví určité percento príjmov, ktoré použije pre chudobných. K chudobe patrí tiež spolupráca všetkých pri službách a prácach pre spoločenstvo, aby sme nemuseli zamestnávať personál, ktorý nie je nutný.

spojenie s chudobnými

40. Účinne podporujeme bratov i bratstvá, ktoré svoje prácu a život spájajú s chudobnými a s vrstvami na periférii spoločnosti, ako nás k tomu nabádajú *Konštitúcie* (*Konštitúcie* 60, 6).

Naša výchova nech vedie k životnému štýlu blízkeho chudobným a núdzným. Preto chceme posmeliť najmä mladších bratov, aby využívali a aj hľadali možnosti nejaký čas žiť medzi chudobnými. Bratom, ktorí sú na to súci, umožníme špeciálnu prípravu pre prácu v takomto prostredí.

V našej činnosti a službe uprednostňujeme chudobnejšie vrstvy a jednoduchý ľud. Chceli by sme povzbudiť bratov i spoločenstvá, aby prijímali aj ako zamestnanie dobrovoľné služby a neplatené práce medzi najnižšími a okrajovými vrstvami spoločnosti. Podporujeme bratov, ktorí často bez mzdy pracujú medzi tými, čo sú najviac vzdialení od Krista.

IV. NAŠA APOŠTOLSKÁ ČINNOSŤ

základy evanjelizácie

41. Evanjelizácia je základným prvkom života a činnosti nášho Rádu. Vychádza z vtelenia Ježiša Krista, ktorý sa pre našu spásu stal človekom, a zároveň v jeho osobe dosahuje svoj vrcholný bod. Jeho celý život, počnúc od prvého okamihu existencie až po smrť a zmŕtvýchvstanie je už sám osebe ohlasovaním Evanjelia (*EN 6*). On poslal svojho Ducha Svätého, aby ďalej viedol dielo evanjelizácie. Ježiš Kristus je pre nás navždy jedinečný, neprekonaateľný predobraz a vzor evanjelizácie.

My, kapucíni, sme čiastkou putujúcej Cirkvi, ktorú formuje Duch Svätý a ktorej svetlom je Kristus. Tak hľadáme vo všetkých kultúrnych premenách zmysel a smer dejín, aby sme porozumeli, ako sa vyvíja nové ľudstvo.

Každý ohlasovateľ Evanjelia musí svoje poslanstvo najskôr sám žiť. Pretože všetci žijeme vo veľmi rozdielnych situáciách, chceme pred ľudí predstúpiť s pokorou, ochotní počúvať a prijímať, pripravení vážiť si a osvojovať pozitíva každej kultúry. František, verný ohlasovateľ Krista, žil Evanjelium naplno. Mal srdce citlivé pre ľudí, pežival ich radosti i bolesti a ponúkal im lásku a milosrdenstvo Božie. Nechajme prežiarit aj naše ohlasovanie Evanjelia jeho príkladom.

A – Evanjelizácia sveta v procese premien

kultúrne zmeny

42. Za posledných 20 rokov sa podmienky a prostredie pre život vo svete, v Cirkvi, a tiež v Ráde hlboko zmenili. Táto zmena priniesla aj pre Rád ďalekosiahle dôsledky.

Ako následok tohto kultúrneho prelomu sa zmenili aj určité formy vyjadrenia náboženských hodnôt, a tiež prežívania skúsenosti človeka s Bohom. Odjakživa je človeku vlastná túžba po transcendentne, po tajomstvách, ktoré presahujú rámec materiálneho sveta. Až donedávna táto túžba nachádzala svoj výraz v ustálených formách náboženského podania, ktoré však dnes už mnohokrát nevyhovujú. Materializmus, ateizmus, indiferentizmus nastoľujú náboženské otázky a problémy, ktoré vyzývajú Cirkev i Rád hľadať nové formy vyjadrenia už spomínanej túžby po transcendentne.

Niektoré tradičné služby nášho Rádu stratili veľa zo svojej účinnosti: spovedanie, pobožnosti, kázne, ľudové misie, zbieranie milodarov. V mnohých provinciách sa činnosť bratov triešti na množstvo individuálnych nasadení, čím veľmi trpí prorocké svedectvo celej provincie.

zmeny v Ráde

43. Rýchly vývoj foriem apoštolátu v Cirkvi prináša ďalekosiahle dôsledky aj pre našu reholu. Preto poukazujeme na nasledujúce skutočnosti:

a) Značný pokles počtu diecéznych kňazov prinútil Rád prijímať pastoračné služby bez toho, aby sa vážne prihliadalo na našu vlastnú charizmu.

b) Rozšírenie sa radov laikov, často s odbornou kvalifikáciou v apoštolských službách, obohatilo náš apoštolát. Na mnohých miestach bratia neboli na tento vývoj pripravení a na túto spoluprácu reagovali s obavou.

c) V reholi pribúda počet bratov, ktorí neprijímajú ani status klerikov, ani nemôžu vykonávať tradičné služby bratov laikov. Títo bratia doposiaľ nenašli formu apoštolského pôsobenia, ktorá by ich plne uspokojila a inšpirovala. Predsa však aj napriek týmto zmenám náš apoštolát nemusí byť ochudobnený.

d) Nie všetci bratia klerici môžu vykonávať tradičné formy apoštolátu.

e) Úloha a zodpovednosť žien v našej spoločnosti zaznamenala revolučnú zmenu. Avšak ich rastúce zapájanie sa do služieb Cirkvi mnohí pozorujú s nepochopením.

nové náboženské povedomie

44. Kultúrne premeny, osobitne sekularizácia, priniesli so sebou aj zmenu náboženského povedomia a vyššie ocenenie ľudských hodnôt.

a) Preto ľudová zbožnosť, kedysi tak významná pre náš apoštolát, má dnes pre náboženské cítenie ľudí už len malý význam.

b) V kresťanských sektách s fundamentalistickým zameraním sa ozýva túžba po osobnom stretnutí s Bohom. Silný pocit spolupatričnosti týchto siekt vychádza v ústrety potrebe osobného vzťahu a spoločensva. Preto sú pre dnešného človeka často príťažlivejšie, než naše tradičné metódy apoštolátu.

c) Ekumenický duch II. Vatikánskeho koncilu prejavil ochotu k rozhovoru s ostatnými kresťanskými cirkvami a priniesol nové hodnotenie ostatných náboženstiev. Tento vývoj silne ovplyvnil misionársky ráz nášho Rádu.

nové docenenie spravodlivosti

45. Odozvou na chudobu a útlak je nový hlas po spravodlivosti vo všetkých smeroch. Zasadit sa za spravodlivosť Cirkve považuje za podstatný prvok evanjeliového života a pôsobenia. Požiadavka ohlasovať radostné posolstvo chudobným, skrze spravodlivejší sociálny poriadok, uvádza do pochybnosti niekdajšie metódy výchovy a mnohé dnešné spôsoby myslenia. K tomu podotýkame:

a) Rád disponuje nespočetnými dielami, zameranými na pomoc chudobným: programy, ktoré sa zaoberajú obstarávaním životných prostriedkov, prístrešia, oblečenia, atď. Tieto diela majú zväčša za cieľ pomôcť v akútnej situácii biedy, často však nechávajú stranou tých, čo sú zajatí v štruktúrach, ktoré biedy zapríčiňujú.

b) Je ťažko hlásať spravodlivosť, ako základnú požiadavku Evanjelia tým, ktorí majú moc a bohatstvo.

c) V mnohých častiach sveta sú bratia nútení trvalo žiť v krízových situáciách a vykonávať svoj apoštolát vo vojne, diktatúre, rôznych konfliktoch, terorizme, hospodárskych krízach, epidémiách atď.

B – Naše stanovisko

nová fyziognómia Rádu

46. Tradičný obraz kapucínskej rehole sa veľmi zmenil. Rehoľa vo svojom živote a činnosti tieto zmeny nie vždy brala dostatočne na vedomie. Preto aj niektoré pokusy, ktoré nezodpovedali novým požiadavkám, nedosiahli dobrý výsledok. Predsa prakticky vo všetkých krajinách vyrastá nová podoba Rádu. Na jej formovaní veľmi hlboko spolupôsobia kresťanské a františkánske hodnoty.

znovuoživenie apoštolátu

47. Ježišov život a poslanstvo boli burcujúcim ohlasovaním Kráľovstva Božieho. Mocná sila premieňala bytie mnohých a prinášala nádej: „*Čas sa naplnil, Kráľovstvo Božie sa priblížilo, obráťte sa a verte Evanjeliu*“ (Mk 1, 15). Mnohé hnutia obnovy a reformy v Cirkvi čerpajú silu z obnovenej viery v Slovo Božie. Oživenie našej apoštolskej prítomnosti vo svete zodpovedá tej istej hlbokéj túžbe, ktoré František vyjadril: „*To je to, čo by som chcel; to je to čo hľadám; to je to, po čom z celého srdca túžim*“ (1Cel 22). Evanjelium nie je pre nás iba samotný systém hodnôt, ktoré platia pre život a ktoré ohlasujeme, ale je vlastnou formou a obsahom nášho života a apoštolského účinkovania.

celkové oslobodenie

48. Sme povolaní poukazovať na realitu a dynamiku našich čias, ako na znak prítomnosti Božej. Budme si istí, Duch Svätý nás bude viesť a dá nám spoznať vnútorný zmysel historického vývoja. Toto je východiskový bod pre ohlasovanie Evanjelia Ježiša Krista. Vezmime na seba bolesti ľudí a ich túžby po úplnom oslobodení. Odpovedajme na výzvu niestí volanie chudobných k Otcovi a čo najviac sa zúčastňujme na ich údele (*Konštitúcie* 46, 3). Na spoločnej ceste národov k spravodlivej budúcnosti ohlasujeme poslanstvo pokoja a pokúsme sa tak zneškodniť napätia. Tak nás František v prvej regule (*Nreg*) vyzýva začať ohlasovanie Božieho kráľovstva životom v pokoji, uprostred každého národa a kultúry. Spôsob, ktorým duchovne premenil Saracénov, spočíva v tom, že nezačneme spory, ani škriepky, ale pre Božiu vôľu budeme poddaní každému ľudskému stvoreniu (*Nreg* 16; *1Pt* 2, 13).

Tak sa usilujme o úctu ku každému, budme pohotoví začínať rozhovor, odkrývame hodnoty, ktoré majú rovnakú cenu vo všetkých kultúrach, ako dobro, pravda, sloboda, krása. Ony zjavujú Božiu prítomnosť a sú základom jednoty.

budovanie univerzálneho bratstva

49. Každý z nás je povolaný, ako brat, či sestra, deliť sa s ostatnými o dary, ktoré mu daroval Boh, pomáhať im žiť kresťanské povolanie a všestranne budovať bratské spoločenstvo; „*pohnúť v zmysle evanjelia k trvalému a pokojnému spolunažívaniu všetkých, ktorých rozdeľuje nenávisť, závisť, rozličné názory, triedna, rasová, národnostná príslušnosť*“ (*Konštitúcie* 99, 2). Neod-

deliteľnou súčasťou nášho evanjeliového poslania je obrana dôstojnosti a práv chudobných. Naše povolanie menších budeme žiť hodnoverne, keď budeme slúžiť ľuďom skôr tak, že pôjdeme spolu s nimi ich cestou, než by sme to chceli uskutočniť z pozície prevahy.

vernost Cirkvi

50. Budme verní Kristovej Cirkvi, ktorá spolu so všetkými ľuďmi dobrej vôle najlepšie chápe, ako vytvoriť nové ľudstvo. Vernost našej františkánskej charizme je podstatnou súčasťou našej vernosti Cirkvi. Podľa Testamentu sv. Františka musíme byť vždy otvorení pre potreby a ťažkosti miestnej cirkvi. Zdieľajme jej bolesti a nádeje pri vývine nových foriem a štruktúr.

usporiadanie hodnôt

51. František charakterizuje v Testamente svoj život viery ako proces stáleho obracania sa. Rovnako príchod Božieho kráľovstva vyžaduje radikálne obrátenie od každého brata, či spoločenstva. Pre nás to znamená od základu prehodnotiť zmysel nášho rehoľného povolania a úlohy nášho spoločenstva v dnešnom svete. To vyžaduje preskúmať rozhodujúce kritériá našich úsudkov, ideí a hodnôt vo svetle Evanjelia, nalieha na nás, aby sme otvorili oči i uši pre pôsobenie Ducha Svätého vo svete, a tiež, aby sme sa učili poslúchať. Musíme priznať, že často sme skôr ochotní našim bratom a sestrám kázať, než s úctou načúvať Duchu, ktorý z nich hovorí. Toto všetko nás núti preskúmať naše plány, naše osobné poradie hodnôt vo svetle pravej poslušnosti, založenej na láske, ktorú František opisuje vo svojich napomenutiach (*Testament*).

C – Hlavné smery a podnety pre našu prax

pastoračný plán

52. Prechádzajúce úvahy však musia nájsť odozvu v praktických podnehtoch. Preto s osobitným dôrazom odporúčame v každej provincii a v každom rehoľnom okruhu zostaviť pastorálny plán, ktorý bude jasne formulovať našu apoštolskú prítomnosť vo svete. Odporúčame, aby tento plán zahŕňal všetkých bratov a všetky naše služby, či už individuálne alebo spoločné. Každá provincia a každá naša komunita vo svete musí urobiť odvážny krok, získať nový pohľad na našu apoštolskú úlohu, uviesť do praxe nové formy činnosti a vzdať sa tých foriem apoštolátu a štruktúr, ktoré už nemôžu byť svedectvom nášho evanjeliového života.

kritéria

53. Pastoračné služby nášho Rádu, ako farské práce, kázne, vysluhovania sviatosti zmierenia, starostlivosť o duše, musíme znovu oživiť podľa nasledujúcich kritérií:

- a) otvorenosť pre základné hodnoty človeka;
- b) primeraná obnova tak, ako to žiada Cirkev;
- c) zohľadniť hodnoty, ktoré sú základom nášho života a účinkovania, predovšetkým byť menším;
- d) začleniť sa do pastorálneho plánu provincie a miestnej cirkvi.

cirkevné skupiny

54. Skupiny a hnutia, zamerané na obnovu Cirkvi, sú vážnou otázkou pre náš Rád, ako žijeme Evanjelium.

- a) Sú časťou pastorálneho plánu mnohých cirkví.
- b) Predstavujú novú formu prítomnosti Cirkvi.
- c) Sú veľkou silou evanjelizácie.

d) Umožňujú uplatniť nové formy náboženského vyjadrenia zo Svätého Písma, vytvárať pevné vzťahy človeka k človeku a účinne sa zasadiť za premenu spoločnosti.

rozhodnutie sa pre chudobných

55. Volanie chudobných musí vyvolať ešte zreteľnejšiu odpoveď v službách a činnostiach nášho Rádu.

a) Všetci bratia si musia byť stále viac vedomí dôstojnosti a práva chudobných.

b) Výchova k zmyslu pre spravodlivosť musí byť neoddeliteľnou súčasťou nášho apoštolátu.

c) Z črty „bratov menších“ vyplýva ochota ísť spoločnou cestou s chudobnými a mať účasť na ich živote, problémoch a bojoch.

d) Znovu kladieme dôraz na význam našej všestrannej práce pre chudobných a medzi chudobnými. Tu upozorňujeme na novodobé formy ľudského utrpenia, ako napríklad osud nezamestnaných a sezónnych robotníkov, ľudí bez domova, utečencov, obetí drôg, chorých na AIDS, osamelých a starých ľudí atď.

primeraná duchovná animácia

56. Rovnako dôležité je všimnúť si záujmy i núdzu ľudí v oblasti duchovného života a sprevádzať ich primeraným spôsobom s ohľadom na odlišnosti v náboženských postojoch a správani. Pre nás z toho vyplývajú nasledovné požiadavky:

a) Nech naše bratské spoločenstvá vedú presvedčivý evanjeliový život.

b) Umožňujme ľuďom účasť na našom duchovnom živote.

c) Otvorme naše domy najmä mladým, aby sme prispeli k ich vnútornému prehĺbeniu a podporili duchovné povolania.

d) Vychovávajme duchovných vodcov, schopných sprevádzať ľudí na ceste k Bohu.

e) Postarajme sa o spovedníkov, ktorí majú kvalitné znalosti a skúsenosti v morálnej a pastorálnej teológii a v psychológii.

f) Zriaďujme domy modlitby, ako to žiadajú konštitúcie (*Konštitúcie* 56, 1), zúčastňujme sa a podporujme zriaďovanie iných duchovných centier.

nové misionárske iniciatívy

57. Rád musí brať vážne svoje úlohy voči mladým cirkvám.

a) Usilujme sa odkryť známky prítomnosti Božej v každej kultúre.

b) Radi spolupracujme na výstavbe samostatných miestnych cirkví a na primeranej výchove vhodných kňazov a laikov pre apoštolskú službu.

c) Nášmu Rádu odporúčame usadiť sa v oblastiach, kde ešte neexistuje, zvlášť v Afrike a vo východnej Ázii.

d) Odporúčame reholi posilniť svoje misionárske úsilie a pre misionársku činnosť vytvoriť priaznivé možnosti spolupráce medzi provinciami.

e) Svoje oprávnenie má naša prítomnosť aj v krajinách, ktoré nedovoľujú výslovne ohlasovať evanjelium, pretože „*najdôležitejší apoštolát menšieho brata spočíva v jednoduchom, rýdzom a radostnom živote Evanjelia vo svete*“ (Konštitúcie 145, 2).

masmédiá

58. Masovokomunikačné prostriedky sú neodmysliteľnou súčasťou nášho života. Avšak odporúčame ich používať s vedomím plnej zodpovednosti, aby podporovali novú atmosféru viery. To predpokladá:

- a) aby sa masovokomunikačné prostriedky používali na ohlasovanie Evanjelia;
- b) aby sa bratia naučili s nimi kriticky zaobchádzať a toto sprostredkovali potom aj ľuďom;
- c) viesť laikov k ohlasovaniu krstianskeho posolstva prostredníctvom tejto oblasti.

spolu s OFS

59. Dôležitú povinnosť vidíme v duchovnej asistencii františkánskeho spoločenstva laikov. Uskutočňovaním tejto živej výmeny sa stáva naša apoštolská prítomnosť pôsobivejšou. Zároveň sa sami obohacujeme darmi mnohých bratov a sestier, ktorí žijú tú istú františkánsku charizmu vo svojom laickom živote.

biblický apoštolát

60. Súčasťou veľkej požiadavky evanjelizácie, ktorú dnes Cirkev predkladá je aj knižný apoštolát. Aj my, v súlade s našim františkánskym povolaním, musíme dať patričnú dôležitosť tejto výzve, ktorá je prejavom vôle Cirkvi.

sanitárna pastorácia

61. Starostlivosť o duše, čo sa týka chorých a starých, vyžaduje vhodný výber a výchovu povolání i ďalšie vzdelávanie samostatné, či v doškoľovacích kurzoch. Osobitný význam pripisujeme súkromným návštevám chorých a prestarých v ich bytoch, aby sa im taktó dostalo čo najlepšej duchovnej i telesnej pomoci. Podporujeme aj dobrovoľnú službu, ktorú vykonávajú organizácie laikov v nemocniciach a v bytoch.

citlivosť na všetky potreby

62. Existuje ešte mnoho činností nášho Rádu v rozličných oblastiach, ktoré zodpovedajú požiadavkám človeka a Cirkvi i nášmu zameraniu: kultúrna, výchovná, publikačná činnosť, apoštolát v rodinách, práca s mládežou atď. Láska, ktorá nás nabáda ohlasovať Evanjelium Ježiša Krista, vyžaduje trvalú otvorenosť a pozornosť pre každú novú cestu, ktorá sa objavuje v spoločnosti alebo v Cirkvi.

V. NAŠE POSOLSTVO SPRAVODLIVOSTI, POKOJA A ÚCTY K PRÍRODE

Boží plán

63. Nasledovaním Krista v šlapajách sv. Františka sme objavili novú úlohu nášho povolania: ako bratia, životom a počínaním prorocky sa postaviť za hodnoty spravodlivosti, pokoja a úcty k prírode.

Harmónia týchto troch skutočností – to bol Boží plán v deň stvorenia. Hriech ju porušil, a teraz je našou úlohou, spolu so všetkými bratmi a sestrami vo svete sa pričiniť, aby sa táto pôvodná harmónia obnovila, a tak pripraviť cestu pre príchod Božieho Kráľovstva na tento svet. Toto je plán Nového zákona, ktorý Ježiš začal uskutočňovať.

dar pokoja a spravodlivosti

64. Pokoj je dar, ktorý Pán sám zveril Františkovi a jeho nasledovníkom. Preto aj našim povolaním je zvestovať tento pokoj svojim životom a svojim konaním. Musí byť založený na láske a pravde, ale požiadavkám Evanjelia skutočne zodpovedá len vtedy, keď zahŕňa v sebe aj spravodlivosť. Biskupská synoda z roku 1971 hovorí: „Zasadenie sa za spravodlivosť a spolupráca na premene sveta sa nám nepochybne javia ako podstatná dimenzia ohlasovania evanjelia, a tiež ako poslanie Cirkvi oslobodiť ľudské pokolenie od každej formy útlaku.“

zamorená zem

65. Dnes hrozí celému svetu – vode, vzduchu, samotnej „matke Zemi“ – zamorenie a barbarské zničenie.

Skutočnosť, že pápež Ján Pavol II. vyhlásil sv. Františka z Assisi za patróna ochrany životného prostredia (29.11.1979) je aj pre nás pozvaním milovať celé stvorenie v spravodlivosti a v pokoji tak ako sv. František.

A – Dnešná situácia

1. Známký smrti a známky života v dnešnom svete

nové a komplexné problémy

66. Vo svete, v ktorom máme hlásať spravodlivosť, pokoj a úctu k prírode, pozorujeme hlboké rany. Je preniknutý trpkou žalobou, ale zároveň aj atmosférou pulzovania nového života. Pritom si musíme byť vedomí nasledovných skutočností: Mnohé problémy, najmä v oblasti vzťahu hospodárstva a životného prostredia sú tak nové a komplexné, že doposiaľ ani odborníci nemohli ponúknuť dostatočné a uspokojivé riešenie. Tak, napríklad nie je ešte žiadny návrh na riešenie konfliktu medzi nadzamestnanosťou a novou technológiou. Kresťanské cirkvi už predložili významné výskumné práce, napr. plán pre nový svetový hospodársky systém. Bez poznania takýchto výskumov nie je možné reálne posudzovať dnešné problémy a rovnako mieru zodpovednosti ľudí za túto situáciu.

nebezpečenstvo deštrukcie

67. Tak, ako za čias Mojžiša, aj dnes možno počuť volanie miliónov zúfalých mužov a žien, ktorí sú olúpení o svoje základné práva. Človeku a svetu, v ktorom žije, hrozí zničenie. Prvýkrát v dejinách má človek v rukách takú moc nad celou zemou, že ju môže zničiť, alebo ju aspoň v značnej miere urobiť neobývateľnou. V hre je teda budúcnosť našej planéty i celého ľudstva.

militarizácia

68. Od druhej svetovej vojny sa ľudstvo nachádza v chronickom vojnovom stave. Vojnový potenciál je stále väčší, vyvinutejší a nebezpečnejší. Na zbrojenie sa vynakladajú závažné sumy, čo narúša hospodársku rovnováhu. Chudobnejšie národy sa potom zadlžujú, a tým sa narúša ich normálny vývin i zamedzuje možnosť účinnej pomoci. Pokiaľ zbrojenie neustále stúpa, chýba takéto nasadenie pre riešenie problémov miliónov, ktoré zomierajú hladom, nespočetného množstva roľníkov, vyhnaných z ich pozemkov, opustených detí, ktorých počet stále narastá, či systematickej genocídy prebiehajúcej v niektorých častiach sveta.

otvorené a utajené násilie

69. Máme dočinenia s praktikami otvoreného násillia. Fyzické násilie voči osobám, vlastníctvu, sexuálne delikty, znásilnenia, trýznenie žien a detí je rozšírené aj v našom okolí. Potom existujú inštitucionálne, skôr skryté formy násillia, napr. keď sa mnohonárodné spoločnosti v širokom boji o zisk, či o ovládanie trhov vymykajú účinnej štátnej kontrole, keď sa náboženstvo stáva nástrojom politiky a fanatizmu (ako napr. niektoré formy islamu., „džihád – svätá vojna“), keď pretrváva rasizmus, hoci v jemnej forme. Určité skupiny ľudí pre svoju farbu pleti nedostanú prácu, upiera sa im životný priestor, rasové rozdelenie (apartheid) sa celkom otvorene politicky aj ideologicky ospravedlňuje. Takéto nepravosti môžu poznačiť životný štýl celých národov.

zncitlivenie

70. Komunikačné prostriedky nás vystavujú neustálemu útoku správ o násillí. V dôsledku tohto tlaku sme sa už možno stali necitlivými. Hovorí sa, že v tých, ktorí prežili bombardovanie Hirošimy a Nagasaki, sa v priebehu niekoľkých hodín vyvinula necitlivosť na bolestivé výkriky, aby vôbec sami mohli prežiť. Aj my počujeme mnohé výkriky chudobných medzi nami: milióny nenarodených v každom roku, vykorisťovanie žien, neludské pracovné podmienky, rôzne spôsoby odopierania slobody, systémom podmienená nezamestnanosť, ktorá sa ospravedlňuje rastom hospodárstva, stále väčšia priepasť medzi bohatými a chudobnými vo vnútri i mimo krajiny, terorizmus, trýznenie ... Mohli by sme sa opýtať: Stali sme sa aj my necitliví? Aj v nás sa vyvinul obranný mechanizmus potlačania smrti okolo seba?

masmediálna manipulácia

71. Nové technológie a masovokomunikačné médiá by mohli svetu otvoriť netušené perspektívy. Často však sú manipulované tými, ktorí majú v rukách moc, a nie vždy sa zaujímajú o pokrok spravodlivosti v evanjeliovom ponímaní.

ohrozená budúcnosť

72. Rastú obavy z narušenia ekologickej rovnováhy znečistením riek a morí, atómovým odpadom, exhalátmi z priemyslu, dopravy, poškodzovaním i ničením prírody. Odumierajú tisíce rastlinných a živočíšnych druhov. Rozsiahle oblasti zemského povrchu sú vyčerpané a zamorené, lesom hrozí smrť, rozrasajú sa púšte. Celé ľudstvo vidí svoju budúcnosť ako ohrozenú.

b – známky života

boj za život

73. Mnohí ľudia si uvedomujú vážnosť situácie a reagujú na toto nebezpečenstvo smrti. Sú to skupiny, ktoré ľudsky i finančne podporujú ženy, čo sa rozhodli, často nie bez veľkých ťažkostí, neurobiť potrat. Ďalej tí, ktorí nehľadia na riziko, keď zreteľne a jednoznačne vyzývajú k obráteniu svojej okolie. Iní sa zas, proti prúdu, ale bez násillia zasadzujú za sociálne premeny, dodržiavanie medzinárodných zmlúv, aby vlády neporušovali ľudské práva, angažujú sa v rôznych hnutiach, ktoré volajú po mieri a pracujú preň čestne a s nemalým osobným nasadením. Okrem takýchto skupín sú aj mnohí jednotlivci, medzi nimi známi mučeníci našich čias, ktorí za ľudskosť a mier obetovali život, ako Mahatma Gándhí, Anne Frank, Martin Luther King, Maximilián Kolbe, Dietrich Bonhoeffer, Oscar Romero, Titus Brandsma a iní. Jestvujú milióny tichých mučeníkov, ktorí v záujme života nasadili vlastný život, ako svedectvo a hrádzu proti smrtiacim silám.

boj za ekologickeú rovnováhu

74. Iné nové hnutia bojujú za zachovanie ekologickej rovnováhy, záchranu lesov, prírodných rezervácií, rastlinných a živočíšnych druhov, za obnovenie čistoty vôd a ovzdušia, najmä v priemyselných centrách. Ide o skutočné „križiacke výpravy“ na ochranu a pomoc ohrozenej prírode.

2. V Cirkvi: tienisté a svetlé stránky

ťažkosti Cirkvi

75. Život dnešnej spoločnosti je neobyčajne mnohostranný a komplikovaný. Preto je dnes pre Cirkev neľahkou úlohou dať tým, ktorí hľadajú spravodlivejší svet, realistickú a výstižnú odpoveď. Je veľmi obtiažne posúdiť, s ktorými sme sa stretli. Sme zoči-vôči veľkému pokušeniu reagovať ako väčšina – oddať sa fatalizmu.

a – tiene

nebezpečenstvo uzotvorenosti

76. Ako všetky inštitúcie, ktorých trvanie nie je len krátkodobé, ani Cirkev sa nevyhne nebezpečenstvu uzavrieť sa do svojej minulosti, zvyklostí, do sveta svojich vlastných štruktúr a problémov. Možno sme si ešte nie dost energicky položili otázku, ktorú predložil Pavol VI. na biskupskej synode v r. 1974: „Čo sa uskutočnilo z tejto skrytej energie radostného posolstva, ktoré má silu dotknúť sa svedomia človeka v jeho hĺbke?“ (EN 4).

dvojčlennosť doktríny a akcie

77. Necítíme sa aj my kresťania, jednotlivci či skupiny, spokojní v „individualistickej spiritualite“, odrezaní od skutočného života ľudskej spoločnosti? Nechýbame práve tam, kde sa pácha krivda? Alebo nie sme dokonca slepí na bezprávie, ktoré konáme my sami? Cítíme sa istejšie v úlohe vodcov a učiteľov. Azda je pravda, že my, ako Cirkev nie sme veľmi zvyknutí otvorene sa vystavovať napätiu, niečo si vypočuť, dať si povedať. Málo vieme objasniť našim bratom ich práva a sprevádzať, či už jednotlivcov alebo skupiny v ich vývoji. Naša reč v otázkach spravodlivosti je dosť zreteľná, ale či máme odvahy, práve tak ako aj Cirkev, prikróčiť k skutkom?

b – svetlo

boj za ľudské práva

78. Zvlášť od 19. storočia sa Cirkev usilovala systematicky formulovať svoju sociálnu náuku, aby povzbudila veriacich angažovať sa v sociálnej oblasti. II. Vatikánsky koncil a prúdy myslenia v teológii počas nasledujúcich rokov priniesli jednoznačnú orientáciu na človeka. Aj sv. Otec a biskupi nás dnes vedú týmto istým smerom. V mnohých krajinách Cirkev otvorene bráni ľudské práva pred diktátormi, prírodu pred bezohľadným zaobchádzaním a často je jediná, ktorá niečo také koná. Znovuobjavenie lásky Ježiša k ľuďom našlo všade pozitívnu odozvu a otvorilo nám bránu do budúcnosti. Blažené velenie spravodlivosti a pokoja sa zdá byť zvláštnym darom Ducha pre naše časy, a predovšetkým pre mládež.

3. V našom Ráde: tiene a svetlo

a – tiene

„psychická necitlivosť“

79. Ani my, kapucíni, sa nevyhneme nebezpečenstvám a obmedzováním, ktoré sprevádzajú Cirkev. Bývalý generál Paschal Rywalski sa v okružnom liste z príležitosti Generálnej kapituly r. 1982 vyjadril: „Čo sa týka našej prítomnosti vo svete, často pokrývame za sv. Rímskou Cirkvou. Trpíme na „psychickú necitlivosť“ voči problému sveta“ a rôzne otázky, položené v Ráde počas posledných rokov, túto skutočnosť potvrdzujú.

Aj čo sa týka klerikálneho správania, máme ešte čo naprávať. Často máme sklon podporovať vyššie triedy preto, že aj ony podporujú nás. A dávame si pozor, aby sa náš postoj k svetu neodlišoval od stanoviska masovokomunikačných prostriedkov.

b – svetlo

nová viera v budúcnosť

80. Najnovšia úloha Rádu, ako ju ozrejmuje doplnené Konštitúcie z r. 1968, Plenárne rady a početné miestne stretnutia nám otvárajú nové netušené cesty do budúcnosti. Stále silnejšie a jasnejšie sme si vedomí, čo sa deje v ľudstve,

a tiež čo pre nás, pre bratov znamená Ježišov príkaz. O tom svedčí medziiným aj nový spôsob našich vzájomných stretaní sa ako ľudí, jednak v každodennom vzájomnom styku či v praxi poslušnosti.

Dúfame, že aj Rád vážne preskúma súčasnú situáciu, že tak, ako na začiatku, počúvne svoje pôvodné povolanie a prijme odvážne rozhodnutia.

B – Kritéria a motívy nášho rozhodovania

rešpekt k ľudským právam

81. Prvým kritériom je rešpektovanie základných ľudských práv. To znamená postaviť človeka a jeho práva znovu do centra nášho záujmu, reagovať vždy, keď je ľudský tvor alebo národ postihnutý krivdou, keď sa mu bráni v normálnom vývoji, keď je akoukoľvek formou vylúčený z účasti na spoločenskom a kultúrnom živote (*Konštitúcie* 99, 1–2), zasiahnúť vždy, keď prírode hrozí poškodenie alebo zneužívanie.

pre ľudí

82. Ježiš zahynul pre dobro človeka. On je „Spravodlivosť“ (*Iz* 45, 8) a „Náš Pokoj“ (*Ef* 2, 4). On vzal na seba naše nepravosti, aby sme my dosiahli plnosť života, aby nikto nebol z neho vylúčený, aby sa poslední stali prvými. Jeho vôľa je utvoriť spoločenstvo bratov zo všetkých ľudí. Naším kresťanským povolaním je pre toto spoločenstvo statočne žiť a odvážiť sa na čokoľvek, ak je to potrebné, až po násilnú smrť. Ak je beh života, ktorý prináša pokoj, blokováný nespravodlivosťou alebo iným zlom, vtedy sme povolaní bojovať za to, aby bol znovu všetkým prístupný život v plnosti.

skúsenosť sv. Františka

83. František tieto skúsenosti prežíval v nasledovaní Krista. Ohlasovať pokoj a život v jeho plnosti (*Test* 23) – v tom videl svoju úlohu. Konal to s radosťou tých, ktorí smú darovať život, ale tiež ducha pokánia a obrátenia, ako aj Ježiš vylial svoju krv, aby mohol dokončiť svoje poslanie pokoja (*Ef* 2, 4). Najskôr bol sám mužom pokoja, až potom zvestoval pokoj.

preferovanie „vylúčených“

84. František tak, ako aj Ježiš, ohlasoval pokoj všetkým, no od začiatku dával prednosť „vylúčeným“ (*Test* 1,3). Vystupoval ako menší, opieral sa o najmenších, robil to bez násilia, bez mocenských prostriedkov, ale s rozhodnosťou a napriek všetkým rizikám (napr. návšteva sultána).

univerzálne bratstvo

85. František žil v pokoji, ohlasoval ho s úctou a bez nároku na odmenu všetkým ľuďom, zvieratám a veciam, ako bratom a sestram, členom tej istej rodiny. Veril, že každý tvor sa môže stať bratom: sultán, vlk, oheň ... Tak dožičil prírode i ľuďom zažiť svoje právo tým, že ich videl, ako ich vidí Boh a jednal s nimi, ako s nimi jedná Boh.

naša charizma

86. František nám zveril zvláštnu charizmu pre pokoj, spravodlivosť a pre prírodu. Pritom uprednostňoval hladisko chudobných a aj Františkov syn vidí

a posudzuje všetky veci z tohto zorného uhla. Zmier a úcta k stvoreniu, to sú cesty, ktoré nám ukazuje sv. František, aby sa nám podarilo dosiahnuť pravý pokoj a súlad. A to sú podstatné úlohy nášho povolania.

náš apoštolát

87. To všetko možno prežívať v najväčšej slobode a rozmanitosti, predsa však nemožno nechať stranou ten podstatný obsah, bez ktorého by bola naša františkánska charizma otáznou. Pavol VI. nám na Generálnej kapitule v r. 1976 povedal: „*Chceli by sme pripomenúť najulastnejší charakteristický znak ducha Vášho Rádu, ktorý sa nám zdá aj dnes dôležitý, a ktorý musí byť vyzdvihnutý, zvlášť vo Vašom apoštoláte: totiž, aby ste boli v každej situácii pôvodcami pokoja medzi ľuďmi.*“

... vykročiť s odvahou

88. Naše Konštitúcie z r. 1982 nás v duchu línie plenárneho zasadania v Quito (9, 17), Mattli (4, 22, 27) a v Ríme (6, 8, 12, 31, 42, 44) posmeľujú urobiť odvážny krok. Bez ostychu chceme mocným a vládarom národov prinášať posolstvo obrátenia k spravodlivosti a k zodpovednosti za pokoj (*Konštitúcie* 145, 4). Mnohí naši bratia tak konali v minulosti a zriedka bez rizika. Tí, ktorí sa o to pokúšajú dnes, nie vždy nachádzajú oduševnenie a súhlas.

objaviť sv. Františka

89. Ide o to, aby sme znovu objavili skrytú silu našej charizmy. Talianski biskupi z príležitosti 800. výročia Františkovo narodenia napísali: „*Bez nároku meniť vtedajšie sociálne štruktúry František skutočne zrevolucionizoval časy, v ktorých žil. Obnovil vedomie ľudí, a tak aj tvár spoločnosti*“ (*L' Osservatore Romano*, 14.3.1982; *Konštitúcie* 4).

kapucíni ako predvoj spravodlivosti a pokoja

90. Aj tradícia nášho Rádu nás povzbudzuje zasadiť sa za pokoj a spravodlivosť. Naozaj, kapucíni od svojho začiatku niesli všade so sebou dielo pokoja a spravodlivosti v jednoduchej forme, predovšetkým kázňami, ale aj diplomatickými misiami veľkého formátu, prostredníctvom vynikajúcich osobností, akými boli Hyacint z Kasaly, Marek z Aviana, Vavrinec z Brindisi a i.

C – Hlavné smery našej praxe

pohľad na Ukrižovaného

91. Pohľad na Ježiša a na jeho údy prostredníctvom kontemplácie nám umožní premeniť sa. Ľudia utláčaní a zo spoločnosti vylúčení sa stanú našimi bratmi a sestrami, našimi učiteľmi. Pri Ježišovi a týchto jeho trpiacich údoch zažijeme obrátenie k pokoji, a to nie teoreticky, lež tak, že ono sa stane impulzom ku konkrétnemu, odvážnemu konaniu. To nás povedie na cestu križa a uschopní milovať všetkých, dokonca i našich nepriateľov, ako to vyžaduje naše františkánske dielo pokoja. Tento pohľad modlitby na Krista a jeho údy nám dá sám osebe spoznať nutnosť zmeniť v našom osobnom i spoločnom živote veľa vecí, ktoré sa nám predtým nezdali dôležité. To nás privedie k zmene priority hodnôt a pomôže nám začať život odznova, z novej inšpirácie.

spojiť život s vylúčenými

92. Vydedenci tohto sveta majú prednostný prístup do Božieho kráľovstva a radostnú zvesť prijímajú ako prví (*Lk* 4, 16–19). Preto, ak chceme skutočne počuť volanie chudobných, tak bratské spoločenstvá medzi nimi sú pre náš Rád príkazom doby. Sme šťastní, že máme tak mnoho bratov, ktorí majú denný kontakt s utláčanými. To nám všetkým pomáha počuť volanie chudobných, zahrnúť ho do našich modlitieb a odpovedať naň našim povstaním proti všetkému, čo ľudí utláča. Nasledujme príklad sv. Františka, ktorý neustále chcel prichádzať k malomocným a učiť sa od nich (*Nreg* 9, 2).

dráma biedy

93. Myslime na slová Pavla VI., ktoré asi pred 20 rokmi adresoval reholníkom: „*Akú odozvu nájde v súčasnosti volanie chudobných? Ono musí byť pre Vás predovšetkým zákazom všetkého, čo by mohlo akýmkoľvek spôsobom znamenať kompromis so sociálnou nespravodlivosťou. ďalej Vás zaväzuje, so zretelom na požiadavky sociálnej spravodlivosti, Evanjelia a Cirkvi, burcovať svedomia k bdelosti pred touto drámou biedy. Pre niektorých z Vás sa stane volanie chudobných impulzom vziať na seba životné podmienky chudobných, aby ste sa tak podelili o ich utrpenia a túžby*“ (*ET* 18).

nová škola

94. Musíme ešte veľa urobiť, aby sa nám tento návrat podaril. Je to nová škola pre naše srdce a pre naše zmýšľanie. František dlhý čas navštevoval tých, čo spoločnosť vyhostila zo svojich radov, kým jasne pochopil svoje povolanie. Na uliciach, námestiach a v kontakte s tými, čo nikoho nemajú, keď na vlastnom tele pocítíme krivdu a násilie, ktorého obeťami sú deň čo deň, aj my lepšie pochopíme hlboký zmysel nášho povolania. Tak učil aj Ježiš v kontakte s ľuďmi, ktorých spoločnosť tých čias vylúčila spomedzi seba a nimi pohrdala.

alternatíva

95. Program našej základnej formácie musí zaistiť, aby mladší bratia mohli získať tieto skúsenosti. To isté však platí aj pre formáciu trvalú. Nenechajme nevyužitú ani jednu príležitosť informovať o týchto skúsenostiach aj členov františkánskych laických bratských spoločenstiev i ľudí, s ktorými sa denodenne stretávame. Pritom, ako synovia sv. Františka, si budme vedomí, že nestačí predkladať riešenia alebo alternatívy. My sami musíme takými alternatívami „byť“ a „žiť“ a prosiť Pána, aby nám na tejto ceste pomáhal. Osobitná vďaka patrí tým našim bratom a bratským spoločenstvám, ktoré sa na všetkých úrovniach denne podieľajú na živote „najmenších“, ktorí s nimi spoločne trpia a bojujú, všetkým tým, čo denodenne rozličným spôsobom a často v úplne beznádejných situáciách uskutočňujú Kristov príkaz bratstva.

zrieknutie sa násilia

96. Podstatným prvom Františkovo obrátenia bolo jeho zrieknutie sa násilia. V tomto duchu uznávame hodnotu ľudskej osoby a odmietame násilie ako prostriedok k náprave bezprávia. Tak isto podporujeme odmietanie vojenskej služby z dôvodov svedomia, so všetkou rozhodnosťou odmietame trest smrti a každú formu mučenia.

medzinárodná spolupráca

97. Keďže chceme, aby sa spravodlivosť, pokoj a ochrana životného prostredia stali špecifickými službami našich provincií a bratských spoločenstiev, vyžaduje to vytvoriť medzinárodný sekretariát z bratov, ktorí by boli pre tento účel plne k dispozícii. Jeho úlohou bude vybudovať a koordinovať túto službu v celom svete františkánskym spôsobom. Generálne definitórium bude napomáhať, aby sa tento nezamlkajúci hlas chudobných stal záležitosťou celého Rádu. Mohol by tiež spolupracovať s inými skupinami v Ráde, či mimo, ktoré na medzinárodnej úrovni sledujú ten istý cieľ. Naliehavo prosíme aj provincie, aby zriadili takýto sekretariát, pokiaľ ešte nejestvuje a obsadili ho schopnými ľuďmi.

program animácie

98. Bude potrebné zostaviť konkrétny program na podporu spravodlivosti, pokoja a ochrany životného prostredia. Naše rozhodnutie zasadiť sa o tieto hodnoty sa musí opierať o seriózne vedecké údaje. Preto sú potrebné dostatočné informácie a tiež výchova expertov v týchto oblastiach. Zároveň musíme vychádzať zo solídnych podkladov, predovšetkým Svätého Písma a potom kritického štúdia, spisov a života sv. Františka. Našich univerzitných profesorov, medzi inými tých, čo sú na františkánskych univerzitách - Antonianum v Ríme, sv. Bonaventúru v USA a v iných našich centrách, pozývame, aby pripravili semináre a vzdelávacie programy s týmto zameraním, a tiež aby túto problematiku predložili ako študijnú látku.

revízia života

99. Z našich spoločenstiev musí vymiznúť akákoľvek forma bezprávia a nerovnosti, zvlášť ak niekde ešte existuje klerikalizmus. Zodpovedne postupujme pri vyplácaní mzdy našim zamestnancom a zvažujme do akých bánk ukladáme naše peniaze.

ochrana prírody

100. Bratia nech bedlivo dbajú na ochranu prírody. Nesmieme si ponechať nijaké lesy alebo záhrady, keď ich ani my, ani iní nevyužívame, ale tiež sa podľa možnosti vyvarujeme predat' ich takým kupcom, u ktorých hrozí nebezpečenstvo zneužitia. Spájajme sa so všetkými, ktorí bojujú proti akejkoľvek forme pustošenia prírody.

spolu so všetkými

101. V úsilí o výstavbu spravodlivejšieho sveta iste nie sme prví, ani jediní, ani bezpodmienečne najschopnejší. V mnohých prípadoch urobíme najlepšie, čo môžeme, ak budeme podporovať už jestvujúce skupiny, a to spôsobom vlastným synom sv. Františka. Predovšetkým chceme spolupracovať na iniciatívach z kruhov františkánskej rodiny.

veľkosť nášho povolania

102. V našom povolaní jestvuje skrytá sila a veľkosť, ktorú sme ešte plne neobjavili. Ako František, aj my sme poslaní žiť a tým zvestovať pokoj a zmierenie. Naším povolaním svedčíme, že je možné na tomto svete žiť ako bratia vo vzťahoch, ktorých základom je spravodlivosť a pokoj. Zároveň sa už samotným povolaním stávame ochrancami prírody, ktorú Stvoriteľ zveril všetkým.

ZÁVEREČNÉ SLOVO

Naše rokovania sme ukončili v sobotu 27. septembra 1986, ktorá je ako každá sobota zasvätená Márii, Kráľovnej nášho Rádu. Na záver nášho stretnutia môžeme zvoliť jej slová z chválospevu „Magnificat“: „Celé naše bytie veľbív veľkosť Pána, náš duch jasá v Bohu, našom Spasiteľovi ...“

Pozvanie premýšľať na tému „Naša prorocká prítomnosť vo svete: život a apoštolské pôsobenie“, ktoré sme dostali pred tromi rokmi, považujeme za začiatok času milosti. Pre nás, delegátov a pre všetkých bratov je účasť na tejto milosti výzvou pokračovať v započatej ceste, ochotne prijať myšlienky tohto dokumentu a odvážne uskutočňovať jeho návrhy.

Do budúcnosti hľadáme plniť nádeje a v dôvere Pánovi, ktorý v predošlých časoch Rádu často zázračne pomáhal. Boh, ktorý toto dielo začal, nech ho aj dokončí, až do dňa príchodu Ježiša Krista, nášho Pána.

ZHROMAŽDENIE RÁDU
LUBLIN – POLSKO (1. – 26. SEPTEMBER 1992)

LIST Z LUBLINA

BRATIA ZHROMAŽDENÍ NA STRETNUTÍ VŠETKÝM BRATOM RÁDU:

Pozdravenie a pokoj v Pánovi!

Po dlhých prípravach, ktorými žil Rád sa uskutočnilo Zhromaždenie na tému: Identita a kultúry. My, delegáti a predsedajúci devätnástich Konferencií Rádu spolu s generálnym ministrom a jeho definitóriom sme sa zhromaždili od 1. do 26. septembra 1992 v Lubline v Poľsku, uprostred ľudu, ktorý prekonával utrpenia a prenasledovania až do pádu komunizmu a teraz prežíva hlboké zmeny vo všetkých oblastiach života.

V čase stretnutia bolo postavených mnoho otázok. Zakúsili sme čosi nové. Rád po prvýkrát zorganizoval Zhromaždenie. So zvláštnou silou na ňom bolo počuť hlasy jednotlivých konferencií a v početnom zastúpení prítomných bratov laikov, ktorí mohli vnieť svoj vlastný vklad.

Chceme vám sprostredkovať novosť našej skúsenosti skrze tento rodinný list. Okrem odkazov obsahuje aj otázky a pochybnosti. Sú to otázky otvorené, nad ktorými každá kultúra, každá čiastka Rádu, každé spoločenstvo a každý brat, sú povinný sa pristaviť, pretože odpovedajúc na ne, zistíme kým sme. Z druhej strany sme povinný žiť v neustálom hľadaní bez túžby na dobytie nemennej istoty vo všetkom a za každú cenu. Osobitne bude tiež vypracovaná špeciálna dokumentácia, čo si prišlo celé Zhromaždenie, kvôli lepšej informovanosti bratov a taktiež kvôli službe lepšieho prežívania tu zrodeného obsahu v Konferenciách a všetkých častiach Rádu.

Cieľom Zhromaždenia, ako viete, bolo preverenie cesty ktorou sa začal uberať náš Rád po II. Vatikánskom koncile a nazeranie našej identity zo špecifického pohľadu inkulturácie a dialógu medzi kultúrami, ako aj spoločných vyhládok do budúcnosti.

Priebeh Zhromaždenia nebol oslobodený od ťažkostí. Možno, medzi iným, aj z dôvodu mnohosti tém dialógu a možno aj kvôli ich šírke. Chvilami sa zdalo, že nevieme, ktorým smerom sa budú uberať práce a ich dynamika sa nie vždy javila zodpovedajúcou. Na povrch vyšli dve tendencie: jedna smerovala viac k skúsenosti, druhá smerom k oblasti zásad. Aj to určilo časť našej cesty, stanúc sa výzvou k úvahe a podnetom k prehĺbeniu témy a k väčšej zhode. Avšak okrem radosti zo stretnutia sme prežili dialóg medzi kultúrami, nad ktorým sme sa pozastavili, nadchnutí presvedčením, že naša práca je ovocím vzájomného načúvania sebe i celého Rádu.

Vyslovujeme vám, bratia, hlbokú vďačnosť za vklad vnesený do tejto bratskej udalosti. Bratom technikom ďakujeme za to, že s kompetenciou a v duchu služby konkrétne spolupracovali na jej realizácii, bratom Poliakom za prijatie a cit pre pohostinnosť. Zvlášť tu chceme podčiarknúť našu spokojnosť zo samej iniciatívy ministra generála a jeho definitória ohľadom zvolania Zhromaždenia, tak ako sa na tom uzniesla Generálna kapitula v r. 1988.

I. ODKIAL PRICHÁDZAME: PREKONANÁ CESTA

Od II. Vatikánskeho koncilu a Konštitúcie 1968 náš Rád prekonal dlhú cestu. V tomto procese bol podporovaný piatimi PRR, cez mnohé výzvy generálnych ministrov a ich definítorov, ako aj skrze zaangažovanie sa mnohých bratov, ktorí si zobrali k srdcu obnovu Rádu, vedomí si nášho vrastenia do sveta, ktorý sa neprestajne vyvíja. Je to cesta zásadne pozitívna, ako to vyplývalo z jednotlivých správ devätnástich konferencií, vypočutých počas prvého týždňa prác, ako aj z dialógu, ktorý po nich nasledoval.

Pohľad na prekonanú cestu počas posledných desaťročí ukazuje mnoho významných zmien, nezbavených lesku i tieňov. Spomedzi pozitívnych zmien zaznamenávame:

- zmysel pre bratstvo, obnovený a opravdivo prežívaný, ktorý sa opiera o úctu k osobe, na uznaní bohatstva druhého brata a uvedomení si mnohosti foriem;
- snaženia posledných rokov prekonať krízu života modlitby;
- úprimné hľadanie spôsobu, ako prežívať chudobu–minoritu uprostred rôznych kultúr;
- otvorenie sa voči spoločnosti a ľudským problémom, a v dôsledku toho prispôbenie nášho apoštolátu;
- nový spôsob našej prítomnosti v krajinách, kde sú mladé cirkvi;
- rastúce zaangažovanie, hoci ešte nedostatočné, na vážnych problémoch spravodlivosti, pokoja a ochrany prírody;
- nadovšetko obnovené úsilie počiatočnej a trvalej formácie, ktorá je zároveň verná charizme a otvorená aktuálnym problémom ako aj voči celkovému vstupu do vlastnej kultúry;
- predovšetkým chceme vysloviť dôveru tým časťam Rádu, ktoré sa podujali na iniciatívy v smere opravdivej inkulturácie našej charizmy.

Rovnako ale nechýbajú ani nedostatky, ktoré od nás požadujú angažovanie sa na ich náprave v evanjeliovej perspektíve. Taktiež existujú pekné dokumenty, ktoré ale nie sú vždy dostatočne poznané. A tu chceme pripomenúť niektoré menej pozitívne aspekty:

- v našom kapucínskom svete sa udiali zmeny, ale často skôr v litere a štruktúrach, ako v živote bratov a bratských spoločenstiev;
- niektoré situácie sú zablokované z dôvodov zle chápanej tradície a strachu pred novým;
- často sa nedokážeme oslobodiť od veľkých konštrukcií, ktoré dusia autentický kapucínsky život – ide tu o istý spôsob života v zabezpečení, ktorý nedokáže prijímať riziká odvážnych podujatí a tvorivej spontánnosti;
- naša kritika často zostáva kritikou slova a nepretvára sa v činy, aby zmenila konkrétne, falošné alebo nespravodlivé stavy;
- predovšetkým nedostatok zodpovedajúcich odpovedí na výzvy, ktoré prichádzajú z nových situácií, najvýraznejšie ale v oblasti inkulturácie našej charizmy, čoho následkom je pochybnosť, nedostatok zadostučinenia, skutočné utpenie duše a naša neopravdivosť ako na poli dušpastierskom tak aj na poli povolania.

Taktiež potvrdzujeme, že na niektorých obzorocho objavujeme problémy:

- mnohosť foriem, nedostatok pastoračných plánov, prax miestnej kapituly, a najvýraznejšie v oblasti modlitby a chudoby.

Oblasťou najvýraznejšie akútnou, v ktorej sa objavujú ťažkosti a nedostatky je formácia:

- nedostatok formátorov, ako aj plánov a programov života, či už v jednotlivých častiach Rádu alebo v miestnych bratských spoločnostiach;
- kultúrna úroveň Rádu nie je z pohľadu požiadaviek spoločnosti celkom pošteťiteľná;
- nedostatok jasnej vízie a zanedbania vo formácii bratov-laikov;
- okrem toho sa v mnohých oblastiach Rádu potvrdzuje silné umenšenie alebo takmer nedostatok povolání.

II. KDE SA NACHÁDZAME: NAŠA IDENTITA A PROBLÉM INKULTURÁCIE

Zásadné znaky našej charizmy už boli opísané a prehľbené vďaka mnohých stretnutiach na všetkých úrovniach Rádu, čo aj našlo svoj výraz v Konštitúciách a na piatich PRR. Počas Zhromaždenia bolo naším zámerom vrátiť sa k tejto analýze, teraz konkrétne v aspekte inkulturácie a dialógu medzi kultúrami, majúc na zreteli fakt, že „objav“ identity je procesom otvoreným voči stále novým spôsobom výrazu a že preto vyžaduje nepretržitý ako aj inteliigentný dialóg.

Evanjelium prežitú v skúsenosti sv. Františka je žriedlom našej identity, ktorá musí byť vtelená uprostred mnohých kultúr, skrze spoluzodpovednosť každého brata, s prihliadaním na naše kapucínske dedičstvo ako aj na znaky časov.

Zhromaždenie sa snažilo výrazným spôsobom nasmerovať pozornosť voči špecifickým situáciám v oblasti kultúr. Dali sa spozorovať príklady značného dynamizmu a kreativity, ktoré, ak budú zovšeobecnené, môžu pomôcť všetkým bratom. V tomto kontexte by sme sa chceli povzbudiť k lepšej informovanosti a poznaniu toho, čo sa deje v rôznych častiach Rádu. Zviditeľnenie svedectiev môže stymulovať a pomôcť autentickej inkulturácii ako aj spoločnému budovaniu charizmy uprostred rôzneho ľudu.

S uspokojením pripomínáme niektoré veľmi výrazné príklady:

- spolupráca medzi Konferenciami, najvýraznejšie ALAC (Konferencia Latinsko-amerických kapucínov), zároveň spolupráca medzi rôznymi provinciami v oblastiach formácie, misijných diel, ekonómie ako aj spravodlivosti, pokoja a ekológie;
- medzinárodné podujatia formácie a štúdia;
- veľké bohatstvo tradície modlitby v rôznych kultúrach a svedectvo domov modlitby;

- prítomnosť bratov v chudobnom prostredí, všeobecne pod vplyvom Konštitúcií a PRR;
- vedomie, že sme si povinný voliť miesto na strane chudobných;
- stála prax vo vedení bratského dialógu: sú bratské spoločenstvá, ktoré sa opravdivo snažia realizovať spoločný cieľ, pripisujúc veľkú váhu významu domovej kapituly, ako fóru konfrontácie s Božím Slovom, ako aj fóru plánovania a preverovania rozhodnutí.

Z uvedenej analýzy potvrdenej skúsenosťou rôznych kultúr plynú pevné tvrdenia, ktoré je nutné verne uskutočňovať v pretrvávajúcom diele inkulturácie:

- kultúra daného národa obsahuje svoju neopakovateľnosť a bohatstvo, ktoré ako také musí byť prijaté a chránené s prihliadaním na možné negatívne elementy prítomné v každej kultúre. Akýkoľvek jej element, ak sa neprotivý Evanjeliu či ľudským právam, obohacuje ľudskosť i Rád;
- kultúra národa je miestom vtelovania našej charizmy;
- pravdivá inkulturácia požaduje opravdivý dialóg v rovnosti a evanjeliovom oceňovaní;
- inkulturácia okrem toho, že si vyžaduje dlhý čas, musí byť nutne nepretržitá, pretože kultúry národov postupujú v rozvoji i časom veľmi rýchle sa pretvárajúc;
- všetky kultúrne oblasti sa aktuálne nachádzajú pod vplyvom zmien ovplyvnených vedou a technikou, ktoré ich celkom iste podmieňujú;
- inkulturácia, aby bola pravdivá a vieryhodná, musí sa stále odvolávať na Evanjelium a musí byť predovšetkým dielom toho, ktorý sa v danej kultúre narodil a žil.

Obecne sme s uspokojením potvrdili, že nielen v teórii niet opozície voči procesu inkulturácie, ale o čo viacej, silne je prežívaná nutnosť objavenia ešte zodpovedajúcejších ciest k vteleniu našej charizmy. V praxi ale ešte pretrvávajú mnohé a nemalé ťažkosti:

- istota, vedomá alebo nevedomá, o nadradenosti vlastnej kultúry;
- nevedomosť a varovanie sa pred inými kultúrami;
- vyobcovanie z vlastného národa;
- dedičstvo minulosti, nie vždy pozitívne, ktoré v istých situáciách spôsobuje zmätok, pochybnosti a skutočné utrpenie.

III. KDE SA UBERÁME: VÝZVA KU KREATÍVNOSTI

V duchu dialógu sme započali načúvaním Ducha Božieho. Sme presvedčení, že Duch nie je prítomný len v minulosti nášho bratského spoločenstva, ale rovnako v prítomnej chvíli i v budúcnosti. On chce, aby sa svetu Evanjelium hlásalo skrze našich bratov a naše bratské spoločenstvá. Zdá sa nám, že skúsenosť prežitá na Zhromaždení môže zjaviť znamenie i podnet pre každé bratské spoločenstvo. Otvorili sme mnoho otázok. Nerobíme si ale nároky, že sme na všetky odpovedali. Len vám radostne a pokorne predkladáme niektoré

z nich, aby sa vám stali predmetom úvahy. Predovšetkým na tému kapucínskej identity.

Potvrdzujúc, že Konštitúcie potvrdzujú život a život potvrdzuje Konštitúcie, myslíme, že kapucínska identita sa nachádza zároveň v dokumentoch, ako aj v prežitej skúsenosti bratov.

Vzhľadom na inkulturáciu nám identita kladie nasledujúcu otázku: Ako máme porozumieť vzťahu medzi voľnosťou nových foriem výrazu našej charizmy a historickými koreňmi tej istej charizmy?

Očividne, podľa príkladu sv. Františka, ktorý vo svojom čase vteliť Evanjelium do foriem, ako nikdy dovtedy originálnych, nazeráme vážny záväzok vstupu i plného zaangažovania sa v našom vlastnom prostredí, vedomí si toho, že môžeme a sme povinní venovať nášmu ľudu evanjeliu alternatívu, dobrú novinu oslobodenia. Sme povinní žiť i konať v konkrétnom živote spoločenskom, politickom i náboženskom.

Ako kapucíni ani netvoríme, ani nechceme tvoriť elitu. Sme z ľudu a pre ľud. Chceme žiť s našim ľudom a uprostred neho utvárať živé miesta nádeje a solidarnosti na ten spôsob, aby sa všetci cítili prítahovaní Bohom a vraveli: Chceme ísť s vami, lebo sme počuli, že s vami je Boh (por.: *Zach* 8, 23).

Hlavným výrazom našej charizmy je bratské spoločenstvo. Ono aj určuje miesto inkulturácie a dialógu a je skutočne znamenitým spôsobom prítomnosti v súčasnej spoločnosti chorej na individualizmus a smädnej po jednote. Potreba, aby každá kultúra objavila prostriedky svojej vlastnej realizácie, do centra pozornosti umiestňujúc ľudskú osobu, ako aj tvoriť a zodpovednú voľnosť každého jednotlivého brata. Naše bratstvo chceme autenticky prežívať uprostred spoločenstva, realizujúc rovnosť medzi všetkými bratmi, všeobecne sa angažujúc v každodennom živote, v modlitbe i miestnej kapitule. Takéto bratstvo sa súčasne rozrastá aj navonok na život prežívaný spolu s ľuďmi, tak aby sme zdieľali ich problémy a utrpenia, a aby sme vydávali svedectvo radosti.

Vo vernosti Cirkvi poznávame zásadný rys františkánskej charizmy. V niektorých okolnostiach môže povstať potreba, aby sa naša poslušnosť stala konštruktívnou kritikou, tak aby sme mohli zostať verní svojej charizme.

Život a duch modlitby boli v priebehu posledných desaťročí v prenikavej kríze, ktorá nie je ani doposiaľ celkom prekonaná. Rovnako sa ale stále všeobecnejším stáva obnovené vedomie zásadnej hodnoty modlitby pre bratstvo, ako aj pre jednotlivých bratov. Pretože jej sú povinné všetky veci slúžiť, zjednocujeme so zaangažovaním sa hľadanie autentického života modlitby, aj v nových a obnovených formách podľa ecítienia rôznych kultúr. Niektoré kultúry precitujú hodnotu modlitby so všeobecnou intenzívnosťou a zvýrazňujú ju bohatým a sebe vlastným spôsobom. Tieto skúsenosti môžu byť obohatením pre celý Rád.

Na Zhromaždení '92 sme rovnako diskutovali aj na tému chudoby a minority. Časom sa prejavili názvzjom protirečivé spôsoby ich chápania a prežíva-

nia. Pýtali sme sa: či chudobu–minoritú treba chápať skôr ako život chudobných, či ako život pre chudobných?

Objavujú sa znaky, ba aj reálne výsledky, ktoré prinášajú nádej: služba, pohostinnosť, jednoduchosť života, ručná práca, pomoc chudobným... Touto cestou sme povinní kráčať, hľadajúc evanjeliovo prežívanú chudobu, zhodne s charakterom daného ľudu. Blízkosť vzťahov so svetom chudobných a odstraných ľudí, ako aj život zdieľaný spolu s nimi, nám pomôžu prežívať vlastnú chudobu.

Kríza hodnoty v našej spoločnosti činí ľudí duchovne chudobnými. Rovnako ale všetci, aj najvzdialenejší, hľadajú Boha. Chceme im byť čo najbližšie, žijúc takým spôsobom, aby sme im mohli v tomto hľadaní dobre poslúžiť.

Kultúry, vo svojej rôznorodosti a premenách sú pre nás povzbudením k revízií a k prispôbaniu nášho apoštolátu. V PRR nám k tomu vytýčila konkrétne ukazovatele. Otvárajú sa pred nami veľké možnosti a požiadavky: sekularizovaný svet, islam, sekty... Nové situácie požadujú:

- hlboké presvedčenie a úplné prilnutie k viere;
- rôzne prípravy a angažovanosť;
- dialóg v duchu lásky a bez predsudkov, podľa ducha sv. Františka;
- postoj zásadnej otvorenosti voči pravde, pretože Boh k nám hovorí skrze každého človeka;
- pomoc tým, ktorí sa podujímajú na odvážne iniciatívy.

Sme, bratia, tvorcami pokoja, nositeľmi zmierenia a odpustenia, zaangažovanými v spravodlivosti a úcte voči stvoreniu, podľa príkladu sv. Františka. Svet, ako vidíme, sa zmieta vo vojnách a nepokojoch každého druhu. Ešte nevyhasol duch rasizmu a nenávisti voči inému. Chudobní sa stávajú ešte chudobnejšími a bohatí ešte bohatšími. Príroda je pustošená. Nechýbajú konflikty v Cirkvi i medzi cirkvami... Naliehavým poslaním každého z nás musí byť prispievanie k vzájomnému pochopeniu a úcte, k spravodlivosti, k citu pre ľudskosť a k spolupráci medzi všetkými.

Budúcnosť Rádu závisí od formácie, ako počiatkovej, tak aj trvalej. Od nej závisí inkulturácia našej charizmy. Ona je výzvou adresovanou nám všetkým. Na ňu treba sústrediť najlepšie sily, ak skutočne chceme, aby sa Rád obnovil a obnovil sa aj každý jednotlivý brat, ak chceme odpovedať na očakávania a výzvy súčasného sveta a našich kultúr. K tomu sú nevyhnutné tri veci: Treba sa snažiť o skutočnú a celostnú formáciu všetkých bratov, všetkým treba poskytnúť solídnu františkánsku formáciu, ako aj povzniesť úroveň kultúrneho života Rádu, oddajúc ho službe ľudu.

V skúsenosti rôznorodosti prítomnej na stretnutí sme odokryli bohatstvo rôznych spôsobov výrazu našej kapucínskej charizmy, ako aj túžbu vzájomného zdieľania a bratskej komúnie. Dobré pochopená mnohosť foriem a opravdivá inkulturácia prispievajú k obohateniu charizmy a k pravej jednote Rádu.

ZÁVER

Bratia, na záver tohto nášho listu by sme Vám chceli oznámiť, že predsedajúci a delegáti konferencií berú na seba záväzok uvádzať do života témy Zhromaždenia '92 v kontexte svojich vlastných kultúr. Každá konferencia má potom hľadať nástroje a zodpovedajúce prostriedky schopné zaangažovať všetkých bratov a bratstvá v praktickom úsilí o realizáciu inkulturácie a dialógu medzi kultúrami.

A teraz, hovoriac ako bratia k bratom, chceli by sme sa obrátiť:

na Vás všetkých, bratia, akéhokoľvek ste veku, z akéhokoľvek kultúrneho prostredia pochádzate, akákoľvek je vaša pozícia v Ráde:

- buďte aktívni v obnove Rádu;
- buďte otvorení voči iným spôsobom myslenia a dobrému príkladu iných, a buďte vďační;
- buďte pripravení na odvážne podujatia;
- povzbudzujte a podporujte bratov, zdieľajúc spoločný kapucínsky život v prostredí miestnej kultúry.

na Vás, bratia, ktorí akýmkoľvek spôsobom trpíte, aby sme Vám povedali, že Vás považujeme za seba najbližších uprostred všetkých: vy máte výnimočným spôsobom účasť na Kristovej obeti a skrze ňu darujete svoj špecifický vklad vzrastu nášho Rádu.

na Vás, formátori, aby ste vedeli tratiť čas pre svojich bratov: silou ducha čelte nevyhnutným neúspechom. Odovzdávajte a učte smelo odovzdávať našu charizmu vo vlastnej kultúre s veľkým citom a pozornosťou voči hodnote každej osoby.

na Vás, ministri a gvardiáni, aby ste boli čoraz lepšími animátormi a opravdivými služobníkmi svojich bratov, schopnými výnimočne odcláňať a dodávať odvahu tomu, čo je novotou i tvorivosťou Ducha, ktorý hovorí v každom z nich: Neuháňajte Ducha!

Nakoniec chceme všetkým bratom povedať o našej radosti z toho, že sme kapucínmi, že ako sv. František nasledujeme Ježiša v dnešnom svete a že sa o to všetko chceme snažiť s tvorivou dôverou podľa špecifických požiadaviek vlastnej kultúry.

Mária, Svätýňa Vtelenia, Panna započúvaná v otvorenosti srdca nech nás sprevádza na našej ceste.

Nech nás žehná Pán a nech nás obdarí svojim pokojom!

Lublin, 26. septembra 1992

VI. PLENÁRNA RADA RÁDU
ASSISI – TALIANSKO (7. SEPTEMBER – 1. OKTÓBER 1998)

ŽIŤ CHUDOBU V BRATSTVE

ÚVOD

VŠETKÝM BRATOM RÁDU

Drahí bratia,

s radosťou vám predstavujeme rozhodnutia VI. Plenárnej rady Rádu, ktorá sa konala v Assisi od 7. septembra do 1. októbra 1998 vypracovaná a sfomulovaná na tému „Žiť chudobu v bratstve“.

Už dva a pol roka sme Rádu oznamovali náš úmysel zvolať plenárnu radu, ktorá by sa dotýkala evanjeliovej chudoby v jej komunitárnej a inštitucionálnej dimenzii. V priebehu tohto obdobia sa celé bratstvo Rádu zaoberalo prípravou na túto dôležitú udalosť. Stretnutie sa konalo priamo v Assisi, kde sa spolu s ministrom generálom a jeho definitóriom stretlo 31 delegátov z piatich kontinentov.

Sme si istí, bratia, že publikovaním výsledkov tejto práce, Vám ponúkame spolu so zážitkami bratstva prežívaných počas tejto Plenárnej rady ozajstnú pomôcku, ktorá bude výrazom vitálnej jednoty bratstva celého Rádu a jeho centrálnej správy. Ako navrhujú Konštitúcie (123, 1) posluži to k podpore vedomia vzájomnej zodpovednosti a spolupráce všetkých bratov a k pestovaniu jednoty a spoločenstva v Ráde v mnohorakosti foriem.

Zároveň, aby nestratili svoju cenu (*Konštitúcie* 123, 6), so súhlasom generálneho definitória, potvrdzujeme výsledky všetkých úvah VI. Plenárnej rady ako direktívnu normu pre celý Rád.

Čo sa nás týka, rozhodli sme sa preštudovať text na stretnutí, ktoré zvolá definitórium na budúci mesiac január, aby sme našli body, ktoré sú vhodné ku okamžitej aplikácii a miesta, ktoré by si nutne vyžadovali prejednanie na generálnej kapitule. V každom prípade naším úmyslom je prijať všetky ponúkané reflexie tejto Plenárnej rady, ktoré napomôžu procesu primeranej obnovy Rádu.

Krátko by sme chceli naznačiť metodológiu, ktorú kolektív v tejto práci sledoval. Ako možno vidieť z textu, táto Plenárna rada sa rozhodla, oproti predchádzajúcim plenárnym radám, osvojiť si metódu „propositiones“, t. j. smerníc, návrhov. Tieto „propositiones“ nechcú rozvíjať a prehľbovať tému len z doktrinálneho hľadiska. Doktrinálne body (tiež prítomné) sú skôr návrhom, ktorého cieľom je predovšetkým operatívnosť. Metóda týchto návrhov dovolila účasť aj intenzívnu výmenu účastníkov; to nám umožňovalo spoznávať, hodnotiť a prijímať pozorne a s úctou bohatú rozdielnosť našich kultúr a viedlo nás to k dosiahnutiu prekvapivého a priestranného konsenzu ohľadne rôznych a možno aj odlišných bratských pohľadov.

Tento text bol revidovaný malou redakčnou komisiou podľa indikácií Plenárnej rady. Komisia potom podľa bratských návrhov urobila literárnu a stylistickú revíziu týchto propositiones. Sledujúc názor väčšiny rady, usúdili sme za vhodné priložiť niektoré tituly, ktoré by síce nehrali podstatnú úlohu v texte, no predsa napomáhali porozumeniu.

Nakoniec, všetkým vyšším predstaveným a gvardiánom ako prvým zodpovedným za formáciu bratov citlivo nariaďujeme, nakoľko je to v ich kompetencii, aby návrhy prednesené Plenárnou radou rozširovali, študovali a aplikovali konkrétne, aby tak žili evanjeliovú chudobu v bratstve.

Duch Pána nech všetkým bratom „vdýchne“ svoju obnovenú lásku k našej Pani Svätej Chudobe a nech nám ju svojím svätým pôsobením pomáha zachovávať.

Generálny minister a definitórium

Br. John Corriveau, *generálny minister*
Br. Ermanno Ponzalli, *generálny vikár*
Br. Aurelio Laita, *generálny defínitor*
Br. Andrew A. Sequeira, *generálny defínitor*
Br. Tadeusz Bargiel, *generálny defínitor*
Br. Paul Hinder, *generálny defínitor*
Br. William Wiethorn, *generálny defínitor*
Br. Andreas Stanovnik, *generálny defínitor*
Br. Thadaeus Ruwa´ichi, *generálny defínitor*

Rím, 4. októbra 1998

Na slávnosť sv. Františka

PROPOSITIONES

Evanjeliová chudoba a minorita v súčasnosti

1. Základom a vzorom našej evanjeliovej chudoby je Ježiš, Božie Slovo, ktorý „*sa zriekol seba samého (kenosis), vzal si prirodzenosť sluhu... a stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži*“ (Fil 2, 7). My, jeho nasledovníci, sme si zvolili dobrovoľne chudobu: chudobu pre Božie kráľovstvo, slobodnú a radostnú chudobu. Táto nie je cieľom sama osebe, ale podobná Kristovej chudobe, ktorý „*hoci bol bohatý, stal sa chudobným, aby sme sa aj my jeho chudobou stali bohatými*“ (2Kor 8, 9; Konštitúcie 59, 1) nás disponuje pre Boha a bratov.

2. Základným úmyslom sv. Františka bolo „*zachovávať sväté evanjelium nášho Pána Ježiša Krista*“ (Reg 1, 1). Vo vtelení a kríži videl pravzor svojho radikálneho postoja: „*nič zo svojho nevlasťiť pre seba*“ (Lgk 29). V prvom rade to znamená uznať, že všetko dobro v nás i to, čo sa prostredníctvom nás vytvára, je Božím darom; Preto mu na toto všetko musíme odpovedať vzdávaním chvály a vdaky. Druhý bod tohto radikálneho zrieknutia je však bolestnejší: musíme byť „*stále presvedčený, že nám nič nepatrí, iba ak neresti a hriechy*“ (Nreg 17, 7). K týmto dvom sv. František pridáva ešte tretí element, tiež veľmi závažný: „*Radovať sa z toho, keď sa ocitneme v nejakých skúškach a keď mu-*

síme znášať na tomto svete rôzne úzkosti a ťažkosti duše i tela“ (Nreg 17, 8) a „chváliť sa slabosťami a každodenným nesením svätého kríža nášho Pána Ježiša Krista“ (Nap 5, 8).

3. Evanjeliový ideál chudoby pre Františka znamená voľbu minority. „Byť menším“ je prejavom autentickej vnútornej chudoby, ktorá sa vo františkánskej vízii života vyjadruje tiež navonok: ako pokora srdca, absencia moci (Nap 2,3; 3; 4; 6, 4; atď) a solidárnosť s núdznými a biednymi. Naša chudoba bez minority by nemala zmysel, stala by sa pýchou; tak aj minorita bez chudoby by bola falošná. Na druhej strane, chudoba a minorita nie sú pre sv. Františka cieľom, ale pomáhajú nám uskutočňovať „najväčšiu charizmu“ (IKor 12, 31) – LÁSKU, ktorá sa konkrétne prejavuje voči ľuďom a stvoreniu vo františkánskom bratstve. Tento život evanjeliového bratstva v chudobe a minorite pritiahol k Františkovi osoby každého sociálneho postavenia a učinil ich citlivými na najnúdznejších.

4. Spolu s Františkom sa zrodil Rád bratov (1Cel 38). Celá naša spirituaľita a tradícia vyzdvihla chudobu, predovšetkým z asketicko-individuálneho hľadiska bez toho, aby pozabudla zjavne na jej komunitárny a bratský aspekt (najmä I. PRR, IV. PRR, V. PRR, Konštitúcie 59–79). Obnovený zmysel bratstva, prenikanie Rádu do celého sveta a najnovšie problémy našej spoločnosti nás nútia neustále rozjímať a prehľbovať zmysel „našej evanjeliovej chudoby v bratstve“, tzn. v jej komunitárnom, inštitucionálnom, štrukturálnom aspekte.

5. Vo františkánskom hnutí kapucíni najväčšími zviditeľnili strohú jednoduchosť životom chudoby a blízkosť ľuďom praktizovaním minority (ľudovým kázaním, pomocou chorým a malomocným, žobraním...). Tieto obnovené a inkulturované hodnoty, prežívané v bratstve, majú obrovskú silu evanjeliového svedectva a zároveň podnecujú pomáhať najslabším.

6. František vedel, že žiadostivosť a lakomstvo rozbíjajú vzťahy s Bohom, že ambície a konkurencia vykoreňujú zmysel bratskosti medzi osobami. Keďže František chcel naplniť život evanjeliovým ideálom lásky a bratstva, prijal spolu so svojimi prvými druhmi takú formu života, ktorá implikovala odvážnu voľbu chudoby, čiže neužívanie peňazí, nevlastnenie majetku, manuálnu prácu ako bežný prostriedok obživy a pomoci iným a almužnu v prípade zjavnej potreby. Nedávno Pavol VI. s ohľadom na nové kontexty deklaráciou zo 4. marca 1970 zrušil všetky pontifikálne deklarácie, ktoré sedemsto rokov interpretovali prax chudoby Rádu, okrem direktív kanonického práva a konštitúcií. Preto vyhlásil, aby františkáni neboli vinkulovaní ekonomickými záväzkami sv. Františka a prvých spoločníkov.

Napriek všetkému, nás ešte stále zaväzuje vernosť voči hlbokým intenciam sv. Františka. Preto musíme hľadať nové spôsoby, ako žiť niektoré základné body františkánstva, napr. príkrosť života, záväzok práce, solidárnosť a vzájomnú závislosť, život zakorenený v spoločenstve s ľuďmi, zvlášť chudobnými, správne užívanie a spravovanie majetku a vlastníctva, starosť o udržiavanie rozvoja.

7. Zoči-voči globalizovanému svetu ekonómie, ktorý dáva aj nám pociťovať svoje jarmo, znova pokorne a s vierou podľa pôvodnej Františkovej in-

špirácie a línii františkánsko–kapucínskej tradície zdôrazňujeme hodnotu evanjeliovej chudoby ako pre túto dobu platnú alternatívu. Preto spoločne ako rodina prijímame evanjeliovú chudobu so zvláštnym poslaním nanovo o nej premýšľať.

Napríklad, ako máme reagovať dnes tvárou v tvár najrozličnejším vplyvom globalizovaného sveta? Predovšetkým je potrebné poznať, pochopiť a kriticky posúdiť mechanizmy tohto nového ekonomického „trendu“, berúc do úvahy obzvlášť mravnú problematiku, ktorá vzniká pod vplyvom sveta ekonómie. Ďalej musíme životom svedčiť o našej forme evanjeliového života, ktorá, hoci s mnohými nedostatkami, ale so svojimi zvláštnymi hodnotami jednoduchosti, „služby zdarma“, vôľou slúžiť, úctou k osobe a k stvoreniu môže predstavovať, v porovnaní s podmienujúcim ekonomickým systémom, humánnejší a pravdivejší spôsob. Pamätajme, že v tomto úsilí nie sme sami, ale kráčame spolu s inými mužmi a ženami dobrej vôle, ktorí rozličnými spôsobmi preukazujú iným dobro, spravodlivosť a pokoj.

8. Aby sme sa neocitli nepripravení zoči–voči aktuálnym výzvam sveta, nech sa počas iniciačnej formačnej periódy navrhnu akeďkoľvek kurzy pre oboznámenie sa s ekonomicko–sociálnou skutočnosťou a s prácou (dobrovoľnou, službou chudobným atď.) ako sa naznačilo IV. Plenárnu radou (51). Nech sa berú do úvahy zvlášť antropologické a etické aspekty, ktoré sú v ekonomike problematické. Aj permanentná formácia nech zakomponuje do programu formácie dostatočne vypracované témy z tohto odboru.

Bratia medzi chudobnými a pluriformita

9. S celou Cirkvou potvrdzujeme našu prednostnú voľbu chudobných, ktorá nie je zverená jednotlivo každému bratovi, ale nás oslovuje ako bratstvo a musí sa viditeľne manifestovať: tým, že žijeme s chudobnými, aby sme prijali stupeň ich viery, lásky a nádeje; slúžiac im predovšetkým prácou svojich rúk, zdieľajúc s nimi svoj každodenný chlieb a brániac ich práva. Byť chudobní s chudobnými, žiť s nimi bratstvo je integrálnou časťou našej františkánskej charizmy a tradície, ktorou je „bratstvo s ľuďmi“.

Svätý František v svojom Testamente tvrdí, že jeho obrátenie zaznamenalo najvýznamnejší zvrat vo chvíli, keď ho Pán voviedol medzi malomocných. Preto, keď „odišiel zo sveta“, zmenil svoj spôsob života a bývania, emigrujúc z centra mesta na perifériu Rivortorta a Santa Maria degli Angeli. Konštitúcie a Plenárne rady Rádu v Quito a Garibaldi nás povzbudzujú, aby niektoré naše bratstvá skúsili nový spôsob života s chudobnými začlenením sa bratov medzi nich, nezanedbávajúc kontemplatívnu a bratskú dimenziu, ktoré sa viditeľne prejavujú v živote spoločenstva: „*Chvályhodní sú tí, ktorí v osobitných podmienkach jednotlivých krajín žijú s chudobnými, zúčastňujú sa na ich postavení a túžbach*“ (Konštitúcie 60, 6; porov.: 12, 2–4; 100, 3; 104, 1; V. PRR 25, 1). Veríme, že solidárnosť s ľuďmi „na okraji“ je jednou z primeraných odpovedí nespravodlivostiam dnešnej doby.

10. Uznávame, že chudoba je nevyhnutným hermeneutickým kľúčom, ktorý nám pomáha siahnúť až k „srdcu“ nášho františkánskeho dedičstva a že

blížnosť kultúre chudobných nás obohacuje. Navrhujeme preto, aby každá oblasť Rádu prepracovala, ustálila a realizovala postupy, ktoré by stabilizovali a osvedčovali našu pokornú prítomnosť medzi chudobnými tým, že budeme účastní „zvnútra“ ich kultúry, aby sme sa tak mohli medzi nich skutočne začleniť a rozvíjať túto integráciu. Tieto postupy by sa mali ďalej dotýkať výberu a formácie bratov do určených bratstiev pre začlenenie sa medzi chudobných. Tieto postupy majú navyše zabezpečiť stálu podporu oblasti Rádu a bratské zdieľanie sa so svojimi skúsenosťami.

11. František si doslova inkarnoval (prijal za svoju) františkánsku radikálnosť a svojím neotrasiteľným spôsobom života zdôraznil, že žiť a ohlasovať Evanjelium znamená *nudus nudum Christum sequi* (ako nahý nasledovať nášho Krista).

Pre Františka je nutným sa úplne vo všetkom spoľahnúť na Boha. Preto nabáda, aby jeho bratia „šli svetom bez akéhokoľvek majetku“ ako ovce medzi vlkov a ohlasovali evanjeliou zvesť najmä každodenným svedectvom nášho života menších bratov. Tento spôsob bezmocného a bezbranného bytia a života neznamená pre Františka len určitú možnosť alebo podmienku vhodnú pre evanjelizáciu, ale sám osebe je evanjelizáciou. Dejiny nášho Rádu kapucínov nás neustále povzbudzujú, aby sme prijali a aktualizovali túto formu našej evanjeliovkej prítomnosti medzi ľuďmi každej spoločenskej vrstvy, so zvláštnou záľubou v jednoduchom a chudobnom ľuď. Preto sa usilujeme aktualizovať taký model evanjelizácie, ktorý by sa nezakladal na sile a istote pochádzajúcej z bohatstva prostriedkov, ale aby sme boli schopní poučiť sa od chudobných a dôverovať iba Bohu.

12. Táto Plenárna rada Rádu znova nabáda k tomu, aby aj chudoba ako esenciálny element nášho života bola, čo sa týka jednoty a pluriformity nášho františkánskeho povolania, žitá vo svetle Konštitúcií. Na jednej strane sa síce jednota odvoláva na bratstvo a na princíp, že „čo sa týka povolania, bratia sú si rovní“ (Konštitúcie 84, 3). Ale životné podmienky sú rozličné, preto bez zdravej inkulturácie nebude nikdy možná autentická pluriformita, dokonca ani autentická evanjelizácia. Inkulturácia chudoby sa musí týkať aj habitat – prostredia, budov, úrovne života, prostriedkov apoštolátu chudobných a nášho vonkajšieho zjavu. Pluriformné inkulturácie musia nastať za týchto kritérií:

- tvorivá vernosť bratstva jedinému duchu, ktorý „oživuje“ Rád a ktorý hovorí v rôznych oblastiach a znameniach čias;
- bratské spojenstvo a poslušnosť predstaveným, centru jednoty charizmy (Konštitúcie 5, 5);
- radostné prijatie rozdielnosti našich pováh (aj v spoločenstve);
- pripravenosť k zdieľaniu všetkého, čo nám patrí.

13. Norma Konštitúcií: „najmenej nutného, nie však najviac dovoleného“ (Konštitúcie 67, 3) môže byť aplikovaná len v spoločenskom kontexte, v ktorom bratia žijú. Navrhujeme teda, aby bratia v každej oblasti aplikovali túto normu podľa svojich vlastných, špecifických okolností. Miestne bratstvá môžu zavedením kontroly preventívnej bilancie a výdajových limitov usmerňovať užívanie svojich zdrojov a takto dať svoj príklad miernosti aj príkrostri.

14. Práca prispieva k zveladovaniu diel stvorenia; je požehnaním spoločenstva, zjednocuje komunitu a realizuje osobu. Evanjeliová chudoba, ako nasledovanie Krista, nanovo objavuje dôstojnosť práce vo svete, ktorý ju redukoval čisto na ekonomické dobro. Pre nás, františkánov, práca znamená solidarnosť tak medzi nami navzájom ako i s ľuďmi a je prvotným spôsobom živobytia. Pokúsime sa uviesť aspoň niektoré jej aspekty: práca nech napomáha valorizácii jednotlivca a nech vychádza v ústrety uspokojeniu potrieb komunity; nech sa bratom dáva rovnaká príležitosť k formácii a nech sú aj kriticky oboznámení o súčasných dynamikách vo svete práce.

15. Práca v našej františkánskej tradícii bola vždy pokladaná za milosť a preto nech je každému bratovi dovolená akákoľvek počestná činnosť, ktorá zodpovedá nášmu stavu menších bratov (*Test* 20; *Nreg* 7, 9; *IV. PRR* 49). Vieme, že skutočnosť práce sa viaže na ekonomické podmienky rozličných historických období a geografických kontextov. V tomto zmysle musíme oceniť všetky druhy činností: apoštolské, charitatívne, intelektuálne i manuálne. Rád si vždy vážil apoštolskú činnosť, tak jej sakramentálnu činnosť ako aj evanjelizáciu v mnohorakých formách. Je nevyhnutné, aby táto práca získala nanovo dôstojnosť a doprial sa jej náležitý priestor. Navyše chceme zdôrazniť: dôstojnosť a užitočnosť manuálnej práce, potrebu špecifickej profesionálnosti v rozličných činnostiach s rovnakou príležitosťou a akceptovateľnosťou tak pre bratov klerikov ako i neklerikov. Aby v nás nevymrel zmysel „daru“ a „zdarma vykonaného“ nech sa v každej komunite nájde rovnováha medzi oficiálnymi činnosťami potrebnými pre subsistenciu komunity a bežnými činnosťami vykonávanými „zdarma“. Predovšetkým si uvedomme, že brat nemá byť hodnotený podľa druhu práce či výšky zárobku. Aby sa práca nestala „súkromníčením“ brata a nespôsobovala immobilnosť a uzavretosť voči potrebám miestneho a provinciálneho bratstva, nech sa na základe individuálnej voľby svojej činnosti bratia spoločne zdieľajú a rozhodujú (*Konštitúcie* 76, 2; 77, 4).

16. Domáca práca má v každom bratstve tak podstatnú úlohu, že kto z bratov sa na nej neúčastní, ochudobňuje celú komunitu (*IV. PRR* 19). Spolupráca všetkých bratov na dennom režime komunity – schválenom na miestnej kapitule – je dôležitá pre rast zmyslu bratstva, našej vzájomnej rovnoprávnosti a závislosti. Domáca práca nás včleňuje do rovnakého štýlu života, akým bežne žijú aj iní ľudia. Musíme dbať na to, aby sa nepredstavovala len ako manuálna činnosť; v dnešných časoch, keď majú naše príbytky rozličný ráz, môže každý brat dať k dispozícii svoje praktické, či intelektuálne schopnosti, od záhrady až po počítač...

Niektoré oblasti Rádu, z dôvodu pokročilého veku bratov alebo ich mnohokrakých záujmov, prijímajú do bratstva laika, ktorý zabezpečuje činnosť domu (zvlášť, keď je veľký). Je dobré utiekať sa k takýmto možnostiam, ak sú v zhode s našou právnou normou; no musíme sa zároveň brániť tomu, aby sa nestalo bežným a lacným riešením a popri tom sa vyhybať „duchu“ nadvlády.

17. Žijeme v spoločnosti, ktorá neustále predkladá viac a viac mnohokrakých záväzkov, zvlášť čo sa týka súčasných komunikačných prostriedkov,

splatnosti, či termínov. Naše bratrstvá nech neutekajú pred takými podnetmi (okrem nebezpečenstva záhalky), ale nech sa vyhýbajú (aj čo do apoštolskej činnosti) prílišnému aktivizmu. Voči tejto tendencii musíme byť veľmi pozorní, aby nám aktivizmus eliminujúc priestor pre spoločné úvahy, štúdium, výmenu v komunite neuberal na harmónii života a nedemoloval náš bratský život, predovšetkým však, aby nekompromitoval „našu modlitbu a zbožnosť“. Prevládanie aktivity nás môže doviesť k prepjatej sebadôvere a osobnému protagonizmu, k názoru, že Božie kráľovstvo nie je dielom Ducha a že načúvanie – silencium pred Bohom nemá žiaden význam.

18. Extrakonventuálna práca (mimobratská práca alebo práca u iných ľudí aj profánneho charakteru) praktizovaná počas našich dlhých, dávnych i súčasných dejín, si našla svoje výnimočné miesto zvlášť v živote „malých bratstiev“, „pracovných bratstiev“. Tento fenomén bol motivovaný túžbou „vnoriť sa“ (doslova vteliť sa) do sveta práce aj ako „platený robotník“. Pracovné podmienky sa dnes zmenili: menšie množstvo pracovných možností, postavenie robotníka už nie je takým výnimočným privilegiom len „malých bratstiev“; rovnako aj inštitúcia, ktorá nimi hýbala, môže dnes odobriť toto platobné pracovné zatriedenie, nielen vo fabrikách a závodoch, ale aj v záujmoch, prácach, ktoré nám pomáhajú uvedomiť si našu „úbohosť“, závislosť a vcítiť sa do „farchy“ práce. Tento druh práce je účasťou na živote, akým žije väčšina ľudí na svete. Je pre nich evanjeliovým svedectvom, ktoré zároveň napomáha aj nášmu vzdelávaniu. Určujúcim však vždy ostáva bratstvo (*Konštitúcie* 77, 3; 79, 1–2) ako miesto života, ako príležitosť bratskej konfrontácie a povzbudenía.

19. Obrovské spektrum záujmov či požadovaná profesionalita potrebná pre tiektoré činnosti zaručujú nášmu rádu väčšiu stabilitu domov a prítomnosti, čím hrozí riziko statickosti. Preto, aby sme nestratili zmysel pre naše „putovanie“, pomocou ktorého sa v tomto svete môžeme vidieť ako „*pútnici a cudzinci*“ (*Reg* 6, 2; *Test* 24) nech sa na komunitárnej pôde spolu s predstaveným vzájomne kontrontuje o hodnotách, o našej pohotovosti zmeniť či nezmeniť miesto, a to nech sa vždy robí k prospechu komunity samej ako i k prospechu Božieho ľudu, nad ktorým máme zodpovednosť.

20. Kvešтовanie zohralo tak v živote svätého Františka ako aj jeho bratov až po dnes podstatnú úlohu: bolo otvoreným prejavom závislosti na ľuďoch uprostred ktorých žili, premieňalo vyostrené osobné vzťahy, bolo prostriedkom „dôkladného premiešania sa s ľuďom“ a výnimočným nástrojom evanjelizácie. Dnes sa vynárajú nové formy žobrania (sekretári misií, fondy, zbožné spolky, bulletiny, kalendáre atd). Nadalej zostáva úlohou nachádzať nové priame a osobné formy kontaktu s ľuďmi, spôsoby, ako doslova „tvárou v tvár“ evanjelizovať všetky spoločenské vrstvy ľudí, chudobných, či bohatých.

Je potrebné objaviť a aktualizovať hodnoty, ktoré sa za kveštom skrývajú: dôvera v Božiu prozreteľnosť, zmysel závislosti a reciprocity medzi nami a ľuďom. Ľudia nám dávajú, pretože my dávame chudobným, musíme prijímať almužnu a dávať almužnu. Čo sa týka prijímania prostriedkov, navrhujeme, aby bolo splnomocnené provinciálnym ministrom a definitóriom a nimi aj pozorne kontrolované. Ciele, pre ktoré sa prijímajú prostriedky musia byť jasne a verejne deklarované. Ekonomický účtovný výkaz sa musí ročne prezentovať

provinciálnemu ministrovi a definitóriu. Kontrola investícií nemôže byť zverená jednotlivým bratom.

Solidárnosť a zdielanie

21. Jedným z nevyhnutných rozmerov katolicity je zdielanie darov medzi miestnymi cirkvami (LG 13). Zdielanie majetku podľa svätého Františka nemá ostávať len na úrovni jurisdikčného záväzku, ale ísť oveľa ďalej, treba vstúpiť tiež do sféry vzájomnej lásky: „*lebo ak matka kŕmi a láska svojho telesného syna*“ (ISol 2, 7), či nie omnoho viac má každý milovať a starať sa o svojho duchovného brata? (Reg 6, 8) Sollicitudo rei socialis definuje mravnú čnosť solidárnosti ako „pevné a vytrvalé rozhodnutie záväzne sa usilovať o spoločné dobro, teda o dobro všetkých ľudí a každého človeka, pretože všetci sú naozaj zodpovední za všetkých (SRS 38). Sv. František umocňuje túto definíciu solidárnosti tým, že ohlasuje bratstvo, v ktorom sa nikto nemusí hanbiť za svoju závislosť na inom (Nreg 9, 6–7). František teda jasne zastáva názor, že táto závislosť je dôsledkom Stvorenia a Vykúpenia a preto je právom (Nreg 9, 8). Okrem toho vzájomná závislosť si vyžaduje teologálny dar lásky, ktorá obohacuje aj toho, kto darúva i toho, kto prijíma (Nreg 9, 9). Bratské spoločenstvo a vzájomná závislosť musia podnecovať a definovať naše spôsoby solidárnosti medzi miestnymi, provinciálnymi a medzinárodnými bratstvami, tak ako aj náš styk so svetom, zvlášť so svetom chudobných.

22. Solidárnosť neznamená len obdarúvanie iných; znamená bratstvo a je živou vzájomnou závislosťou. Ovzdušie solidárnosti vytvára nové spôsoby, ako máme chápať a žiť vzťah k iným. Keď František vstupuje medzi malomocných, mení svoj vzťah k nim. Aby sme stali solidárnymi je potrebné postarať sa o každého brata, zvlášť o tých, ktorí sa nepodieľajú na spoločenskej reprodukcii majetku. Načúvaním ich potrebám musíme dosiahnuť, aby sa všeobecná solidárnosť stala novým spoločenským princípom.

23. Rozličné formy solidárnosti „ad extra“ implikujú aj pozornosť voči rodinám, z ktorých bratia pochádzajú. Podľa výzvy sv. Františka by si každý brat mal ctiť matku svojho spolubrata ako svoju vlastnú. Treba však zdôrazniť, aby nie jednotlivec, ale celé bratstvo naplnilo túto solidárnosť. Pritom je potrebné uvedomiť si (na bratskej úrovni) evanjeliovú výzvu premeniť telesné i pokrvné zväzky preto, aby sme mohli naplno žiť svoju príslušnosť ku kapucínskemu bratstvu a otvorenosť pre potreby núdzných ľudí.

24. Medzinárodná solidárnosť bola v minulosti založená na vzťahu provincia – misia. Premeny v Ráde si vyžadujú zrevidovanie prostriedkov, aby sme aj my mohli žiť solidárne v duchu sv. Františka. Za týmto účelom uvádzame nasledujúce návrhy:

a) Pretože sme Rád bratov, solidárnosť musí plynúť od bratstva k inému bratstvu, nie len medzi jednotlivcami.

b) Pretože evanjeliová chudoba nás umiestňuje do určitého kultúrneho rámca a viaže nás k určitému ľudu, medzinárodná solidárnosť nesmie kompromitovať ani vykoreňovať naše zväzky.

c) Tým, že sú naše bratstvá rozsiate po celom svete, žijú v mnohých kultú-

rach, mali by sme skôr hľadať rovnosť, než podobnosť. Rovnosť vyžaduje, aby každá provincia bola schopná odpovedať na potreby bratov a ministrov v miere ich vlastných kultúrnych a spoločenských kontextov. Nechceme stanoviť jeden rovnaký štýl kapucínskeho života pre celý svet. Je však potrebné, aby bratia, zbavení biedy, žili v každej časti sveta v prijateľných podmienkach.

d) Princíp subsidiarity káže, aby žiadna provincia nemala právo žiadať od iných provincií to, čo môže byť v tejto provincii uhradené prostredníctvom práce bratov, či almužnou vlastného ľudu.

e) Františkánska solidarnosť prevyšuje povinnosť a spravodlivosť. Vyvierajú zo štedrosti bratskej lásky.

f) Každá účinná solidarnosť spočíva v transparenčii toho, kto darúva ako i toho, kto prijíma.

g) Súčasné spôsoby solidarnosti medzi jednotlivými oblasťami Rádu sa nezadajú byť primerané nášmu postaveniu bratov prináležiacich vzájomne k tej istej rodine. Preto nech sa na budúcej generálnej kapitule stanovia nová stabilná štruktúra solidarnosti medzi oblasťami a konferenciami, medzi nimi ako aj s celým Rádom. Berieme pritom do úvahy slová Konštitúcií: „...*majetok, ktorý jednému bratstvu nie je potrebný, nech sa odovzdá vyšším predstaveným pre potreby oblasti, pre chudobných, alebo pre rozvoj národov, podľa úprav daných Provinciálnou kapitulou*“ (Konštitúcie 67, 4). Eventuálny väčší stupeň centralizácie musí brať do úvahy bratské vzťahy, ktoré medzi jednotlivými oblasťami existujú historicky.

h) Keďže sme členmi jednej rodiny, komisie solidarity by v našom Ráde mali zahŕňať nielen tých reprezentantov z provincií, ktoré darujú, ale takisto zástupcov sponzorovaných oblastí.

25. Naša solidarnosť s najposlednejšími a trpiacimi sa prejavuje v sociálnych a charitatívnych štruktúrach, dielach. Preto nech sa podľa zákonnej normy administrujú a nech sa spoločne, nakoľko je to možné, vytýčujú body osobnej a zodpovednej formácie laika k hodnotám solidarnosti. Našou špecifickou a privilegovanou úlohou zostáva animácia na ľudskej i spirituálnej úrovni (Konštitúcie 71, 9).

26. František spieva so synovskou vďačnosťou o zmierení stvorenstva a o spolucítení sa so všetkým stvorenstvom (*Okružný list* 12). Nech sa teda bratia v tomto duchu usilujú o pokoj, spravodlivosť a jednotu stvoreného tým, že budú umiernené užívať zdroje „matky zeme“ a starať sa o posledných (V. PRR 65), o tých, čo nemajú v spoločnosti slovo a budúce generácie, v zmysle bratskej zodpovednosti. To sa neuskutoční len kritickou animáciou a účasťou na hnutiach solidarnosti a ekológie, ale ešte väčším striedmym životom, spokojnosťou s málom a odolnosťou pred slepým ovládaním konzumnej spoločnosti.

27. Naš solidarný život musí podnecovať ducha účasti, starostlivosť o iných a spoločnú cestu. Z tohto dôvodu nech sa bratia usilujú o bratskú solidarnosť k všetkým ľuďom dobrej vôle, zvlášť k sestram druhého rádu a bratom a sestram františkánskeho svetského rádu. Okrem toho nech podporujú rozvoj františkánskeho a cirkevného ekumenizmu, medzináboženského a medzirasového dialógu, či vzájomné stretnutia severu a juhu atď.

28. Františkánska solidarnosť je nesmierne „rozsiahlou“ skutočnosťou a je medziiným zodpovednosťou za každého človeka, úctou k integrite všetkého stvorenstva. Sme bratmi všetkých ľudí a všetkých stvorení (V. PRR 28). Všeobecná solidarnosť je dnes ešte viac urgentná ako inokedy predtým, pretože úsilie celosvetového ekonomického trhu dáva Ježišovým slovám: „*Kto má, tomu sa pridá a kto nemá tomu sa vezme aj to, čo má*“ (Mt 13, 12) odlišný, až tragický význam. Pamätajúc na príklad sv. Františka, ktorý nemohol zniest pohľad na chudobnejšieho človeka než bol sám, musíme sa usilovať viac „načúvať“ zvlášť tým, ktorí sú vylúčení zo spoločensk—ekonomického trhového výnosu.

Kritéria bratskej a transparentnej správy

29. František dovolil zvlášť používať prostriedky pre zjavné potreby chorých (Nreg 8, 3) a malomocných (Nreg 8, 10). Dnes máme iné „evidentné potreby“, ktoré musíme vždy pozorne skúmať a ktoré si vyžadujú použitie zvláštnych prostriedkov ako sú finančné rezervy/investície, preto:

- finančné rezervy/investície môžu pokrývať iba tie „evidentné potreby“, ktoré nemožno nadobudnúť ani našou prácou, ani almužnou, ani medziprovinciálnou solidaritou;
- ciele, pre ktoré sa sumy investujú, musia byť jasne stanovené a výnos týchto investícií musí byť určený výlučne pre tie isté ciele;
- františkánske bratstvo musí stanoviť, okrem minimálnej investičnej ceny na naše zabezpečenie aj maximálnu hranicu investície, aby náš život bol rovnako dôverou v božiu i ľudskú prozreteľnosť;
- každá investícia, či už vo forme nehnuteľností, peňazí alebo cenných listov musí byť riadená a podriadená úsudku etických noriem. Z toho dôvodu sa spolupráca s reholnými a ostatnými organizáciami, ktoré pôsobia v partikulárnej oblasti (našom regióne) môže zdať nevyhnutná.

30. Bratský život si zároveň vyžaduje transparentiu v miestnej, provinciálnej, rádovej správe. Táto transparentia začína jednotlivým bratom nadväzuje cez miestne bratstvo až k samej oblasti, do ktorej bratstvo patrí. Transparentia vyjadruje a uľahčuje bratský život a solidaritu medzi všetkými zložkami Rádu.

31. Miestne kapituly sú privilegovaným miestom, kde sa určuje predbežný rozpočet bratstva a preveruje sa spôsob vynakladania peňazí. Aj naša ekonomika musí byť skutočným prejavom bratskosti a na miestnej kapitule zaujíma výnimočné miesto konfrontácie hodnôt, ako sú evanjelium, minorita atď.

32. Aby sa dosiahla transparentnosť v rôznych oblastiach, je nevyhnutné, aby sa každoročná účtovná správa na úrovni bratstva, provincie a Rádu vyznačovala:

- a) dedovizňou alebo bilanciou
- b) ekonomickým účtom, s účtovnou správou o príjmoch a výdavkoch
- c) predbežným rozpočtom alebo ročným rozpočtom

Aby sa mohli správne formulovať predbežné rozpočty, je nevyhnutný nejaký model účtovníctva – spôsob účtovania, ktorý má byť dobre zostavený.

33. Miestne bratstvá môžu mať nejaký kapitál iba na krátky termín (likvidita). Kapitál sa svojím zameraním vzťahuje na potrebu, pre správne riadenie komunity. Vyšší predstavený so svojim poradným zborom stanoví maximálnu čiastku, ktorú môže spravovať (*Konštitúcie* 73, 2). Na tento účel nech oblasti vypracujú modely a spôsob centralizovaného ekonomického spravovania na úrovni provincie.

34. Transparencia je nevyhnutná aj pre provinciálne celky oddelene spravované: misie, pastoračné aktivity, spoločenské diela a rôzne fondy. Rozhodujúcim a kontrolným orgánom zostáva vždy vyšší predstavený so svojim poradným zborom (definitóriom). Predstavený môže zveriť administratívnu kontrolu aj osobám, či iným na finančnej úrovni kompetentným orgánom, ktoré sú zložené buď z rehoľníkov alebo z laikov.

35. Na administratívnej účtovnej správe každej oblasti sa musia vykazovať aj tie finančné investície, ktoré sú určené buď pre potreby provincie alebo pre iné diela. Čo sa týka bilancie, musí v nej byť zahrnutá aj obchodná cena nemovitostí, tzn. cena toho, čo neslúži k bežnému manipulovaniu v oblasti (napr. pozemky, neužívané stavby, alebo prenajaté domy).

36. Každá oblasť, po vypočutí svojej konferencie, zohľadnení kritérií solidarity stanovených na tejto PRR a zohľadnení našich Konštitúcií (66, 7 a 73, 1) rozhodne na úrovni definitória, príp. kapituly o tom, aká je nevyhnutná potreba pre ich oblasť a v akej miere sa musia zhromažďovať rezervy – investície na zvláštne výdavky ad intra (udržiavanie budov, chorí, poistenie osôb, formácia) a pre solidaritu ad extra (misie a charita).

37. Vzhľadom na investície je okrem transparenencie nevyhnutné, aby sa pridržovali etických princípov. V zmysle Konštitúcií (66, 3) považujeme za prijateľné tie formy investícií, ktoré sa dnes používajú v občianskej spoločnosti. Potrebné je však rešpektovať:

a) Pozitívne ako aj negatívne výsledky každej investície, (etická zodpovednosť) podporujú v čo najväčšej možnej miere investície, ktoré sú v zhode so spravodlivosťou.

b) Vylúčiť čisto špekulatívne investície.

c) Nakoľko je to možné robiť takéto investície zvlášť vo vlastnej spoločensko-ekonomickej oblasti alebo v zemiach chudobnejších.

V tomto kontexte je dôležité, aby každá oblasť porovnala vlastnú (ne)stabilitu s ukazovateľmi iných oblastí a s finančnými zákonmi a kontrolami príslušných krajín. Investičné operácie nemôžu byť v kompetencii jednej osoby, ale musia byť schválené vyššími predstavenými, ktorí môžu používať odbornú radu laických a kompetentných osôb špecializovaných na finančnom poli a ktorým je známy evanjeliový charakter nášho rádu.

38. Vzhľadom na domy, údaje v Konštitúciách a predchádzajúcich plenárnych radách sú viac než dostatočné pre konkrétne riešenia (*I. PRR* 53). Bratia musia žiť v tomto svete ako pútnici a cudzinci. Preto povzbudzujeme bratov, aby znovu preskúmali, či miesta, kde v súčasnosti bývajú, dostatočne vyjadrujú volanie k Božej prozreteľnosti a aby preverili, či miesta, kde bývajú sú proporcionálne počtu bratov a rozvíjaným aktivitám.

39. Naše príbytky nech sú jednoduché a prijateľné a nech dokážu spojiť skromnú striednosť s určitým vkusom a harmóniou prostredia (habitat). Naša voľba života musí zanechať stopu aj na stavbách a okolí; je to duch, ktorý musí pretvárať matériu.

40. Prenajatie nemovitostí v našom vlastníctve je prijateľné podľa kontextu, v ktorom sa nachádzame a podľa smerníc, ktoré minister generál so svojím defínitóriom zamýšľajú predložiť. Uprednostňujeme však predaj dohier a priestorov nami neužívaných. Ak by to nebolo možné, nech sa určia pre spoločenské ciele prenájmom, ktorý nie je špekulatívny.

41. Nech sa organizujú kurzy pre vhodnú prípravu bratov, ktorí by vedeli zoceliť, zjednotiť kompetenciu v modernom ekonomickom spravovaní zhodne s naším štýlom života.

42. Podľa normy Konštitúcií (71, 5 - 6; 163, 3), správy z trojročných období urobené predstavenými jednotlivých oblastí pre vyšších predstavených nech sú aj ekonomicky transparentné a vyčerpávajúce. K tomuto účelu nech sa vypracuje model platný pre všetky oblasti. V súčasnom kontexte globalizácie sa musí nevyhnutne vytvoriť taká informačná sieť, ktorá by vylepšila spravodlivosť v rozdeľovaní podpory núdzným oblastiam.

43. Transparencia, ktorá sa navrhuje pre bratstvá a oblasti, platí aj na úrovni Rádu. Okrem toho, čo bolo stanovené (napr. každoročný príspevok oblastí a 10% príjmov na misie), musí každý nadbytok byť odvedený na účet generálnej kúrie (*Konštitúcie* 66, 7). Nech sa vylúčia dlhodobé investície kapitálu určené na okamžitú solidárnosť (napr. intencie, dary pre chudobných).

44. Generálna kúria je kompetentným orgánom, ktorý garantuje solidárnosť a bratstvo na celosvetovej úrovni. Vhodnými spôsobmi zasahuje do tých oblastí, ktoré nie sú schopné zaručiť bratom esenciálne životné potreby (strava, formácia, zdravie, potreby starších). Je nevyhnutné, aby sa pri všetkých solidárnych interventoch akceptoval kultúrny a sociálny kontext, v ktorom bratia žijú.

45. Bolo by dobré, keby generálny minister spolu s defínitóriom ustábil spôsoby a vytvoril nutné štruktúry, aby sa solidárnosť mohla stať efektívnou. Spravovanie prostriedkov, ktorými minister generál spolu so súhlasom defínitória disponuje pre rozličné potreby, nech sa vyhodnotí pri každej generálnej kapitule.

OBSAH

- BRATSKÝ ŽIVOT, CHUDOBA A MINORITA** (I. PRR Quito 1971) — 3
- I. ŽIVOT FRANTIŠKÁNSKO-KAPUCÍNSKY V LATINSKEJ AMERIKE — 7
A - Naš život v Latinskej Amerike — 7
B - Naša práca v Latinskej Amerike — 8
- II. REHOLNÝ ŽIVOT — 10
A - Bratia — 10
B - Bratské spoločenstvá — 12
- III. SVEDECTVO CHUDOBY V UŽÍVANÍ HODNÔT — 14
A - Osobné svedectvo chudoby — 14
B - Spoločné svedectvo chudoby — 15
-

- MODLITBA** (II. PRR Taizé 1973) — 17
- I. VŠEOBECNÁ SITUÁCIA — 20
- II. DUCH A ŽIVOT MODLITBY — 21
A - Kresťanská modlitba vo všeobecnosti — 21
B - Františkánska modlitba — 22
- III. PRAX MODLITBY — 23
A - Osobná modlitba — 23
B - Spoločná modlitba — 24
C - Liturgická modlitba — 25
ZHRNUTIE — 25
-

- MISIJNÝ ŽIVOT A PÔSOBENIE** (III. PRR Mattli 1978) — 27
- ÚVOD — 30
- I. PREDPOKLADY — 31
A - Cirkev a misie — 31
B - Účasť nášho Rádu v misii Cirkvi — 33
- II. NOVÉ KONTEXTY — 36
A - Zmenené podmienky života Cirkvi — 36
B - Nové podmienky spoločensko-ekonomické a politické — 37
C - Nový kontext pluralistickej spoločnosti — 40
- III. POUČENIA — 42
A - Revízia našej apoštolskej služby — 43
B - Program pripravenosti reagovať a formácia — 43
C - Určité zásadné zámery — 45
D - Perspektívy spolupráce — 47
E - Organizácia animácie — 47
F - Ekonomické problémy — 48
G - Právne prispôsobenia — 48
ZÁVER — 50

- FORMÁCIA** (IV. PRR Rím 1981) — 51
FORMÁCIA K NÁŠMU ŽIVOTU — 55
- I. **SITUÁCIA A POŽIADAVKY** — 55
A – Nové kontexty formácie — 55
B – Primát bratského evanjeliového života — 58
C – Inkulturácia — 60
D – Všeobecné princípy činnosti — 63
- II. **NIEKTORÉ ŠPECIFICKÉ PRVKY** — 64
A – Bratstvo modlitby — 65
B – Kajúce bratstvo — 67
C – Bratstvo chudobné a menšie — 68
D – Bratské spoločenstvo žijúce medzi ľuďmi — 69
E – Svedectvo a služba — 70
F – Citová zrelosť — 71
- III. **PRAKTICKÉ POKYNY** — 73
A – Pomoc pri voľbe povolania — 74
B – Etapy počiatočnej formácie — 75
KANDIDATÚRA — 75
NOVICIÁT — 76
POSTNOVICIÁT — 77
C – Permanentná formácia — 78
D – Tí, ktorí zodpovedajú za formáciu — 81
ZÁVER — 84
-

NAŠA PROROCKÁ PRÍTOMNOSŤ VO SVETE

(IV. PRR Garibaldi 1986) — 85

ÚVOD — 87

- I. **KONTEMPLÁCIA V NAŠOM ŽIVOTE A APOŠTOLSKOM PÔSOBNÍ** — 88
A – Kontemplácia v novom kontexte — 88
B – Znaký našej kontemplácie 89
C – Požiadavky a smernice 91
- II. **ŽIVOT V BRATSKOM SPOLOČENSTVE AKO DAR A ÚLOHA** — 92
A – Dôstojnosť, rovnoprávnosť a solidarita v kontexte dneška — 92
B – Od individualizmu k prorockému svedectvu bratskosti — 93
C – Hlavné smernice jednania — 95
- III. **NÁŠ ŽIVOT - BYŤ CHUDOBNÝM A MENŠÍM MEDZI CHUDOBNÝMI** — 97
A – Dnešná situácia — 97
B – Znaký nášho života ako chudobných a menších — 98
C – Niektoré hlavné smery nášho jednania — 99
- IV. **NAŠA APOŠTOLSKÁ ČINNOSŤ** — 100
A – Evanjelizácia sveta v procese premien — 100
B – Naše stanovisko — 102
C – Hlavné smery a podnety pre našu prax — 103
- V. **NAŠE POSOLSTVO SPRAVODLIVOSTI, POKOJA, ÚCTY K PRÍRODE** — 106
A – Dnešná situácia — 106
B – Kritéria a motívy nášho rozhodovania — 110
C – Hlavné smery našej praxe — 111
ZÁVEREČNÉ SLOVO — 114

- LIST Z LUBLINA** (Zhromaždenie Rádu 1992) — **115**
- I. ODKIAL PRICHÁDZAME: PREKONANÁ CESTA — 118
- II. KDE SA NACHÁDZAME: NAŠA IDENTITA A PROBLÉM
INKULTURÁCIE — 119
- III. KDE SA UBERÁME: VÝZVA KU KREATÍVNOSTI — 120
- ZÁVER — 123
-

ŽIŤ CHUDOBU V BRATSTVE (VI. PRR Assisi 1998) — **125**

ÚVOD — 127

PROPOSITIONES — 128

Evanjeliová chudoba a minorita v súčasnosti — 128

Bratia medzi chudobnými a pluriformita — 130

Zdroje živobytia: práca a žobranie — 132

Solidárnosť a zdieľanie — 134

Kritéria bratskej a transparentnej správy — 136

KAPUCÍNSKA OBNOVA (1971 – 1999)

Z originálov preložili:

Tomáš Konc (Quito, Taizé, Mattli, Rím), Šebastián Jaďud (Garibaldi),
Ladislav Tkáčik (Lublin), Rastislav Nemeč (Assisi).

Sadzba © Ladislav Tkáčik.

Vydala Slovenská provincia kapucínov v roku 2000
pre svoju vnútornú potrebu.